

Uloga i značaj otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije

Maričić, Ljiljana

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:784753>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

**ULOGA I ZNAČAJ PUČKIH OTVORENIH UČILIŠTA NA
PODRUČJU ZAGREBAČKE ŽUPANIJE**

(diplomski rad)

STUDENTICA: Ljiljana Maričić

MATIČNI BROJ: 19800

STUDIJ: Izvanredni diplomski studij pedagogije

MENTORICA: dr.sc. Anita Zovko red. prof.

Rijeka, svibanj 2018.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
1. UVOD	4
2. CJELOŽIVOTNO UČENJE	5
2.1. Cjeloživotno učenje – prioritet Europske unije	9
2.2. Povijesni razvoj pojma i koncepta cjeloživotnog učenja	10
3. OBRAZOVANJE ODRASLIH	13
3.1. Definiranje pojma obrazovanja odraslih	14
3.2. Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj.....	15
3.3. Programi obrazovanja odraslih u RH	23
3.4. Institucije i ustanove koje provode obrazovanje odraslih u RH	26
3.4.1. <i>Institucije u obrazovanju odraslih u RH</i>	26
3.4.2. <i>Ustanove u obrazovanju odraslih u RH</i>	29
3.5. Pučka otvorena učilišta.....	30
3.5.1 <i>Povijesni razvoj Pučkih otvorenih učilišta u Hrvatskoj</i>	30
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	32
4.1. Ciljevi istraživanja	33
4.2. Zadaci istraživanja	33
4.3. Uzorak istraživanja.....	34
4.4. Metode i instrumenti istraživanja	34
5. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA	35
5.1. Opća skupina pitanja – anketni upitnik	35
5.2. Povijesni razvoj i značaj Pučkih otvorenih učilišta u Zagrebačkoj županiji.....	37
5.3. Programi u Pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji	39
5.3.1. <i>Centar za kulturu Jastrebarsko</i>	39
5.3.2. <i>Centar za kulturu i šport Križ</i>	41
5.3.3. <i>Pučko otvoreno učilište Dugo selo</i>	42
5.3.4. <i>Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad</i>	44
5.3.5. <i>Pučko otvoreno učilište Samobor</i>	46
5.3.6. <i>Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina</i>	49
5.3.7. <i>Pučko otvoreno učilište Velika Gorica</i>	52
5.3.8. <i>Pučko otvoreno učilište Vrbovec</i>	54
5.3.9. <i>Pučko otvoreno učilište Zaprešić</i>	56
6. POTREBE TRŽIŠTA RADA	60

7. BUDUĆNOST PUČKIH OTVORENIH UČILIŠTA U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJ	67
8. ZAKLJUČAK	70
9. SAŽETAK	73
10. SUMMARY	74
11. POPIS SLIKA	75
12. POPIS TABLICA	76
13. LITERATURA	78
14. PRILOZI	87
14.1. Anketni upitnik za pučka otvorena učilišta i centre za kulturu – primjer	87
14.2. Statistička tablica kriteriji – slobodna radna mjesta; zanimanje – skupine – 2018. g. – Zagrebačka županija	97

1. UVOD

Intenzivne, brze i nadasve nepredvidive promjene na svim poljima postojanja i djelovanja današnjeg društva donose i zahtijevaju od pojedinca ali i društva, obrazovnih ustanova, organizacija i poslodavaca izuzetno brzu prilagodbu i to osobito u usvajanju novih i proširivanju postojećih znanja, kompetencija, sposobnosti i vještina a sve u svrhu osobnog razvoja, razvoja cjelokupnog društva kao i odgovor na potrebe sve zahtjevnijeg tržišta rada. Odgojno obrazovni sustavi Europske unije ali i svake države članice EU nastoje odgovoriti ovim zahtjevima modernog doba nudeći širok spektar obrazovnih programa, fleksibilnost, horizontalnu i vertikalnu prohodnost unutar obrazovnog sustava. Na taj način promiču važnost kontinuiranog cjeloživotnog obrazovanja i učenja te obrazovanja odraslih kao sastavnog dijela cjeloživotnog učenja. Izuzetno je važno za cjelokupni razvoj društva ali i samog pojedinca, u institucijama koje provode obrazovanje odraslih uz kvalitetne andragoške djelatnike, ponuditi i kvalitetne obrazovne programe koji dovode do zapošljavanja, samozapošljavanja i većoj mogućnosti konkuriranja na sve zahtjevnijem tržištu rada (Vrban, 2015). Sve to dovodi do potrebe za prilagodbom, mijenjanjem i razvijanjem samih odgojno obrazovnih ustanova u ustanove koje uče jer je njihova „primarna uloga stvaranje i širenje znanja“ (Čepić, R.; Krstović, J. 2008). To predstavlja velik izazov za odgojno obrazovne ustanove.

Izuzetno je važan razvoj andragogije¹ kao znanstvene discipline koja se bavi cjeloživotnim učenjem i obrazovanjem odraslih. Ona ima značajnu ulogu u promociji i razvoju kvalitetnog koncepta cjeloživotnog učenja i njegove vrlo važne sastavnice obrazovanja odraslih. Andragogija kao profesija u Hrvatskoj još uvijek nije u potpunosti definirana niti postoji sveučilišni studij čijim bi završetkom polaznici, studenti stekli kvalifikacije potrebne za ovu profesiju. Kvalitetni i nadasve stručni andragoški djelatnici doprinijeli bi razvoju kvalitetnog koncepta cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj te bi ustanove koje se bave ovom djelatnošću bile konkurentnije i uspješnije bi odgovorile na zahtjeve i želje pojedinca ali i društva u cjelini.

¹ **Andragogija** je znanost koja se bavi proučavanjem učenja odraslih. *“Andragogija kao i ostale znanosti o odgoju i obrazovanju ima svoju povijest. Iako su se nekim pitanjima odgoja i obrazovanja odraslih bavili još stari grčki filozofi, andragogija je jedna od relativno najmlađih znanosti o odgoju i obrazovanju. Ona se, kao teorija, nasuprot vrlo staroj praksi javlja tek krajem 19. i početkom 20. stoljeća.”* – Autor: Klapan, A., (2015) *Andragogija na filozofskim fakultetima u Republici Hrvatskoj*, Preuzeto 05.02.2018. s <https://ec.europa.eu/epale/hr/resource-centre/content/prof-dr-sc-anita-klapan-teme-iz-andragogije>

Pučka otvorena učilišta jedna su od institucija u Republici Hrvatskoj koja su Zakonom o obrazovanju odraslih (NN17/07, 107/07, 24/10) određena za provođenje programa cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih dok su programi koje mogu provoditi određeni Zakonom o pučkim otvorenim učilištima (NN54/97, NN5/98- ispravak, 109/99 – OUSRH i NN139/10). Programi obuhvaćaju vrlo širok krug obrazovnog djelovanja. Programi koje provode Pučka otvorena učilišta su programi *“osnovnoškolske i srednjoškolske naobrazbe odraslih, djelatnosti glazbenih i srodnih škola izvan redovitoga školskog sustava, djelatnosti javnog prikazivanja filmova, novinsko-nakladničke djelatnosti, radijske i televizijske djelatnosti te obavljanja djelatnosti u svezi s osposobljavanjem, usavršavanjem i prekvalifikacijom mladeži i odraslih izvan sustava redovite naobrazbe“* uz navedeno mogu obavljati muzejsku, knjižničnu, kazališnu i scensko-glazbenu djelatnost. Iz ovoga vidimo da pučka otvorena učilišta imaju velik utjecaj na edukaciju pojedinaca, građana u svojoj lokalnoj sredini te mogu biti pokretač promjena i praćenja potreba i želja pojedinca ali i društva u cjelini.

Pučka otvorena učilišta također su suočena sa globalizacijom, razvojem novih tehnologija koje pridonose razvoju novih tržišta koja pak traže nove obrazovne profile ljudi, povećavaju potrebu za cjeloživotnim učenjem samim time zahtijevaju i brzu prilagodbu obrazovnih programa u samim učilištima.

Nameće se pitanje: Prati li ponuda obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije potrebe za novim kvalifikacijama² koje se pojavljuju na tržištu rada?

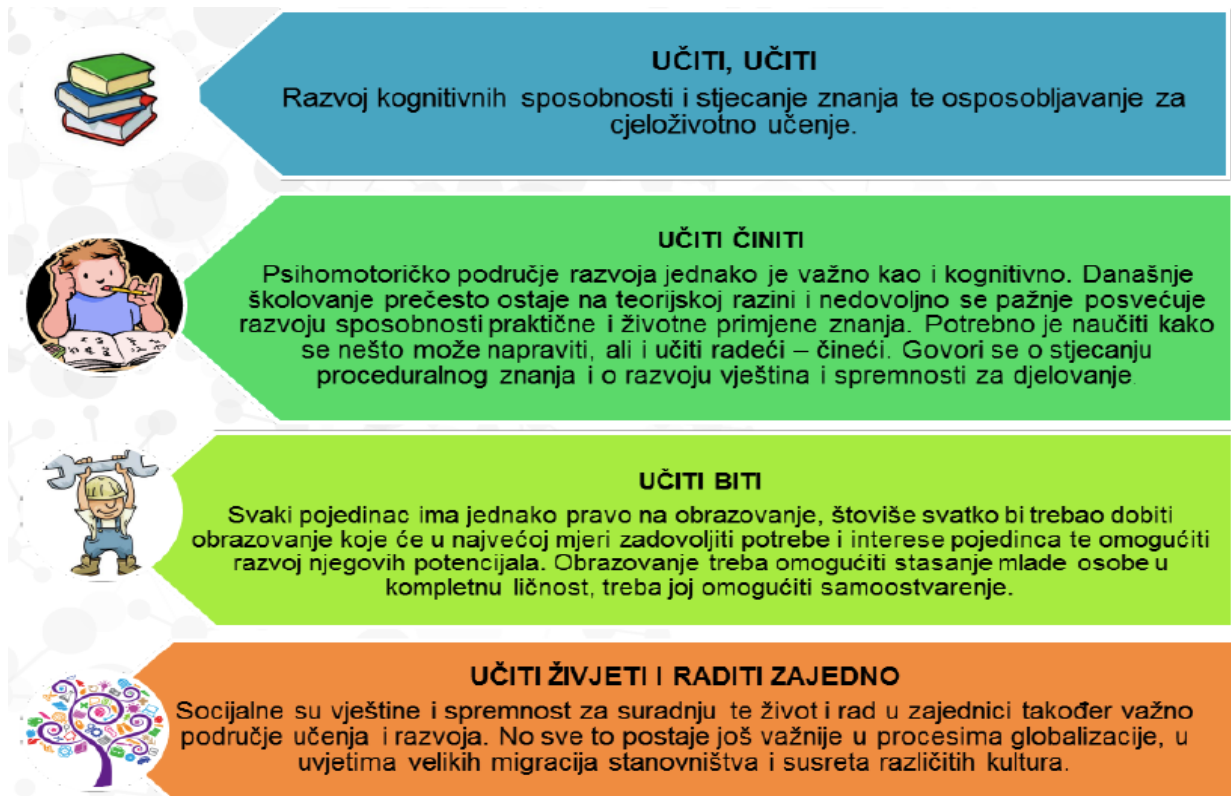
Ciljevi i zadaci rada su analizirati trenutno stanje ponude obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima na području Zagrebačke županije te ih usporediti sa suvremenim potrebama tržišta rada. Analizom ponude obrazovnih programa i potreba na tržištu rada vidjeti postoji li potreba za usklađivanjem i prilagodbom obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima na području Zagrebačke županije.

2. CJELOŽIVOTNO UČENJE

Cjeloživotno učenje je usmjereno na cjelokupni intelektualni, emocionalni, moralni, tjelesni i duhovni razvoj osobe ali i na razvoj cjelokupnog društva (NOK, 2010). Učimo od

² Kvalifikacija (engl. *Qualification*) je formalni naziv za skup kompetencija određenih razina, obujma, profila i kvalitete, koja se dokazuje školskom svjedodžbom ili diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje nadležna ustanova. Pojmovnik hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, Preuzeto 05.02.2018. s http://www.hzz.hr/UserDocsImages/Pojmovnik_Hrvatskoga_kvalifikacijskog_okvira.pdf

rođenja pa do smrti, kako bismo stekli određene kompetencije, kvalifikacije, kako bismo se zaposlili ali učimo i kako bismo nešto znali, radili, znali učiti, znali živjeti zajedno, kako bismo znali da postojimo kako bismo pridonijeli razvoju društva ali i bolje se prilagodili promjenama u društvu.

Slika 1. Energija, ekologija i engleski za učenike, Održivi razvoj i racionalna uporaba energije, Preuzeto 05.02.2018. s <http://e-learning.gornjogradska.eu/energijaekologijaengleski-ucenici/5-odrzivi-razvoj-i-racionalna-uporaba-energije/>

Suvremena društva shvatila su značenje i važnost ljudskog kapitala (znanja) te su ulaganja u taj kapital (znanje) postavila na vrlo visoko mjesto na ljestvici svojih prioriteta. Razvijajući koncept cjeloživotnog učenja tijekom godina Europska unija je pred sebe i svoje članice stavila cilj u kojem se želi postići da „*Europa postane prostor najdinamičnijeg i najkonkurentnijeg gospodarstva koje će se temeljiti na znanju njezinih građana, a ključna strategija ovog cilja je dostupnost cjeloživotnog učenja svim građanima, odnosno slobodan pristup učenju tijekom cijelog života.*“ (Klapan, A., Matijević, M. 2004)).

U stručnoj literaturi susrećemo razne pojmove vezane za učenje tijekom cijelog života kao što su kontinuirano, permanentno, doživotno obrazovanje ili učenje, povratno

obrazovanje, aktivno starenje i sl. U tom kontekstu nastao je u novije vrijeme cijeli spektar pojmova kao što su cjeloživotno učenje (*eng. Lifelong Learning*), cjeloživotno obrazovanje³ (*eng. Lifelong Learning*), obrazovanje odraslih (*adult education*) a sve s jedinstvenim ciljem a to je razvoj društva znanja⁴ (*knowledge society*), društva koje uči. (Vekić, M. 2015).

Postoji mnoštvo definicija cjeloživotnog učenja no većina navodi da je to „*sveukupna aktivnost učenja tijekom života, a s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja. Obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno), pri čemu se učenje shvaća kao kontinuirani proces u kojem su rezultati i motiviranost pojedinca u određenom životnom razdoblju uvjetovani znanjem, navikama i iskustvima učenja stečenima u mlađoj životnoj dobi*“ (Žiga, 2003 prema Perin, V. 2014).

Puljiz i Živčić (2009) u svom radu navode četiri osnovna i međusobno povezana cilja u cjeloživotnom učenju a to su:

- „*osobno zadovoljstvo i razvoj pojedinca,*
- *aktivno građanstvo,*
- *društvena uključenost,*
- *zapošljivost*“

Cjeloživotno obrazovanje definirano je kao „*učenje koje pokriva formalni, neformalni i informalni oblik obrazovanja i pokušava integrirati i artikulirati sve strukture i faze obrazovanja duž vertikalne i horizontalne dimenzije* (Dave, 1976, prema Pastuović 2008). *Ono je također karakteristično po svojoj fleksibilnosti što se tiče vremena, prostora, sadržaja, načina učenja i stoga zahtijeva samoupravljivo učenje, dijeleći nečije prosvjetljenje s drugima i prihvaćajući različite stilove i strategije učenja*“.

Hans G. Schuetze i Catherine Casey navode četiri modela cjeloživotnog učenja:

³ **cjeloživotno obrazovanje** (*lifelong education*) – označava koncepciju koja obrazovanje promatra kao cjeloživotni proces, a počinje obveznim školovanjem i (formalnim) obrazovanjem te traje cijeli život. Pojam se često zamjenjuje pojmom cjeloživotno učenje, no ta dva pojma nisu istoznačna. Cjeloživotno obrazovanje obuhvaća samo organizirano učenje, a cjeloživotno je učenje šira koncepcija koja uključuje i nenamjerno, neorganizirano i spontano stjecanje znanja. Preuzeto 05.02.2018. s:

<http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>

⁴ **društvo znanja** (*knowledge society*) – društvo čije su aktivnosti i napredak većinom utemeljeni na proizvodnji, distribuciji i uporabi znanja. To je društvena zajednica (ljudsko društvo, država) u kojoj je znanje jedna od najvažnijih vrijednosti, u kojem je znanje glavni pokretač gospodarskog i društvenog razvoja, u kojem društvo ulaže u znanost i razvoj stručnjaka. Preuzeto 05.02.2018. s: <http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>

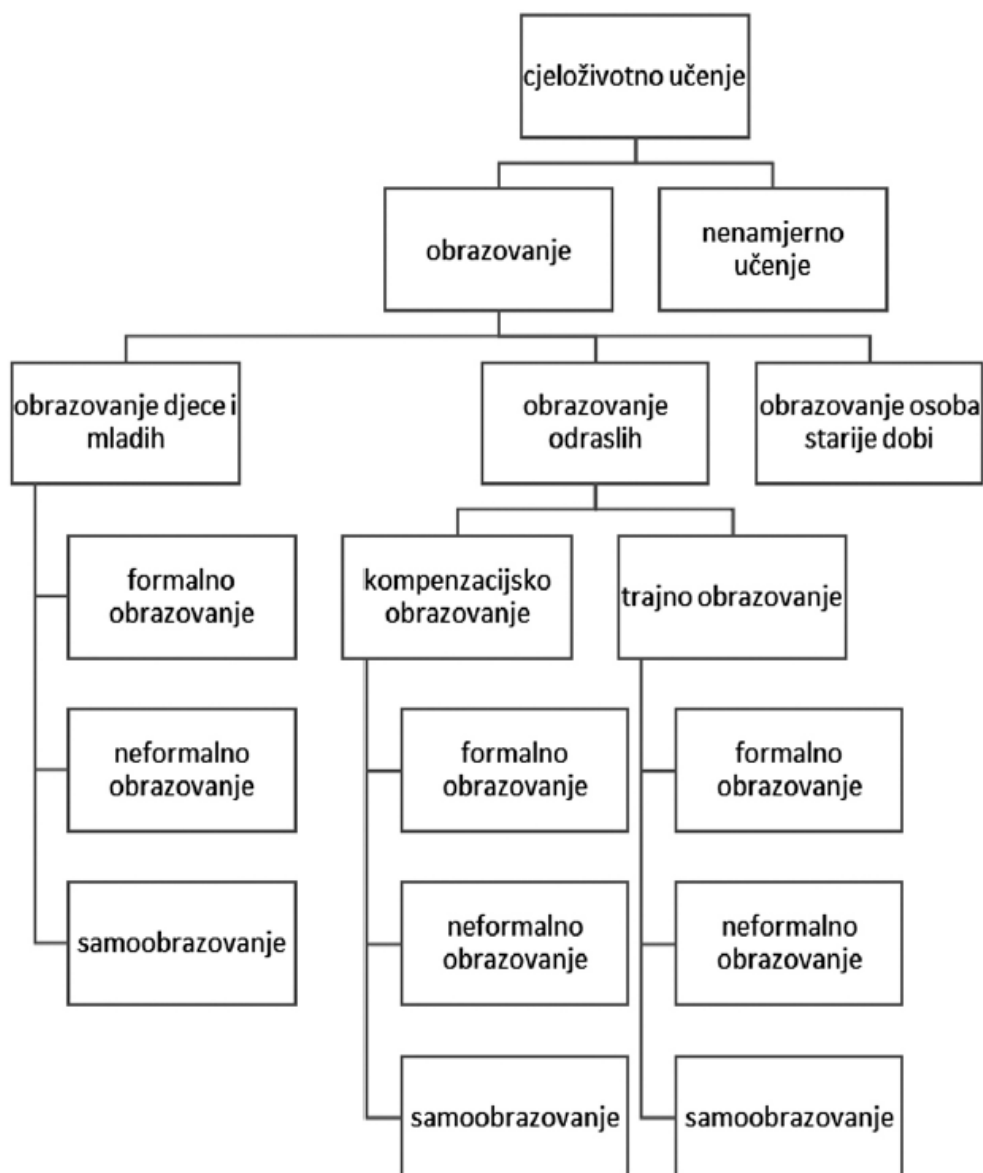
- „*emancipatorski model ili model koji promovira jednakost mogućnosti i životnih šansi svih građana (obrazovanje za sve),*
- *kulturalni model koji promovira važnost samoostvarenja putem učenja (cjeloživotno učenje za samoispunjenje),*
- *model otvorenog društva u kojem se promovira uključivanje različitih skupina i svih građana (cjeloživotno učenje za sve koji žele sudjelovati),*
- *model ljudskog kapitala u kojem se promovira cjeloživotno učenje za profesionalni razvoj, za potrebe razvoja radne snage (cjeloživotno učenje za zapošljivost)“* (Strateški okvir promocije cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj, 2017 – 2021; 2017).

Na osnovu ova četiri modela Aspin i Chapman definiraju prirodu cjeloživotnog učenja kao:

- *„učenje za ekonomski napredak i društveni razvoj,*
- *učenje za osobni razvoj i samoispunjenje,*
- *učenje za socijalnu uključenost, razumijevanje i djelovanje u demokratskim procesima“* (Strateški okvir promocije cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj, 2017 – 2021; 2017).

Iz svega navedenoga možemo zaključiti da koncept cjeloživotnog učenja obuhvaća sve oblike učenja od formalnog, neformalnog, informalnog do samousmjerenog učenja te bi samim time trebao zadovoljiti interese i razvoj pojedinca ali i potaknuti razvoj društva koje uči. Ono uključuje namjerno i nenamjerno učenje, organizirano i neorganizirano, namjerno pa čak i nesvjesno učenje. Možemo ga podijeliti i prema dobnim skupinama stanovništva pa tako imamo obrazovanje djece, obrazovanje mladih i ono je obično obuhvaćeno formalnim obrazovanjem. Iza toga slijedi obrazovanje odraslih čime se bavi znanstvena disciplina pod nazivom Andragogija i obrazovanje stanovništva starije dobi čime se bavi Gerontologija (Vekić, M., 2015.)

Hijerarhijsku strukturu koncepta cjeloživotnog učenja prikazala je u svom radu Vekić, M. a izgleda ovako:

Slika 2. Prikaz koncepta cjeloživotnog učenja, Vekić, M., 2015. Preuzeto 17.02.2018. s <https://hrcak.srce.hr/172038>

2.1. Cjeloživotno učenje – prioritet Europske unije

Odgovor odgojno obrazovne politike Europske unije na globalizaciju, nepredvidivost i brzinu promjena u društvu, tehnologiji, znanosti, općoj nepovoljnoj demografskoj slici Europe te sve većoj potrebi za stjecanjem novih ali i obnavljanjem, nadograđivanjem i proširivanjem postojećih znanja, kompetencija, vještina i sposobnosti vidljiv je u nizu međunarodnih dokumenata, deklaracija, strategija, agendi, preporuka, izvještaja i sl. kojima se razvija, uspostavlja i potiče sustav odgoja i obrazovanja u kojem se ističe važnost stjecanja znanja tijekom cijelog života a u cilju osobnog razvoja pojedinca a samim time i razvoja

konkurentnog, funkcionalnog gospodarstva, razvoja demokratskog društva te poštovanja nacionalnog identiteta ali i uvažavanja i poštivanja drugih (Matijević, M. i Žiljak, T., 2016).

Značajnu ulogu u postavljanju prioriteta, značaja, ciljeva i razvoja koncepta cjeloživotnog učenja u Europi imaju međunarodne organizacije: UN, UNESCO, OECD, Svjetska banka, Međunarodna organizacija rada i tijela Europske unije: Vijeće Europe i Europska komisija. Ove organizacije i tijela Europske unije postavljaju ciljeve koji postaju polazišta za izradu strateških ciljeva i dokumenata u državama članicama Europske unije te na taj način promoviraju i potiču razvoj koncepta cjeloživotnog učenja, ostvarivanje ciljeva i potiču razvoj društva koje uči (Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije; Cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih, 2004).

2.2. Povijesni razvoj pojma i koncepta cjeloživotnog učenja

Prateći povijesni tijek razvoja pojma cjeloživotno učenje i njegovo shvaćanje kao potrebe za učenjem tijekom cijelog života zaključujemo kako svijest o potrebi učenja tijekom cijelog života ima svoje korijene koje seže daleko u prošlost. Potvrdu ove tvrdnje pronalazimo u stručnoj literaturi u kojoj se navodi kako „...*sama ideja da čovjek treba učiti dok je živ stara je gotovo kao i ljudska vrsta, no cjeloživotno učenje kao obrazovno-politički koncept nastao je relativno nedavno, šezdesetih godina dvadesetog stoljeća...*“ (Lukenda, A. 2017). Nadalje, mnogi autori Platonovo djelo „Republika“ ističu kao početak ideje i uvažavanja potrebe za cjeloživotnim učenjem, no začetnikom ove ideje smatra se Basil Yeaxlee (mentor na Odsjeku za edukaciju na Oxfordu) koji je u suradnji s Eduardom Lindemanom (1885 – 1953), profesorom socijalnog rada „*osmislio intelektualni temelj za razumijevanje obrazovanja kao kontinuiranog aspekta svakodnevnog života*“ (Žnidarić, J. 2011).

Promjene u shvaćanju važnosti učenja tijekom cijelog života nastaju 60-ih godina prošlog stoljeća jer formalno obrazovanje nije bilo u stanju osigurati dovoljnu količinu potrebnog znanja ali i savladavanje novog znanja koje se pojavilo u znanosti, tehnologiji i društvu. 70-e godine prošlog stoljeća dovele su „*do brze tranzicije društva u „društvo znanja*“⁵ (Žnidarić, J. 2011).

⁵ **društvo znanja** (*knowledge society*) – društvo čije su aktivnosti i napredak većinom utemeljeni na proizvodnji, distribuciji i uporabi znanja. To je društvena zajednica (ljudsko društvo, država) u kojoj je znanje jedna od najvažnijih vrijednosti, u kojem je znanje glavni pokretač gospodarskog i društvenog razvoja, u kojem društvo ulaže u znanost i razvoj stručnjaka. Tjedan cjeloživotnog učenja; Pojmovnik, Preuzeto 18.02.2018. s <http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>

Koncepcija cjeloživotnog učenja tijekom godina razvijala se od početne ideje „*u dominantno načelo i orijentaciju razvoja brojnih nacionalnih obrazovnih sustava*“ (Žnidarić, J. 2011).

Devedesete godine prošlog stoljeća donose novi zamah u promociji cjeloživotnog učenja, tada su Europski parlament i Vijeće Europe **1996.**-u godinu proglasili **Europskom godinom cjeloživotnog učenja**. Pred države članice Europske unije tada je postavljen cilj u kojem se želi postići razvoj Europe kao „*najdinamičnijeg i najkonkurentnijeg gospodarstva koje će se temeljiti na znanju njezinih građana*“ (Klapan,A.; Matijević,M. 2004) dok su kao osnovnu strategiju u ostvarivanju postavljenog cilja naveli „*dostupnost cjeloživotnog učenja svim građanima, odnosno slobodan pristup učenju tijekom cijelog života.*“, (Klapan,A.; Matijević,M. 2004). Europska komisija objavljuje ***Bijelu knjigu o obrazovanju i izobrazbi „Poučavanje i učenje: Prema društvu znanja“***⁶ (1995) kojom se određuje cjeloživotno učenje kao vodeće načelo europske prosvjetne politike koje se odvija u formalnom odgojno obrazovnom sustavu, na radnom mjestu, neformalno i informalno. Ono mora osigurati održivi nacionalni razvoj, uspješnu integraciju Europljana u društvo, nacionalni identitet posredovanjem kulturne baštine kao i trajni osobni razvoj članova društva (Čuić, B. 2008).

Nadalje Europsko vijeće u Lisabonu 2000. godine donosi ***Memorandum o cjeloživotnom učenju*** koji se oslanja na zaključke Europskog vijeća da je „*unapređivanje cjeloživotnog učenja nužno za uspješnu tranziciju prema društvu i ekonomiji utemeljenima na znanju*“ te da ono mora „*postati vodeće načelo u opskrbljivanju i sudjelovanju u cjelokupnom kontekstu učenja/prihvatanja znanja*“ (Puljiz, Živčić, 2009). Vijeće također donosi preporuke kojima bi se trebali ostvariti ciljevi cjeloživotnog učenja:

- usvajanje „*novih temeljnih vještina potrebnih za aktivno sudjelovanje u društvu temeljenom na znanju,*
- *više ulaganja u ljudske resurse,*
- *inovacije u metodama poučavanja i učenja*
- *sustav vrednovanja koji uvažava participaciju u društvu*“ (Čuić, B. 2008).

⁶ Whitw paper on education and training „Teachin and learning – towards the learning society, 1995. Preuzeto 18.02.2018. s <https://publications.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/d0a8aa7a-5311-4eee-904c-98fa541108d8/language-en>

Kopenhaška deklaracija (2002) naglašava važnost cjelokupnog europskog gospodarskog razvoja putem stvaranja „*primjereno osposobljene, prilagodljive i mobilne radne snage zapošljive u cijeloj Europi*“ (Žiljak, T. 2005).

Poticanje mobilnosti građana Europe dovodi do potrebe formiranja, prepoznavanja i vrednovanja stečenih znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija u različitim odgojno obrazovnim sustavima država članica Europske unije. Stoga Europska komisija 2008. godine donosi **Europski kvalifikacijski okvir** u „*kojem se u svim zemljama Europske unije mogu prepoznati razine i vrste kvalifikacija*“ (Budimir-Beka, J., Batarelo, Kokić, I. 2016). Uspostavljanjem Europskog kvalifikacijskog okvira omogućena je transparentnost i usporedba stečenih kvalifikacija. Nacionalne obrazovne politike na osnovu Europskog okvira donose svoje nacionalne kvalifikacijske okvire promičući i implementirajući europske ishode i ciljeve postavljene u cjeloživotnom učenju i obrazovanju odraslih (Budimir-Beka, J., Batarelo, Kokić, I. 2016).

Daljnji razvoj suvremenog koncepta cjeloživotnog učenja nastavlja se postavljanjem novih ciljeva i prioriteta u **Europskoj strategiji 2020** (Europska komisija, 2010) za pametan, održiv i uključiv razvoj. Ciljevi koji su tu postavljeni pred obrazovne sustave država članica EU su:

- „*zapošljavanje,*
- *istraživanje i inovacije,*
- *suočavanje s klimatskim promjenama i energetika,*
- *obrazovanje,*
- *borba protiv siromaštva*“ (Čepić, R., 2008).

Ovim dokumentom potiče se razvoj obrazovanja odraslih kako bi se odraslim osobama omogućilo stjecanje kompetencija potrebnih u suvremenom društvu te bi mogle, stjecanjem novih ili nadopunjavanjem postojećih kvalifikacija odgovoriti potrebama tržišta rada (Budimir-Beka, J. 2016).

Razvojem ovakvog koncepta cjeloživotnog učenja ono postaje znatno više od ekonomskog pitanja jedne države, Europske unije ili svijeta u globalu jer obrazovanje i učenje koje je dostupno svima preduvjet je za smanjenje razlika, nejednakosti i marginalizacije pojedinca ili grupe te se na taj način ostvaruju četiri cilja cjeloživotnog učenja a to su:

- osobno zadovoljstvo,
- aktivno građanstvo,
- socijalna uključenost (kohezija)
- sposobnost zapošljavanja (prilagodljivost)⁷.

Europska unija ima zadaću postavljanja zajedničkih ciljeva u području obrazovne politike i širenja dobre prakse. Svaka država članica Europske unije ima svoj pristup obrazovnim politikama te su nadležne za svoje sustave obrazovanja i osposobljavanja. Stoga i Republika Hrvatska koncept cjeloživotnog učenja uključuje u sve svoje strateške dokumente te obrazovni sustav aktivno provodi europsku obrazovnu politiku (MZOS, Aktualna politika obrazovanja odraslih u Hrvatskoj).

Prema Žiljak, T. (2016) „*Europska unija deklarativno nema jedinstvenu obrazovnu politiku, ali ona svojim ciljevima, instrumentima, akterima i diskurzivnom praksom stvara jedinstveni okvir za nacionalne politike u obrazovanju odraslih. U tim politikama je dominantan koncept cjeloživotnog učenja čiji je jedan dio učenje odraslih*“.

3. OBRAZOVANJE ODRASLIH

Obrazovanje odraslih, je u većini zemalja Europske unije sastavni dio sustava cjeloživotnog učenja te zauzima vrlo značajnu poziciju u obrazovnim politikama Europske unije i obrazovnim politikama država članica. Titmus (1981) prema Pastuović (2008) ističe kako je „*obrazovanje odraslih najbrže rastući sektor obrazovanja*“ (Pastuović, N. 2008). Ono obuhvaća najduži životni period osobe u kojem se u društvu znanja stječu znanja, vještine i kompetencije kako bi se osigurala konkurentnost na tržištu rada, zadržalo radno mjesto, zadovoljile vlastite potrebe, želje i interesi za znanjem te prilagodilo vrlo promjenjivom i nepredvidivom razvoju modernog društva (Žiljak, T. 2005, Pastuović, N. 2008).

Do izražaja sve više dolaze potrebe i interesi za učenjem i najstarijih građana tzv. treće životne dobi. Bolji životni uvjeti, nepovoljna demografska slika Europe dovodi do starenja stanovništva te zahtijeva od obrazovnih politika veću pozornost na organizaciju i ponudu obrazovnih programa namijenjenih tom dijelu populacije.

⁷ Tjedan cjeloživotnog učenja, Pojmovnik, Preuzeto 22.02.2018 <http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>

Obrazovanje odraslih ističe se i vrlo raznolikom i širokom ponudom obrazovnih programa koji imaju za cilj zadovoljavanje osobnih interesa pojedinca, omogućavanje stjecanja socijalnih vještina ali i udovoljavanja zahtjevima tržišta rada, potrebama za kvalifikacijama i sl. Glavni cilj obrazovanja odraslih prema grupi autora Lapat, G., Martinko, J. i Dijanošić, B. (2016) je usmjerenost na „poboljšanje kvalitete života pojedinaca kako bi oni koji su bili sudionici programa obrazovanja mogli preobraziti živote drugih u svojim zajednicama“ (Lapat, G; Martinko, J. i Dijanošić, B., 2016).

Kušić, S. (2016) takav koncept obrazovanja odraslih (usmjeren na osobni razvoj pojedinca) naziva emancipacijski koncept obrazovanja odraslih. Nadalje, navodi kako je koncept obrazovanja odraslih tijekom posljednjih nekoliko desetljeća doživio velike promjene u „promišljanjima i konceptualizaciji obrazovanja odraslih“. Iznosi mišljenje kako sve više dolazi do razvoja tržišnog koncepta obrazovanja odraslih u kojem je učenje usmjereno na zadovoljavanje potreba tržišta rada, „povećanja konkurentnosti i gospodarskog rasta“, te je sve više u službi profita a sve manje usmjereno na emancipacijski koncept koji je imao za cilj osnažiti pojedinca kako bi „zauzeo svoju ulogu u razvoju demokratskog društva“ (Kušić, S. 2016).“

3.1. Definiranje pojma obrazovanja odraslih

Pojam obrazovanje odraslih različito se definira na međunarodnoj razini.

OECD⁸ (2000) ističe kako u „*Europi ne postoji konsenzus o jedinstvenoj definiciji obrazovanja odraslih zbog nekoliko razloga:*

⁸ OECD - Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD) međunarodna je organizacija osnovana 1960. godine. Naslijedila je Organizaciju za europsku ekonomsku suradnju (Organization for European Economic Cooperation - OEEC), koja je nastala poslije Drugog svjetskog rata u sklopu Marshallovog plana s ciljem rekonstrukcije ratom razorenog europskog gospodarstva. Utemeljile su je europske države zajedno sa SAD-om i Kanadom, a nekoliko godina kasnije pridružio se Japan. Tijekom prvih 12 godina priključile su se Finska, Australija i Novi Zeland. Sjedište OECD-a je u Parizu.

Najvažnija je obrazovna uloga OECD-a u izgradnji novoga globalnog konsenzusa obrazovne politike, koji upozorava na važnost obrazovane i višestruko vješte radne snage kao osnovne prednosti nacionalnih država u natjecateljskom okruženju (Lingard, 2000). Te zadatke rješava prije svega skupljanjem, obradom, klasifikacijom i pohranom podataka te istraživanjima o obrazovanju. Preuzeto 28.02.2018. s [http://novebojeznjanja.hr/UserDocsImages/Dokumenti%20i%20publikacije/Novi%20i%20dodani%20dokumenti%20i%20publikacije/\(2c\)%20Obrazovanje%20odraslih/Ood%20Me%20C4%91unarodne%20organizacije%20o%20obrazovanju%20odraslih.%202.%20Dio.pdf](http://novebojeznjanja.hr/UserDocsImages/Dokumenti%20i%20publikacije/Novi%20i%20dodani%20dokumenti%20i%20publikacije/(2c)%20Obrazovanje%20odraslih/Ood%20Me%20C4%91unarodne%20organizacije%20o%20obrazovanju%20odraslih.%202.%20Dio.pdf)

a) teško je odrediti odraslog učenika - učenje, okruženje i dob učenika razlikuju se po tipu programa i regionalno,

b) minimalna dob za definiranje odraslog učenika varira,

c) zemlje se razlikuju u pristupima strukovnom i ne strukovnom učenju“.

Bez obzira na teškoće kod definiranja koncepta obrazovanja odraslih 1976. godine Generalna konferencija UNESCO⁹-a prihvatila je definiciju obrazovanja odraslih koja glasi (Recommendation on Adult education, 1977.):

„Termin obrazovanje odraslih označava korpus organiziranih edukacijskih procesa svih sadržaja, razina i metoda (formalnih i drugih) bez obzira da li odrasli nastavljaju ili zamjenjuju započeto školovanje ili naukovanje, bez obzira razvija li odrasla osoba svoje sposobnosti, proširuje svoje znanje, poboljšava svoje tehničke ili stručne kvalifikacije ili ih preusmjerava te dovodi do promjene svojih stavova ili ponašanja i u perspektivi potpunog osobnog razvitka i u perspektivi sudjelovanja u uravnoteženom i nezavisnom socijalnom, gospodarskom i kulturnom razvoju“. Ovako široka definicija obrazovanja odraslih obuhvaća svu širinu aktivnosti i sadržaja koji se provode u obrazovanju odraslih.

Iz ovakve sveobuhvatne definicije vidljivi su:

- *„ciljevi obrazovanja odraslih (doprinos različitim razvojem),*
- *sadržaji obrazovanja odraslih (profesionalni i neprofesionalni),*
- *oblici učenja odraslih (formalni i neformalni),*
- *stupnjevi obrazovanja (sve razine obrazovanja),*
- *odgojne sastavnice (promjena stavova)“* (Vlada RH, Ministarstvo prosvjete i športa, 2002).

3.2. Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska ima dugogodišnju tradiciju u obrazovanju odraslih. Razvoj pojma i koncepta obrazovanja odraslih tijekom godina bio je podložan razvoju društvenih politika i socioekonomskih prilika pojedinca i društva u cjelini. Razvoj andragoške djelatnosti u

⁹ UNESCO je specijalizirana agencija UN-a za intelektualna i etička pitanja na području obrazovanja, znanosti i kulture, osnovana 16. studenog 1945. godine. Početkom osamdesetih godina djelokrug UNESCO-a se proširio i na područje komunikacija. Preuzeto 28.02.2018. s <http://www.min-kulture.hr/unesco/>

Hrvatskoj prije drugog svjetskog rata usporavala je, prije svega nepismenost i polupismenost samog stanovništva (Klapan, A. i Živčić, M., 2011). Albert Bazala i Andrija Štampar u literaturi se navode kao začetnici obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj još daleke 1907. godine prošlog stoljeća (Klapan, A. Živčić, M. 2011; Vinković, A., Vučić, M., Živčić, M. 2016). Sustav institucionalnog obrazovanja odraslih, temeljen na njihovim teorijama i djelima, počeo se razvijati iza drugog svjetskog rata a razvio se sredinom pedesetih godina 20-tog stoljeća a svoj vrhunac doživljava 60-tih godina. Taj sustav obrazovanja odraslih bio je „jedan od najrazvijenijih, ne samo na prostorima tadašnje Jugoslavije, nego i u Europi“ a imao je „velik broj narodnih sveučilišta, znatan broj radničkih sveučilišta, osnovnih škola za odrasle, večernjih srednjih i viših škola, s velikim brojem polaznika, uz sustavno usavršavanje andragoških djelatnika“ (Strategija obrazovanja odraslih, 2004; Klapan, A., Živčić, 2011, Klapan, A., Kušić, S. 2007). Već u to vrijeme obrazovanje odraslih provodi se kroz tri osnovna modaliteta (formalno, neformalno i informalno) no financijski teret „pada na leđa“ samih polaznika (Klapan, A., Lavrnja, I., Pongrac, S., 2001). Reformom školstva te kao posljedica društvene krize, 70-tih godina obrazovanje odraslih doživjelo je krah, te je potisnuto na margine odgojno obrazovnog sustava (Vinković, A., Vučić, M., Živčić, M. 2016). Institucije koje su do tada dobro radile potisnute su na sam rub događanja u sustavu odgoja i obrazovanja Hrvatske.

Osamdesete godine prošlog stoljeća ne donose neki napredak u konceptu cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih. Postoji i jaz između andragoške teorije i same prakse sve do devedesetih godina kada se u društvu pojavljuju novi zahtjevi i potrebe na koje obrazovni sustav treba odgovoriti. Obrazovanje odraslih provodi se u sva tri modaliteta /formalno, neformalno, informalno/ (Klapan, A. Lavrnja, I., Pongrac, S. 2001). Ustanove koje provode obrazovanje odraslih u to vrijeme su osnovne i srednje škole, različiti centri i učilišta, škole stranih jezika, nevladine i političke organizacije, vjerski centri isl. (Klapan, A., Živčić, M. 2011).

Vrijeme domovinskog rata dovelo je do ponovne stagnacije u razvoju andragoške prakse i djelovanja u Republici Hrvatskoj što je rezultiralo smanjenjem broja ustanova a samim time i programa obrazovanja odraslih (Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, NN 124/14). Ipak, obrazovanje odraslih i neke od ustanova koje ga provode uspjele su prebroditi krizni period te se sustav obrazovanja odraslih, početkom dvadeset i prvog stoljeća počeo ponovno razvijati. Uz postojeće ustanove pojavile su se i privatne inicijative, osnovale privatne

ustanove koje su ponudile nove programe u formalnom, neformalnom i informalnom obliku obrazovanja odraslih (Strategija, 2003).

U današnje vrijeme koncept obrazovanja odraslih razvija se i djeluje kao vrlo važna sastavnica cjeloživotnog učenja u Europskoj uniji pa samim time i u Hrvatskoj kao državi članici Europske unije. U Hrvatskoj obrazovnoj politici obrazovanje odraslih svoj značaj i promociju dobiva donošenjem brojnih dokumenata kao što su *Bijeli dokument o hrvatskom obrazovanju* (2001), *Strategija obrazovanja odraslih* (2004), *Deklaracija o znanju HAZU¹⁰-a* (2004), *Zakon o obrazovanju odraslih* (2007), *Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010.*, *Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije* (2014), *Strategija razvoja strukovnog obrazovanja RH 2008.-2014.*, *Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016.-2020.* te mnogim drugim zakonskim aktima i pravilnicima (Viković, A., Vučić, M., Živčić, M. 2016; Strategija 2014).

Jedan od najznačajnijih dokumenata u Republici Hrvatskoj je i uspostavljanje **Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO)** kojim se uređuje sustav stečenih kvalifikacija. On „osigurava jasnoću, pristupanje stjecanju, pouzdano stjecanje, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija kao i povezivanje razina kvalifikacija u Republici Hrvatskoj s razinama kvalifikacija Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i Kvalifikacijskog okvira Europskoga prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA) te, posredno, s razinama kvalifikacija kvalifikacijskih okvira u drugim zemljama“ (Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, NN, 22/13, 41/16). Namijenjena mu „je reformska uloga u sustavu obrazovanja što uključuje: obrazovne programe temeljene na ishodima učenja i usklađene s potrebama tržišta rada, transparentne kriterije ocjenjivanja ishoda učenja, razvoj kriterija i procedura za vrednovanje i priznavanje ishoda neformalnog i informalnog učenja, osnaživanje i daljnji razvoj cjeloživotnog učenja te osiguranje kvalitete stjecanja svih kvalifikacija“. Važnost ovog dokumenta je u tome što omogućuje i potiče mobilnost naših učenika, studenata, radnika i građana. Omogućuje priznavanje kvalifikacija stečenih u našem odgojno obrazovnom sustavu, u Europi i drugim europskim zemljama. Povećava konkurentnost naših građana na Europskom tržištu rada.

¹⁰ HAZU - Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti - *Vizija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je hrvatsko društvo znanja i znanosti. Misija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je uključivanje hrvatske znanosti u europske i svjetske tokove znanosti, trajnim poticanjem i sustavnim povećanjem ulaganja iz državnog proračuna i drugih izvora u istraživanja i razvoj znanosti, te briga o hrvatskoj kulturnoj baštini i njezinoj afirmaciji u svijetu, kao bitnih čimbenika duhovnog, gospodarskog, političkog i sveopćeg napretka Hrvatske.* Preuzeto 28.02. 2018. s http://info.hazu.hr/hr/o-akademiji/vizija_misija/

Djelovanje, namjena, razvoj i provedba cjelokupnog koncepta obrazovanja odraslih u Hrvatskoj određeno je *Zakonom o obrazovanju odraslih* (NN, 2007). Prate ga pravilnici koji pobliže definiraju samu djelatnost a to su *Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih*, *Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih*, *pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije* i *Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih*.

Zakon o obrazovanju odraslih (NN, 17/2007) određuje pojam obrazovanja odraslih, položaj u ukupnom obrazovnom sustavu, načela na kojima se temelji, institucionalne uvjete provedbe, sadržaj i način izvođenja programa i njegovo standardiziranje, određuje stručne djelatnike i njihovo trajno usavršavanje, prava odrasle osobe kao učenika, certificiranje znanja, vještina i sposobnosti, sustav informiranja i praćenja, financiranje, nadzor i odgovornost.

Obrazovanje odraslih, prema *Zakonu o obrazovanju odraslih* (NN, 17/2007) „*dio je jedinstvenog obrazovnog sustava Republike Hrvatske*“ te „*obuhvaća cjelinu procesa učenja odraslih namijenjenih ostvarivanju prava na slobodan razvoj osobnosti, osposobljavanju za zapošljivost: stjecanju kvalifikacija za prvo zanimanje, prekvalifikacije, stjecanju i produbljivanju stručnog znanja, vještina i sposobnosti i osposobljavanje za aktivno građanstvo.*“ Iz članka 2. ovog Zakona vidljivo je da se obrazovanje odraslih temelji na Europskim načelima *cjeloživotnog učenja, racionalnog korištenja obrazovnih mogućnosti, teritorijalne blizine i dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uvjetima, u skladu s njihovim sposobnostima, slobode i autonomije pri izboru načina, sadržaja, oblika, sredstava i metoda, uvažavanja različitosti i uključivanja, stručne i moralne odgovornosti andragoških djelatnika, jamstva kvalitete obrazovne ponude, poštovanja osobnosti i dostojanstva svakoga sudionika*“.

Prema istom Zakonu financiranje odraslih u Republici Hrvatskoj oslanja se na državni proračun (osnovnoškolsko obrazovanje odraslih), proračun jedinica područne i lokalne samouprave (županije, gradovi, općine), poslodavce te same polaznike.

Koncept cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj obuhvaća različite oblike učenja osoba starijih od 15 godina a provodi se kroz formalno, neformalno i informalno obrazovanje.

Formalno obrazovanje odnosi se na obrazovanje unutar školskog sustava a rezultira javnom ispravom (diplomom) o završenom stupnju i vrsti obrazovanja (Pastuović, 1999). Prema Zakonu o obrazovanju odraslih (NN, 17/2007) „*Formalno obrazovanje odraslih*

označava djelatnost koja se izvodi u institucionalnim i javno verificiranim oblicima obrazovanja radi stjecanja stručnog znanja, vještina i sposobnosti“. Ovakav oblik obrazovanja obuhvaća: osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih, stjecanje srednje školske ili stručne spreme, niže stručne spreme, prekvalifikacije, osposobljavanje i usavršavanje, visoko obrazovanje te je regulirano zakonima Republike Hrvatske za svaki od navedenih oblika obrazovanja.

Neformalno obrazovanje je organizirano učenje koje se provodi izvan redovnog školskog sustava. Može a i ne mora rezultirati potvrdom o svladanom obliku obrazovanja (Pastuović, 1999). Prema Zakonu o obrazovanju odraslih (NN, 17/2007) „*Neformalno obrazovanje odraslih označava organizirane procese učenja usmjerene na osposobljavanje odraslih osoba za rad, za različite socijalne aktivnosti te za osobni razvoj*“. Neki od ovih programa, bez obzira što Zakonima naše države nisu regulirani mogu dovesti do licenciranja te stjecanja međunarodnih diploma i licenci te na taj način odgovaraju promjenjivim zahtjevima tržišta rada i dovode do veće razine zapošljivosti pojedinaca (Pavkov, M. 2016). U svom radu Pavkov, M. (2016) navodi ove primjere stjecanja međunarodnih diploma i certifikata u Republici Hrvatskoj: „*certifikati CISCO¹¹ u sektoru informacijskih tehnologija, učitelji joge koje je certificirala međunarodna udruga Yoga Alliance¹², treneri NLP-a¹³ koje je certificiralo udruženje International Association for NLP. Hrvatska gospodarska komora organizira edukaciju i provodi ispite za agente u posredovanju u prometu nekretninama, škole stranih jezika organiziraju obuku i provode ispite iz stranih jezika za potrebe imenovanja stalnog sudskog tumača, dok strukovne udruge stalnih sudskih tumača provode obuke za sudske tumače*“. U radu su navedene i stručne komore u Hrvatskoj koje organiziraju neformalne oblike učenja za svoje članove vezane za struku i na taj način omogućuju obnavljanje i produživanje licenci.

¹¹ Cisco je svjetski predvodnik u IT-u i umrežavanju. Pomažu tvrtkama svih veličina da promijene način na koji se ljudi povezuju, komuniciraju i surađuju. Preuzeto 12.03.2018. s https://www.google.hr/search?q=CISCO&rlz=1C1ASUC_enHR622HR622&oq=CISCO&aqs=chrome..69i57j0l5.499j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8

¹² Yoga Alliance je najveća neprofitna udruga koja predstavlja yoga zajednicu. Njihova je misija promicati i podržavati integritet i raznolikost učenja joge. Preuzeto 12.03.2018. s <https://translate.google.hr/translate?hl=hr&sl=en&u=https://www.yogaalliance.org/&prev=search>

¹³ Neurolingvističko programiranje (NLP) je pristup u komunikaciji, osobnom razvoju i psihoterapiji koji su stvorili Richard Bandler i John Grinder u Kaliforniji SAD u sedamdesetim godinama 20. stoljeća. Preuzeto 12.03.2018. s https://hr.wikipedia.org/wiki/Neurolingvisti%C4%8Dko_programiranje

Najveću ponudu u neformalnom obliku obrazovanja odraslih danas čine tečajevi stranih jezika i tečajevi osnova informatike. Informatička nepismenost danas predstavlja velik problem jer većina radnih mjesta zahtjeva barem osnovnu informatičku pismenost.

Informalno obrazovanje je samoobrazovanje koje se provodi prema individualnim potrebama i željama osobe koja uči (Pastuović, 1999). Prema *Zakonu o obrazovanju odraslih* (NN, 17/2007) „*Informalno učenje odraslih označava aktivnosti u kojima odrasla osoba prihvaća stajališta i pozitivne vrednote te vještine i znanja iz svakodnevnog iskustva i raznolikih drugih utjecaja i izvora iz svoje okoline*“.

Zakon o obrazovanju odraslih navodi i **samousmjereno učenje** odraslih koje „*označava aktivnosti u kojima odrasla osoba samostalno uspostavlja kontrolu nad procesom učenja kao i odgovornost za rezultate učenja*“ (NN,17/2007).

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014) postavlja glavne ciljeve i u obrazovanju odraslih koji nalažu osiguravanje preduvjeta koji će dovesti do:

- „*povećanja uključenosti odraslih građana u procese cjeloživotnog učenja,*
- *unaprjeđenje i proširenje učenja, obrazovanja i usavršavanja na radnome mjestu i s radnog mjesta.*“

Postoji još niz dokumenata koji reguliraju odgojno obrazovni sustav Republike Hrvatske a neki dijelovi tih zakona vrijede i primjenjuju se i u obrazovanju odraslih. Zakoni koji utječu na djelovanje i provođenje djelatnosti unutar sustava obrazovanja odraslih u Hrvatskoj su:

- *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*¹⁴,
- *Zakon o strukovnom obrazovanju*¹⁵,
- *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*¹⁶,
- *Zakon o pučkim otvorenim učilištima*¹⁷,

¹⁴ *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, Preuzeto 12.03.2018. s: <https://www.zakon.hr/z/317/Zakon-o-odgoju-i-obrazovanju-u-osnovnoj-i-srednjoj-%C5%A1koli>

¹⁵ *Zakon o strukovnom obrazovanju*, Preuzeto 12.03.2018. s: <https://www.zakon.hr/z/383/Zakon-o-strukovnom-obrazovanju>

¹⁶ *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, Preuzeto 12.03.2018. s: <https://www.zakon.hr/z/320/zakon-o-znanstvenoj-djelatnosti-i-visokom-obrazovanju>

¹⁷ *Zakon o pučkim otvorenim učilištima*, Preuzeto 12.03.2018. s: <https://www.zakon.hr/z/431/Zakon-o-pu%C4%8Dkim-otvorenim-u%C4%8Dili%C5%A1tima>

- *Zakon o radu*¹⁸ –ističe pravo radnika na plaćeni dopust za školovanje, obrazovanje, osposobljavanja i usavršavanje, i dr.

Vrlo su značajni i Europski projekti koji su imali i još uvijek imaju vrlo važnu i moćnu ulogu u razvoju cjelokupnog sustava obrazovanja odraslih u Europi pa tako i u Hrvatskoj. Najznačajniji projekti koji su se provodili i još se provode u Hrvatskoj, s jedinstvenim ciljem stvaranja „*suvremenog i fleksibilnog koncepta obrazovanja odraslih*“ (Vinković, A., Vučić, M., Živčić, M., 2016) te jačanja kompetencija polaznika kroz jačanje cijelog sustava obrazovanja odraslih su:

- Projekt „CARDS 2004 Obrazovanje odraslih (2007-2009)“,
- Projekt „Regionalna mreža lokalnih obrazovnih ustanova“ (2010 -2012),
- IPA projekt „Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih“ koji se provodio u dvije faze 2013. i 2015. godine,
- Projekt E-platforme „EPAL“¹⁹ (Vinković, A., Vučić, M., Živčić, M., 2016).

Prema istraživanjima i izvještajima Europske komisije (Education and training²⁰) vidljivo je da je obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj „*najslabija karika u hrvatskom obrazovnom sustavu*“ (Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2017). Zbog toga se od

¹⁸ *Zakon o radu*, Preuzeto 12.03.2018. s: <https://www.zakon.hr/z/307/Zakon-o-radu>

¹⁹ Platforma EPAL inicijativa je Europske komisije (link is external) koja se zalaže da ona postane trajnom značajkom europskog prostora za učenje odraslih. EPAL nadgleda Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (link is external) (EACEA), a tom platformom na dnevnoj bazi upravlja Središnja služba za podršku (CSS). Od jeseni 2014. nacionalne službe za podršku (NSS) jednako tako surađuju s Cilj e-platforme EPAL jest izgradnja ujedinjene zajednice u području učenja odraslih na nacionalnoj i europskoj razini. Nakon što se pridružite e-platформи EPAL možete komunicirati s različitim akterima iz područja učenja odraslih poput poučavatelja, donositelja politika i volontera. SS-om kako bi pomogle napuniti EPAL zanimljivim i jedinstvenim sadržajem te kako bi animirale zajednicu.

EPAL je višejezična otvorena zajednica članova za nastavnike, poučavatelje, znanstvenike, akademike, donositelje odluka i svakog sa stručnom ulogom u obrazovanju odraslih.

Članovi zajednice mogu biti aktivni s kolegama iz učenja odraslih diljem Europe putem značajki stranice poput rasprava i debata na internetu, zajednica u području prakse, ocjenjivanja sadržaja i komentiranja objava na blogu. Možete komunicirati i sa svojim kolegama diljem Europe putem tematskih područja koja pružaju strukturirani sadržaj prema temi, kao i zatražiti prostor za suradnju, tj. privatni prostor unutar e-platforme EPAL koji vam omogućava rasprave, učitavanje dokumenata, dijeljenje vijesti i isticanje bitnih događaja u određenom grupnom kalendaru. Korištenjem Pretrage partnera možete pronaći i projekte te ostvariti profesionalne odnose.

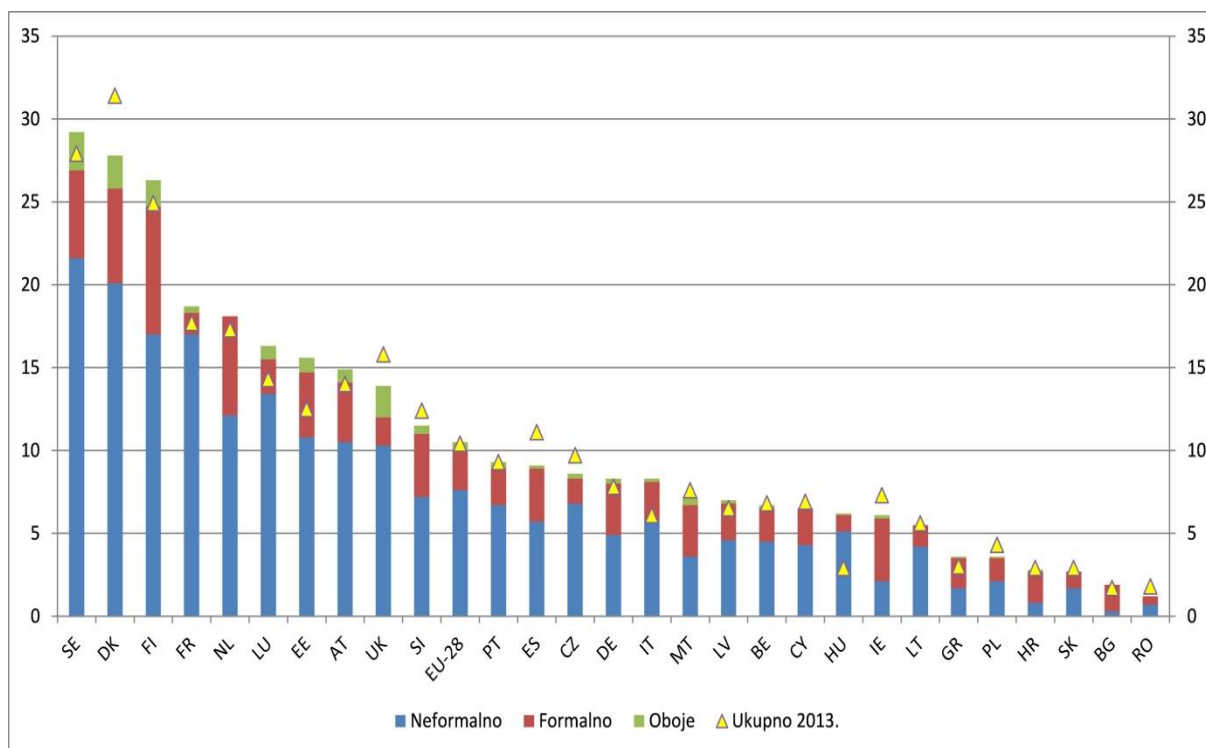
Preuzeto 12.03.2018. s <https://ec.europa.eu/epale/hr/faq>

²⁰ Za više informacija pogledati: Education and training Preuzeto 12.03.2018. s: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_en

novog *Zakona o obrazovanju odraslih* čiji je nacrt donesen 2016., no još uvijek nije usvojen, očekuje rješavanje problema kroz ostvarivanje dva ključna cilja:

- „*razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje,*
- *stjecanje kvalifikacija usvajanjem novih vještina*“ (Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2017.)

U Hrvatskoj prema istim izvješćima Europske komisije vidljiv je malen broj uključenosti građana Hrvatske u bilo kakav oblik cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih, svega 3%. Isto tako iz izvješća možemo zaključiti kako polovica naših građana ne posjeduje niti osnovne digitalne vještine a ističe se i problem niske razine posjedovanja određenih vještina pa čak i onih stečenih u strukovnom i visokom obrazovanju. Preporuke Vijeća Europske unije zbog takvih rezultata naglašavaju potrebu poboljšanja obrazovanja odraslih te poticanje uključivanja starijih, „*niskokvalificiranih radnika i dugotrajno nezaposlenih*” (Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2017.)

Slika 3. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih po različitim vrstama obrazovanja (2016.) Preuzeto 14.03.2018. s https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-hr_hr.pdf

3.3. Programi obrazovanja odraslih u RH

Obrazovni programi koji se provode u Republici Hrvatskoj određeni su *Zakonom o obrazovanju odraslih* (NN,17/2007) te *Pravilnikom o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih* (NN, broj 129/2008. i 52/2010). Ustanove koje provode programe obrazovanja odraslih moraju biti registrirane za tu djelatnost te moraju dobiti odobrenje za izvođenje programa od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih nadležna je institucija koja daje stručno mišljenje a Ministarstvo znanosti i obrazovanja odobrava programe temeljene na ishodima učenja i HKO-u.

Zakon o obrazovanju odraslih (2007) navodi koji su to programi koji omogućuju odraslima stjecanje i dopunjavanje znanja, vještina i sposobnosti. Pa tako navodi programe „*čitanja, pisanja i računanja, vladanja materinjskim i stranim jezicima, vladanja informacijsko-komunikacijskom tehnologijom, za rad u struci, za poduzetništvo i menadžment, kreativnog izražavanja i sudjelovanja u kulturnim i umjetničkim događanjima, za odgovorno obavljanje temeljnih građanskih prava i dužnosti i znanja o aktivnom građanstvu, za očuvanje i zaštitu okoliša, posebne socijalne vještine i sposobnosti*“.

Programi koji se prema važećim zakonima Republike Hrvatske provode u ustanovama za obrazovanje odraslih su programi:

- osnovnog obrazovanja odraslih,
- za stjecanje srednje školske spreme,
- za stjecanje srednje stručne spreme,
- za stjecanje niže stručne spreme,
- prekvalifikacije,
- osposobljavanja,
- usavršavanja,
- učenja stranih jezika.

Nastavnim planom i programom osnovnog obrazovanja odraslih (NN 69/2003) određena su pravila provođenja programa osnovnog obrazovanja odraslih. Ovaj program ima kompenzacijsku zadaću jer osoba pohađanjem programa nadopunjuje svoja znanja koja u formalnom obrazovanju nije do tada stekla a i može biti poticaj za nastavak obrazovanja. Hrvatska u svojoj obrazovnoj politici financijski podupire osnovnoškolsko obrazovanje

odrasle populacije, osposobljavanje osoba i stjecanja potrebnih kompetencija za obavljanje jednostavnih poslova.

Programi za stjecanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme ili niže stručne spreme provode se na temelju programa propisanih za redovito srednjoškolsko obrazovanje, Zakona o obrazovanju odraslih (2007) i pratećeg Pravilnika (NN, 21/98, 2008).

Program prekvalifikacije provodi se za osobe koje su već stekle određenu stručnu spremu no sada žele steći novo zanimanje iste obrazovne razine ili imaju srednju školsku spremu a žele steći srednju stručnu spremu. U ovim programima moraju se utvrditi razlike u stečenim znanjima (ishodima učenja) i potrebnim znanjima iz svih strukovnih predmeta potrebnim za stjecanje nove kvalifikacije.

Programi osposobljavanja omogućuju polazniku stjecanje teorijskog i praktičnog znanja koje je potrebno za obavljanje jednostavnih poslova dok programi usavršavanja omogućuju osobama sa stečenim određenim stupnjem kvalifikacija dodatnu dopunu i proširivanje već stečenog znanja. Programi osposobljavanja ne mogu se izvoditi kraće od 120 nastavnih sati a programi usavršavanja moraju se provoditi kroz najmanje 150 nastavnih sati.

Učenjem stranih jezika stječu se znanja i vještine potrebne za postizanje stupnjeva A1, A2, B1, B2, C1 i C2 po Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike.

Hrvatska je u svom proračunu osigurala novčana sredstva kojima se financira program osnovnog obrazovanja odrasle osobe dok troškove financiranja ostalih programa, formalnih, neformalnih i informalnih snose sami polaznici, lokalna uprava ili poslodavci.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014), na osnovu provedenih istraživanja i popisa stanovništva iz 2011.g. koji je utvrdio vrlo velik broj građana Hrvatske koji imaju vrlo niske ili nikakve kvalifikacije stečene kroz formalno obrazovanje, donosi i formulira 4 osnovna cilja obrazovanja odraslih:

- *„osigurati preduvjete za povećanje uključenosti odraslih građana u procese cjeloživotnog učenja i obrazovanja,*
- *unaprijediti i proširiti učenje, obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje kroz rad,*
- *uspostaviti sustav osiguranja kvalitete u obrazovanju odraslih,*

- *poboljšati organiziranost, financiranje i upravljanje procesima obrazovanja odraslih*“.

Istraživanja su pokazala kako je vrlo malen broj građana uključen u bilo kakav oblik cjeloživotnog učenja a razlog tome je, kako navode u istraživanjima, osim financijske prirode i aktualna ponuda i kvaliteta obrazovnih programa te njihova usklađenost sa potrebama tržišta rada. Programi koje ustanove za obrazovanje odraslih donose moraju biti usklađeni sa ishodima učenja te HKO-a te moraju uskladiti naziv kvalifikacije i sadržaja programa. Programe obrazovanja ustanove su dužne kontinuirano usavršavati zbog sve bržeg zastarijevanja znanja, prilagodbi zahtjevima tržišta rada, ali i željama, očekivanjima i interesima samih polaznika (Zbukvić Ožbolt,S., Jurković Majić, O. i Dragović, S. 2008).

Isto tako ustanove trebaju paziti da programi obrazovanja odraslih budu prilagođeni dobi, prethodnom obrazovanju, znanju, vještinama i sposobnostima odraslih. Kako bi pomogla ustanovama koje osmišljavaju, izrađuju i provode programe obrazovanja odraslih *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih* izdala je „Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih - Od ideje do javne isprave.“ (Strategija, 2014; Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih, 2012).

Zakonom o obrazovanju odraslih definirani su i oblici nastave u obrazovanju odraslih pa se tako programi mogu provoditi kao redovna nastava, konzultativno – instruktivna nastava, otvorena nastava, nastava na daljinu, multimedijaska nastava i sl. a mogu ih provoditi učitelji, nastavnici, profesori, stručni suradnici, predavači, treneri, voditelji i drugi.

Izuzetno je važno naglasiti kako postoji zakonska mogućnost dokazivanja stečenih znanja, vještina i sposobnosti, u obrazovanju odraslih, polaganjem ispita te je dana mogućnost stjecanja kvalifikacija na taj način.

Kako bi se uspostavila kvaliteta programa u obrazovanju odraslih autorice Herceg, J. i Zovko, A. (2016) u svom radu ističu potrebu uspostave sustava „*kvalitete koji će se temeljiti na načelima HKO-a i to tako da će se izrađivati obrazovni programi temeljeni na ishodima učenja, a koji će biti usklađeni s odgovarajućim standardom zanimanja i standardom kvalifikacije. Isto tako treba uspostaviti jasne kriterije i postupke vrednovanja standarda kvalifikacije i skupova ishoda učenja te akreditaciju programa i institucija u Registru HKO-a.*“

3.4. Institucije i ustanove koje provode obrazovanje odraslih u RH

3.4.1. Institucije u obrazovanju odraslih u RH

U Republici Hrvatskoj krovna institucija u obrazovanju odraslih je *Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa* i *Vlada Republike Hrvatske*, slijedi *Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za obrazovanje odraslih* (2004) zatim *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih* (2010) a kao savjetodavno tijelo Vlade RH imenovano je *Vijeće za obrazovanje odraslih* (2008).

*Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa*²¹ i *Vlada Republike Hrvatske* najvažnije i najsnažnije su institucije koje su zadužene i koje reguliraju cjelokupnu odgojno-obrazovnu djelatnost u Republici Hrvatskoj pa samim time i djelatnost obrazovanja odraslih. Značajan projekt kojeg je pokrenula i financirala Vlada RH a provodio se pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u ustanovama za obrazovanje odraslih bio je projekt „Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti - Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003. - 2012.“ Ovim projektom omogućeno je osobama koje nisu završile osnovnoškolsko obrazovanje da ga završe.

*Povjerenstvo za obrazovanje odraslih*²² osnovano je sa zadaćom unapređenja obrazovanja odraslih kroz predlaganje mjera i aktivnosti, predlaganje zakona i strateških dokumenata vezanih za obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj. Povjerenstvo je izradilo i nacrt prijedloga *Zakona o obrazovanju odraslih* (Klapan, A., Živčić, M. 2011).

*Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*²³ ima zadatak razvijati, podupirati i poticati razvoj sustava obrazovanja odraslih te strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj temeljenog na važećim Zakonima, na postavljenim ciljevima Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014) te na načelima i ciljevima cjeloživotnog učenja. Ona daje stručno mišljenje a Ministarstvo odobrava programe koje ustanove koje provode obrazovanje odraslih osmisle, naprave i predlože. Nastala je 2010. godine spajanjem dviju

²¹ Za više informacija o Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta možete pogledati na: <https://mzo.hr/hr/rubrike/financiranje-osnovnog-obrazovanja-odraslih>, Preuzeto 14.03.2018.

²² Za više informacija o *Povjerenstvu za obrazovanje odraslih* možete pogledati na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/Arhiva//52-03c.pdf> Preuzeto 14.03.2018.

²³ Za više informacija o *Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih* možete pogledati na: <http://www.asoo.hr/>, Preuzeto 14.03.2018.

Agencija – Agencije za strukovno obrazovanje i Agencije za obrazovanje odraslih. Njezin značaj vidljiv je i kroz aktivnosti koje poduzima. Vrlo značajna aktivnost Agencije je obilježavanje i promocija cjeloživotnog učenja kroz manifestaciju i provođenje Tjedna cjeloživotnog učenja. Ovom nacionalnom obrazovnom kampanjom promovira se i širi svijest o potrebi i značaju cjeloživotnog učenja. Agencija je napravila i ustrojila sustav za statističko praćenje podataka za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih pod nazivom Andragoški zajednički upisnik podataka. Inicijativa koju je pokrenula Agencija je i jačanje andragoških kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih. Agencija svim svojim aktivnostima pridonosi razvoju andragogije, andragoških djelatnika te ustanova i koncepta obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj (Klapan, A., Živčić, M. 2011).

*Vijeće za obrazovanje odraslih*²⁴ savjetodavno je tijelo Vlade Republike Hrvatske „čija je zadaća praćenje stanja i predlaganje mjera za razvoj obrazovanja odraslih, davanje mišljenja na prijedloge zakonskih i provedbenih propisa te predlaganje financiranja programa obrazovanja odraslih“ (Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih).

Njihovo djelovanje usmjereno je na stvaranje suvremenog koncepta obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj usmjerenog ka ostvarivanju temeljnih ciljeva cjeloživotnog učenja.

Želja za promocijom, napretkom i razvijanjem sustava obrazovanja odraslih potaknula je andragoške djelatnike i ustanove u obrazovanju odraslih na osnivanje i drugih institucija koje će pridonijeti zajedničkom cilju. Tako su se formirale i ove udruge:

*Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta*²⁵ – *Andragoški centar* osnovana je 1954. godine, kao Savez narodnih sveučilišta. Potrebu za osnivanjem Zajednice iskazali su predstavnici tadašnjih ustanova s ciljem objedinjavanja ustanova koje su djelovale u različitim uvjetima. Unutar Zajednice osnovao se i Andragoški centar 1971. godine koji je bio glavni nositelj razvoja andragoške teorije i prakse. Organizirao je Ljetne i Zimske andragoške škole namijenjene školovanju i usavršavanju andragoških djelatnika te je izdavao časopis pod nazivom „Obrazovanje odraslih“ (Strategija, 2004).

²⁴ Za više informacija o *Vijeću za obrazovanje odraslih* možete pogledati na: <http://www.asoo.hr/default.aspx?id=718> Preuzeto 14.03.2018.

²⁵ *Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta*, Preuzeto s: 14.03.2018. s <http://www.hzpou.hr/?gid=1>

*Hrvatsko andragoško društvo*²⁶ - osnovano je 1998, godine s ciljem i zadaci pružanja stručne pomoći andragoškim djelatnicima, usavršavanje članova društva organiziranjem znanstveno stručnih skupova, seminara, savjetovanja i studijskih putovanja, promicanje i razvoj andragoške teorije i prakse,, poticanje znanstveno istraživačkog rada, razmjena iskustava, izdavanje stručnih publikacija i sl.

*Zajednica ustanova za obrazovanje odraslih*²⁷ – osnovana je 2009. godine u Zagrebu s ciljem poboljšanja kvalitete cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih te pomoć oko aktualnih problema s kojima se ustanove članice suočavaju u provedbi, organizaciji ali i razvoju andragoške teorije obrazovanja odraslih. Suraduju sa svim institucijama u Republici Hrvatskoj značajnim za razvoj sustava cjeloživotnog učenja, obrazovanja odraslih, zapošljavanja te lokalnim i regionalnim samoupravama (Strategija, 2014).

Iz svega navedenoga možemo zaključiti da se svijest o potrebi i važnosti cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih u Hrvatskoj razvija, te je prisutna u dokumentima i zakonima u odgojno obrazovnom sustavu Republike Hrvatske. Zakonodavni okvir koji je postavljen i kojim je reguliran koncept obrazovanja odraslih star je dvadesetak godina i nije mijenjan niti prilagođavan ovim brzim promjenama u društvu, znanosti i tehnologiji. Još uvijek nije uspostavljena profesija andragoških djelatnika niti je uspostavljen andragoški studij koji bi osigurao kvalitetan i kvalificiran andragoški kadar. Stoga možemo zaključiti da pred andragoškim djelatnicima, institucijama, udrugama te institucijama i državnim tijelima stoji velika zadaća u kojoj će se morati izboriti za određivanje i priznavanje potrebnih kompetencija, znanja, vještina i sposobnosti koje andragoški djelatnik i andragoška profesija mora imati te pokrenuti sveučilišni studij za andragoške djelatnike. Također će se morati obratiti pažnja i bolje regulirati financiranje obrazovanja odraslih, kako bismo kao društvo koje želi biti ravnopravno razvijenim državama Europe i Svijeta postigli naš cilj i naše društvo postalo društvo koje uči. Morat će se poraditi i osmisliti načini vrednovanja i evaluacije programa ali i samih ustanova koje provode obrazovanje odraslih.

²⁶ *Hrvatsko andragoško društvo*, Preuzeto 14.03.2018. s <http://www.andragosko.hr/index.php/o-nama>

²⁷ *Zajednica ustanova za obrazovanje odraslih*, Preuzeto 14.03.2018. s <http://www.zuoorh.hr/o-nama/>

3.4.2. Ustanove u obrazovanju odraslih u RH

Pučka otvorena učilišta, osnovne škole, srednje škole, visoka učilišta, škole stranih jezika, ustanove za smještaj i skrb osoba s posebnim potrebama te penološke i druge ustanove su ustanove koje prema *Zakonu o obrazovanju odraslih* (NN/2017, Članak 4.) mogu provoditi programe obrazovanja odraslih.

U nastavku rada prikazat ću podatke o broju ustanova koje provode obrazovanje odraslih i koje imaju „*odobrenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) za izvođenje različitih programa formalnog obrazovanja odraslih*“ a koje su u svom radu prikazali autori Vinković, A., Vučić, M. i Živčić, M. (2016).

Podaci koje autori prikazuju temelje se na evidenciji (AZUP)²⁸ Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih a iz njih je vidljiv trend povećanja broja ustanova u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj. Oni iznose podatak o postojanju 569 ustanova u RH koje provode obrazovanje odraslih, te su tablično prikazali porast broja ustanova od 2010. godine do danas. S jedne strane je povećanje broja ustanova dobro jer se povećava ponuda i pristupačnost programa i ustanova građanima, dok se s druge strane postavlja pitanje kvalitete u radu ustanova, sadržaju i načinu provedbe samih programa.

Godina	2010.	2011.	2012.	2013.	2015.
Broj ustanova	433	467	497	518	569

Slika 4. Broj ustanova za obrazovanje odraslih od 2010. do 2015. Preuzeto 04.03.2018. s https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/zbornik_radova_znanstveno-strucnog_kolokvija_-_stanje_i_perspektive_obrazovanja_odraslih_u_republici_hrvatskoj_2016.pdf

Isti autori tablično prikazuju i tipove ustanova koje provode obrazovanje odraslih iz kojeg je vidljivo da su vodeću poziciju preuzele srednje škole a odmah iza njih su Pučka otvorena učilišta. Najveći broj ustanova nalazi se u kategoriji „ostalo“ no iz rada nije vidljivo koje su to ustanove svrstane u tu kategoriju i koje programe provode.

²⁸ AZUP – Andragoški zajednički upisnik podataka je baza podataka o ustanovama za obrazovanje odraslih, njihovim programima, nastavnicima i polaznicima, a razvijena je u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih (NN 17/07) i Pravilnikom o evidencijama u obrazovanju odraslih (NN 129/08). Evidencija se vodi od 2009. godine. Preuzeto 04.03.2018. s <http://www.asoo.hr/default.aspx?id=868>

No, za interes i ciljeve istraživanja u ovom radu značajni su podaci o velikom broju pučkih otvorenih učilišta koja još uvijek djeluju u Republici Hrvatskoj. Iz ovih podataka o broju pučkih otvorenih učilišta možemo zaključiti kako još uvijek imaju velik i značajan utjecaj u obrazovanju odraslih ali i u kulturnom razvitku lokalnih sredina u kojima djeluju.

Tip ustanove	
Pučko otvoreno učilište	105
Srednja škola	187
Osnovna škola	18
Škola stranih jezika	13
Visoko učilište	24
Ostalo	222

Slika 5. Broj ustanova prema tipu u 2015. Preuzeto 04.03.2018. s [https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/zbornik_radova_znanstveno-strucnog_kolokvija - stanje i perspektive obrazovanja odraslih u republici hrvatskoj 2016.pdf](https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/zbornik_radova_znanstveno-strucnog_kolokvija_-_stanje_i_perspektive_obrazovanja_odraslih_u_republici_hrvatskoj_2016.pdf)

3.5. Pučka otvorena učilišta

U Hrvatskoj dugogodišnju tradiciju u obrazovanju odraslih imaju Pučka otvorena učilišta koja svojim aktivnostima podupiru učenje u najširem smislu te riječi. Stoga imaju značajnu ulogu u provođenju koncepta cjeloživotnog učenja te razvoju društva temeljenog na znanju i razvoju „društva koje uči“. Usmjereni su na razvoj svoje lokalne sredine u kojoj djeluju a omogućavaju sve vidove obrazovanja od formalnog, neformalnog i informalnog te obuhvaćaju sve dobne uzraste od predškolske djece, učenika, mladih pa sve do osoba treće životne dobi.

3.5.1 Povijesni razvoj Pučkih otvorenih učilišta u Hrvatskoj

Albert Bazala začetnik je ideje osnivanja Pučkih sveučilišta čija bi zadaća bila „opće prosvjećivanje“ građana. Na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta izložio je svoju koncepciju sveopće pučke prosvjete i predložio osnivanje Pučkog sveučilišta, što se i dogodilo 1907. godine u Zagrebu a po uzoru na slične institucije u Beču i Pragu. Time je andragošku misao i djelovanje u Hrvatskoj približio naprednim europskim državama koje su vrlo veliku važnost

pridavale pučkom prosvjećivanju kao temelju općeg narodnog napretka. No ideja se baš nije dopala tadašnjoj vladajućoj strukturi pa je zaživjela tek 1912. godine u Zagrebu a dalje se onda razvijala i u drugim dijelovima Hrvatske. Bazala je provodio predavanja i bio je jedan od najpoznatijih i najomiljenijih predavača. Oblici predavanja koji se spominju u literaturi bili su:

- „*pojedinačna predavanja*
- *tečajevi po šest predavanja, koji su obuhvaćali određen odsjek znanja,*
- *kola (ciklusi) od 3 i više tečajeva*“ (Obad, Ž., 2008).

Tijekom godina na osnovu Bazalinih ideja, andragoških misli i uvjerenja pa i samog djelovanja razvile su se razne škole za odrasle, narodna sveučilišta, knjižnice i čitaonice te razna prosvjetna društva i organizacije čiji je zadatak bio narodno prosvjećivanje ali i briga o nacionalnoj kulturnoj tradiciji i baštini. Nakon drugog svjetskog rata ustanove za obrazovanje odraslih doživljavaju svoju ekspanziju 60-ih godina prošlog stoljeća. Programi koje provode i organiziraju pučka (narodna) učilišta i centri za kulturu u to vrijeme su razni tečajevi, koncerti, seminari, kazališne predstave i sl. a usmjereni su na obrazovanje pojedinca. Ove ustanove su formirane po uzoru na njemački model koji živi i djeluje i danas pod nazivom Njemački savez visokih narodnih škola (Klapan, A., Čavar, J., 2015).

Društvena kriza i reforma obrazovnog sustava u Hrvatskoj 70-ih godina dvadesetog stoljeća donose promjene i obrazovanje odraslih je bačeno na margine obrazovnog sustava Hrvatske (Obad, Ž., 2008; Strategija obrazovanja odraslih, 2004; Klapan, A., Živčić, M. 2011).

Nakon domovinskog rata, devedesetih godina prošlog stoljeća mnogi su zagovarali gašenje i ukidanje pučkih otvorenih učilišta jer su ih smatrali bastionama socijalizma i komunizma. No ipak su učilišta opstala a Hrvatski sabor je ozakonio njihovo djelovanje donošenjem *Zakona o pučkim otvorenim učilištima* (Matković, D. 2014).

Ovim Zakonom se pučka otvorena učilišta određuju kao javne ustanove koje obavljaju: „*djelatnosti osnovnoškolske i srednjoškolske naobrazbe odraslih, djelatnosti glazbenih i srodnih škola izvan redovitoga školskog sustava, djelatnosti javnog prikazivanja filmova, novinsko-nakladničke djelatnosti, radijske i televizijske djelatnosti te obavljanja djelatnosti u svezi s osposobljavanjem, usavršavanjem i prekvalifikacijom mladeži i odraslih izvan sustava redovite naobrazbe*“ (NN, 54/97, 5/98- ispravak, 109/99 – OUSRH i 139/10). Osnivači ovih

javnih ustanova prema istom zakonu mogu biti jedinice lokalne samouprave i domaće fizičke i pravne osobe. Ovako širokom definicijom djelatnosti pučkih otvorenih učilišta moglo bi se reći da je dana velika važnost učilištima u razvoju obrazovanja i kulture u lokalnoj sredini, ali nije baš tako. Donošenjem Zakona o knjižnicama²⁹, Zakona o muzejima³⁰ i Zakona o umjetničkom obrazovanju³¹ (osnovne glazbene škole) ovim ustanovama je omogućeno izdvajanje iz sustava Pučkih otvorenih učilišta i njihovo osamostaljivanje u zasebne ustanove (Matković, D. 2014). Možemo zaključiti kako ovakvi Zakoni „oduzimaju“ velik broj aktivnosti i djelovanja pučkih otvorenih učilišta i smanjuju opseg njihovog djelovanja i utjecaja na razvoj lokalne sredine.

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Ustanove koje provode obrazovanje odraslih u Hrvatskoj, prema *Zakonu o obrazovanju odraslih* (NN, 17/07, 107/01, 24/10) su između ostalih i pučka otvorena učilišta koja pak prema *Zakonu o pučkim otvorenim učilištima* (NN54/97, 5/98, 109/99, 139/10) u svojoj ponudi programa imaju raznolike mogućnosti ponude obrazovnih i kulturnih programa. Ove ustanove su suočene sa novim društvenim prilikama u kojima djeluju, globalizaciji, brzim promjenama u znanosti i tehnologiji ali i u društvu i društvenim odnosima te se od njih zahtijeva brza prilagodba i raznolika ali nadasve kvalitetna ponuda obrazovnih programa koji će jačati kompetencije pojedinca, omogućiti mu konkurentnost na tržištu rada te će time pridonijeti i gospodarskom razvoju samoga društva.

Pitanja na koje će ovo istraživanje dati odgovor su:

1. Prati li ponuda obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije potrebe za kvalifikacijama koje se pojavljuju na tržištu rada Zagrebačke županije?

²⁹ Zakon o knjižnicama, Pristupljeno 15.03.2018 s

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html

³⁰ Zakon o muzejima, Pristupljeno 15.03.2018 s <https://www.zakon.hr/z/302/Zakon-o-muzejima>

³¹ Zakon o umjetničkom obrazovanju, Pristupljeno 15.03.2018 s

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_130_2602.html

2. Postoji li potreba za usklađivanjem i prilagodbom obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima na području Zagrebačke županije u skladu sa potrebama tržišta rada?

4.1.Ciljevi istraživanja

Cilj ovog rada je ispitati prati li ponuda obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima potrebe tržišta rada te je li potrebno uskladiti i prilagoditi ponudu obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji.

U svrhu ostvarivanja cilja ovog istraživanja provest će se sljedeći postupci:

- napraviti pregled povijesnog značaja i razvoja centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije,
- napraviti pregled i dobiti opću sliku aktualne ponude obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima na području Zagrebačke županije,
- ispitati trenutno stanje nezaposlenosti po ispostavama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Zagrebačke županije,
- ispitati slobodna radna mjesta, odnosno potražnju za radnicima po ispostavama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Zagrebačke županije,
- usporediti aktualnu ponudu obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada te na temelju toga vidjeti postoji li potreba za usklađivanjem i prilagodbom obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji.

4.2.Zadaci istraživanja

Temeljeni su na postavljenim ciljevima istraživanja:

- ispitati povijesni značaj i razvoj centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta u Zagrebačkoj županiji,
- ispitati aktualnu ponudu obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji,
- ispitati i analizirati potrebe tržišta rada na području Zagrebačke županije (ispostave HZZ-a po gradovima i općinama Zagrebačke županije, nezaposlenost i potražnja za radnicima)

- utvrditi postoji li usklađenost obrazovnih programa koje nude centri za kulturu i pučka otvorena učilišta sa potrebama tržišta rada te zaključiti postoji li potreba za usklađivanjem i prilagodbom obrazovnih programa u centrima za kulturu i učilištima Zagrebačke županije.

4.3. Uzorak istraživanja

Istraživanjem će biti obuhvaćena:

- dva centra za kulturu /Centar za kulturu Jastrebarsko, Centar za kulturu Križ/,
- sedam pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije /Dugo selo, Ivanić-Grad, Samobor, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec, Zaprešić/,
- ispostave Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u gradovima i općinama na području Zagrebačke županije /Dogo Selo, Velika Gorica, Ivanić-Grad, Vrbovec, Samobor, Jastrebarsko, Zaprešić, Sveti Ivan Zelina i općine/.

4.4. Metode i instrumenti istraživanja

Istraživanje je provedeno podacima dobivenim:

- anketnim istraživanjem (ne-eksperimentalna metoda) provedenim u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije vezano uz aktualnu ponudu programa,
- podacima dobivenim od ispostava HZZ-a po gradovima i općinama Zagrebačke županije — prikupljanje podataka o registriranoj nezaposlenosti te slobodnim radnim mjestima razvrstanim po razini obrazovanja u gradovima i općinama Zagrebačke županije,
- internet stranice centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta u Zagrebačkoj županiji – razvoj i povijest pučkih otvorenih učilišta,
- internet stranicama zavoda za zapošljavanje – stanje nezaposlenosti te slobodna radna mjesta prema razini obrazovanja na području cijele Zagrebačke županije, stanje u RH,
- podaci iz Statističkog ljetopisa 2017.³²,

³² Statistički ljetopis na jednome mjestu prikazuje najzanimljivije statističke podatke koji omogućuju uvid u stanje društva u cjelini te su stoga nezaobilazna polazišna točka za donošenje odluka temeljenih na činjenicama i kreiranje politika usmjerenih na unapređenje i razvoj. Preuzeto 29.03.2018.s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2017/sljh2017.pdf

- podaci iz Izvješća o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2013. - 2016³³.,
- podaci iz Strategije kulturnog razvoja Zagrebačke županije 2016.-2026.³⁴

Instrument istraživanja bio je Anketni upitnik za ravnatelje i voditelje obrazovanja odraslih u pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji.

Anketni upitnik podijeljen je u tri dijela:

- opća skupna pitanja,
- povijest ustanova u kojoj anketirani rade,
- trenutno stanje ponude obrazovnih programa u vašoj ustanovi.

Ispostave HZZ-a po gradovima i općinama u Zagrebačkoj županiji omogućile su dostupnost podataka o broju nezaposlenih osoba te broju slobodnih radnih mjesta prema razini obrazovanja nezaposlenih osoba odnosno razini potrebnog stupnja obrazovanja u ponudi slobodnih radnih mjesta.

Kako je malen broj pučkih otvorenih učilišta i centara za kulturu u Zagrebačkoj županiji dobiveni i analizirani podaci prikazani su tabelarno i deskriptivno.

5. ANALIZA I INTERPRETACIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

5.1. Opća skupina pitanja – anketni upitnik

U istraživanje su se uključila sva pučka otvorena učilišta i centri za kulturu u Zagrebačkoj županiji (100%). Odgovore na anketna pitanja, prema nazivu radnog mjesta dali su 4 ravnatelja, 3 voditeljice obrazovanja odraslih, 1 voditeljica centra i 1 administratorica.

³³ *Izvješća o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2013. – 2016. Preuzeto 29.03.2018.s*
http://www.zpuzz.hr/cms_files/2017/02/1487855957_izvjesce-o-stanju-u-prostoru-zg-zupanije-2013-2016.pdf

³⁴ *Strategije kulturnog razvoja Zagrebačke županije 2016.-2026. Preuzeto 29.03.2018.s*
https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/ab/01/ab01dbff-5662-4c7f-8ff1-cc905634f081/kultura697_final1.pdf

VARIJABLE		ISPITANICI								
		Centar za kulturu Jastrebarsko	Centar za kulturu Križ	POU Dugo selo	POU Ivanić-Grad	POU Samobor	POU Sv. Ivan Zelina	POU Velika Gorica	POU Vrbovec	POU Zaprešić
Naziv radnog mjesta		Ravnatelj	Voditeljica Centra	Ravnatelj	Ravnatelj	Voditeljica obrazovanja odraslih	Administratorica	Voditeljica obrazovanja odraslih	Ravnateljica	Voditeljica obrazovanja odraslih
Spol	ženski		+			+	+	+	+	
	muški	+		+	+					+

Tablica 1. Prikaz podataka opće skupine pitanja iz anketnog upitnika

Djelatnosti koje centri za kulturu i pučka otvorena učilišta Zagrebačke županije provode vidljive su u Tablici 2. Zamjetno je da sva učilišta i centri za kulturu provode kazališnu (100%) i scensko-glazbenu djelatnost (100%). Centar za kulturu Jastrebarsko i sva učilišta provode djelatnosti obrazovanja odraslih (88,89%), izdavačku djelatnost (88,89%) provode samo učilišta dok se knjižnična djelatnost (22,22%) odvija još samo u Centrima za kulturu Jastrebarsko i Križ. Ostale djelatnosti kao što su auto škole, radio stanice, muzejska djelatnost i osnovne glazbene škole odvojile su se u samostalne ustanove prema važećim zakonima RH.

Djelatnost ustanova	Centar za kulturu Jastrebarsko	Centar za kulturu Križ	POU Dugo selo	POU Ivanić-Grad	POU Samobor	POU Sv. Ivan Zelina	POU Velika Gorica	POU Vrbovec	POU Zaprešić
Obrazovanje odraslih	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Knjižnica	DA	DA	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Izdavačka djelatnost	NE	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Kazališna djelatnost	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Scensko-glazbena djelatnost	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Radio	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Muzej	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Glazbena škola	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Tablica 2. Djelatnost centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije

5.2. Povijesni razvoj i značaj Pučkih otvorenih učilišta u Zagrebačkoj županiji

Prema Izvješću o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2013. - 2016. godine³⁵ na području Zagrebačke županije djeluju 2 centra za kulturu i 7 pučkih otvorenih učilišta čiji su osnivači gradovi i općine na čijem prostoru te ustanove i djeluju. Pučka otvorena učilišta provode programe obrazovanja odraslih no velik dio aktivnosti usmjeren je i na kulturu i organizaciju kulturnih manifestacija u svom gradu te su ove ustanove nositelji i kulturnog života svoje sredine (Strategija kulturnog razvoja Zagrebačke županije 2016.-2026³⁶).

Ustanova	Naziv ustanove kod osnivanja	Godina osnivanja	Promjena naziva ustanove	Godina promjene	Sadašnji naziv ustanove	Godina promjene
Centar za kulturu Jastrebarsko	Pučko sveučilište	1945.	Narodno sveučilište Jastrebarsko	1960.	Centar za kulturu Jastrebarsko	1995.
Centar za kulturu Križ	Knjižnica Križ	1884.	Bio u sklopu Narodnog sveučilišta Ivanić-Grad	1959.	Centar za kulturu i šport Križ	1997.
POU Dugo selo	Narodno sveučilište Dugo Selo	1961.			POU Dugo Selo	2001.
POU Ivanić-Grad	Narodno sveučilište Ivanić-Grad	1959.			Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad	1997.
POU Samobor	Narodno sveučilište Samobor	1945.	Narodno sveučilište „Janko Mišić“	1961.	Pučko otvoreno učilište	1998.
POU Sv. Ivan Zelina	Narodno sveučilište Zelina	Između 1946. – 1950.			POU Sv. Ivan Zelina	1998.
POU Velika Gorica	Narodno sveučilište „Juraj Kokot“	1960.			POU Velika Gorica	1996.
POU Vrbovec	Narodno sveučilište Vrbovec	1961.			Pučko otvoreno učilište Vrbovec	1997.
POU Zaprešić	Narodno sveučilište Zaprešić	1958.			Pučko otvoreno učilište Zaprešić	1997.

Tablica 3. Godina osnivanja i promjena naziva pučkih otvorenih učilišta i centra za kulturu u Zagrebačkoj županiji

³⁵ Izvješću o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2013. - 2016. godine, Preuzeto 29.03.2018.s http://www.zpuzz.hr/cms_files/2017/02/1487855957_izvjesce-o-stanju-u-prostoru-zg-zupanije-2013-2016.pdf

³⁶ Strategija kulturnog razvoja Zagrebačke županije 2016.-2026., Preuzeto 29.03.2018.s https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/ab/01/ab01dbff-5662-4c7f-8ff1-cc905634f081/kultura697_final1.pdf

Iz tablice je vidljivo da je Centar za kulturu Križ (1884.) najstarija ustanova koja djeluje na području Zagrebačke županije, slijede Centar za kulturu Jastrebarsko, POU Samobor (1945.), POU Sv. Ivan Zelina (1946 -1950), POU Zaprešić (1958), POU Ivanić-Grad (1959), POU Velika Gorica (1960) te POU Dugo Selo i POU Velika Gorica (1961).

Za POU Sv. Ivan Zelina nije moguće utvrditi točnu godinu osnivanja ustanove jer je gotovo kompletna dokumentacija Učilišta iz tog vremena stradala u katastrofalnom požaru 1974. godine u kojem je zgrada Doma kulture izgorjela do temelja, međutim dokumenti Povjerenstva za prosvjetu i kulturu Kotarskog narodnog odbora Zelina upućuju na to da je to bilo negdje u razdoblju između 1946. i 1950. u vremenima intenzivnog "narodnog prosvjeđivanja".

Iz ovih podataka vidljivo je da su se pučka otvorena učilišta u Zagrebačkoj županiji osnivala i otvarala u skladu sa razvojem učilišta u Republici Hrvatskoj i u skladu sa razvojem andragoške misli u Hrvatskoj. Najveći broj učilišta osnovao se pedesetih i šezdesetih godina prošlog stoljeća kada je i razvoj andragogije i razvoj pučkih otvorenih učilišta u Hrvatskoj doživljavao svoj vrhunac razvoja i djelovanja.

Ustanove su tijekom godina a i uslijed promjena u društveno - političkom životu Hrvatske mijenjale svoje nazive ali i neke od djelatnosti, no obrazovanje odraslih i kulturna djelatnost bile su osnovne djelatnosti učilišta a to su ostale i do danas.

Prikupljeni i analizirani podaci govore nam koliko veliku važnost i značaj su imali centri za kulturu i pučka otvorena učilišta, odnosno „stari“ nazivi tih ustanova, narodna sveučilišta u povijesti za osobni i profesionalni razvoj pojedinca. Osim utjecaja na osobni razvoja pojedinca imala su i velik značaj u razvoju i podizanju općeg, kulturnog znanja lokalne sredine u kojoj su djelovala i u kojima još uvijek djeluju. Upravo u učilištima su mnogi građani po prvi put doživjeli kazališnu ili filmsku predstavu, posudili prvu knjigu, prvi put bili na koncertu ili izložbi, naučili prve note ili prvu stranu riječ, prvi put zaplesali, prvi put sjeli za upravljač automobila, poslušali emisiju na "svojoj" radio-stanici, a mnogi od njih su upravo u ovim ustanovama objavili svoju prvu knjigu ili postavili svoju prvu izložbu. U večernjim školama mnogi građani su završili osnovnoškolsko obrazovanje ili su pak stekli stručnu spremu za životno zanimanje.

5.3. Programi u Pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji

Danas su centri za kulturu i pučka otvorena učilišta javne ustanove čiji su osnivači gradovi i općine na čijem području ustanove rade i djeluju. Prema Zakonu o pučkim otvorenim učilištima, učilišta nude i provode programe osnovnoškolskog, srednjoškolskog obrazovanja odraslih, osposobljavanja, usavršavanja, prekvalifikacije, osnovnog glazbenog obrazovanja izvan redovnog školskog sustava, kino – prikazivanje filmova, izdavačku djelatnost (novine, naklade), radio i televizijsku djelatnost, muzejsku, knjižničnu, kazališnu i scensko-glazbenu djelatnost.

Iz anketnog upitnika vidljivo je da sva pučka otvorena učilišta i Centar za kulturu Jastrebarsko imaju u ponudi osnovno obrazovanje odraslih, jedino Centar za kulturu Križ ne nudi program osnovnog obrazovanja odraslih.

Osnovno obrazovanje odraslih	POU Dugo selo	Centar za kulturu Jastrebarsko	Centar za kulturu Križ	POU Ivanić-Grad	POU Samobor	POU Sv. Ivan Zelina	POU Velika Gorica	POU Vrbovec	POU Zaprešić
Osnovno obrazovanje odraslih	DA	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA

Tablica 4. Ponuda programa osnovnog obrazovanja odraslih u pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije

5.3.1. Centar za kulturu Jastrebarsko

Centar za kulturu Jastrebarsko javna je ustanova za trajnu naobrazbu i kulturu sa zadatkom provođenja dodatnih obrazovnih sadržaja za djecu i odrasle, kao i organiziranja zabavnih i kulturnih događanja. Svoje aktivnosti provodi kroz odjel za kulturu i umjetnost te odjel za obrazovanje. U sklopu odjela za kulturu djeluje Narodna knjižnica i čitaonica, kino te se organiziraju kazališna gostovanja za djecu i odrasle, kao i koncerti klasične i umjetnički vrijedne glazbe. Odjel za obrazovanje provodi jezične poduke djece i odraslih, dodatno obrazovanje odraslih i glazbeno-plesno obrazovanje putem Baletnog studija. U ponudi imaju tečajeve stranih jezika, koje dijele na vlastite tečajeve Centra i verificirane programe učenja stranih jezika koje provode u suradnji sa Centrom za strane jezike Vodnikova. Sa Učilištem Algebra iz Zagreba nude verificirane programe informatičkog opismenjavanja građana.

Centar za kulturu Jastrebarsko ne nudi verificirane programe srednjoškolske razine obrazovanja niti osposobljavanja, usavršavanja, prekvalifikacija i sl. što je vidljivo u Tablici 6. Od verificiranih programa Centar za kulturu Jastrebarsko nudi programe stranih jezika u suradnji sa Centrom za strane jezike Vodnikova i informatičke programe u suradnji sa Učilištem Algebra iz Zagreba.

Verificirani programi	Centar za kulturu Jastrebarsko					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije		NE				
Osposobljavanja		NE				
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika	DA		Engleski, Njemački, Talijanski		NE	Centar za strane jezike Vodnikova
Informatičko opismenjavanje	DA		ECDL operater, Programiranje Micro:bit		NE	Učilište Algebra

Tablica 5. Verificirani programi u Centru za kulturu Jastrebarsko

Neverificirani programi u Centru za kulturu Jastrebarsko čine tečajevi stranih jezika koji se organiziraju prema interesu i potrebama građana.

Ne verificirani programi		Centar za kulturu Jastrebarsko		
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		Španjolski
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski		NE	
	Ruski		NE	
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE	
	Napredni stupanj		NE	
	Web programiranje		NE	
	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene	DA	DA	Glazbeni vrtić, Dječji zbor, Tečaj tamburice i gitare, Poduka klavira
	Kazališne	NE	NE	
	Digitalna fotografija i video	NE	NE	
	Heklanje	NENE		

Tablica 6. Neverificirani programi u Centru za kulturu Jastrebarsko

U izdavačkoj djelatnosti ova ustanova može se pohvaliti sa tiskanjem novina pod nazivom „Jastrebarske novine“ koje izlaze od 1964. godine.

5.3.2. Centar za kulturu i šport Križ

Centar za kulturu Križ odnosno Knjižnica i čitaonica Križ, djeluje unutar Jedinog upravnog odjela, Odsjek za društvene djelatnosti Općine Križ. Programi Centra provode se kroz organizaciju kulturno-animacijskih aktivnosti za odrasle i za djecu (izložbe, koncerti, predstavljanja knjiga, satovi lektire, predavanja, književne večeri). Knjižnica i čitaonica Križ do 1997. g. poslovala je u sklopu Pučkog otvorenog učilišta Ivanić-Grad.

Centar za kulturu Križ ne nudi niti provodi verificirane i neverificirane programe obrazovanja odraslih već se isključivo bavi i nudi programe iz kulture (izložbe, književne večeri, koncerti i sl.).

Posebnost ove ustanove očituje se u organizaciji manifestacije u povodu Dana Općine Križ. Aktivnosti koje se tada provode su: izložbe cvijeća, izložbe recikliranog tekstila i starog nakita, nastupi zborova, limene glazbe, dječji folklorni susreti, međunarodni susreti starodobnih vozila, državno prvenstvo za motocikle, izložba starodobnih vozila, robotičke radionice za djecu i odrasle Robotičko-informatičkog kluba Križ te izložba Foto video kluba 35 mm iz Križa.

5.3.3. Pučko otvoreno učilište Dugo selo

Pučko otvoreno učilište Dugo Selo je javna ustanova za obrazovanje djece i odraslih, kulturu i informiranje kroz osnovno školsko i srednje školsko obrazovanje odraslih, informatičko opismenjavanje djece, mladeži i odraslih, poduku stranih jezika, organiziranje tečajeva, organiziranje kulturno umjetničkih programa vlastite produkcije ili u suradnji s drugim ustanovama. U svom sastavu ima tri centra u okviru kojih se organiziraju tri osnovne djelatnosti: kulturna, informativna i obrazovna. Učilište ima i tri osnivača: Grad Dugo Selo, Općine Brckovljani i Rugvica, po čemu je jedinstveno na području Zagrebačke županije.

U suradnji s učilištem Algebra iz Zagreba provode verificirane programe za informatičko opismenjavanje građana a u suradnji sa privatnom Školom stranih jezika, ritmike, plesa i sporta „Cvrčak“ POU Dugo Selo organizira Školu stranih jezika. Svaki završeni stupanj upisuje se u radnu knjižicu.

Kulturnu djelatnost POU Dugo Selo provodi na način da organizira kulturne događaje i tradicijske manifestacije, nakladnik je lokalnog javnog glasila „Dugoselska kronika“ (1967) na čijim je stranicama sačuvana dugoselska povijest te izdaje prigodna, tematska i monografska izdanja. Jednom godišnje tiska se satirični list – fašničke novine „Smrdljivi Martin“.

Posebnost ovog učilišta je i organizacija susreta likovnih umjetnika Zagrebačke županije čiju zbirku umjetničkih radova nastalih na susretima čuva u svojim prostorima.

U 2014. godini počinje s radom POU glumačka amaterska družina.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Dugo Selo					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije		NE				
Osposobljavanja		NE				
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika	DA				NE	Šk. stran. jezika, ritmike, plesa i sporta „Cvrčak“
Informatičko opismenjavanje	DA				NE	Učilište Algebra

Tablica 7. Verificirani programi u POU Dugo Selo

Ne verificirani programi		Pučko otvoreno učilište Dugo Selo		
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		Portugalski, Kratki tečaj konverzijskog engleskog
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski	DA		
	Ruski	DA		
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE	Abeceda informatike za školarce, Programiranje igrica (game maker) za školarce, Tečaj crtanja na računalu
	Napredni stupanj		NE	

	Web programiranje		NE	
	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
	odrasli	djeca		
Radionice	Glazbene	NE	DA	Dječji zbor, Tečaj krojenja i šivanja, Tečaj ritmike za vrtićance, Tečaj stranih jezika za vrtićku i školsku dob, Sportska akademijica – za vrtićku dob
	Kazališne	DA	DA	
	Digitalna fotografija i video	NE	NE	
	Heklanje	NE		

Tablica 8. Neverificirani programi u POU Dugo Selo

5.3.4. Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad

Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad javna je ustanova čiji je osnivač grad Ivanić-Grad. Svoju djelatnost obavlja kroz odjel pod nazivom centar za obrazovanje i kulturu te u svojoj ponudi ima brojne programe u obrazovanju odraslih; formalne (verificirane), neformalne i informalne. U učilištu u ponudi su programi, osposobljavanja za zanimanja (njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba i dadilja), te razni neverificirani programi kao što su tečajevi, radionice, kako za odrasle tako i za djecu.

U suradnji sa Zavodom za zapošljavanje (ispostava Ivanić-Grad) organiziraju se razni oblici stručnog usavršavanja (osposobljavanje za kuhare, konobare, informatičke programe – ECDL). U suradnji sa lokalnim poduzećima organiziraju se tečajevi stranih jezika i informatike prema zahtjevima i potrebama poduzeća.

Kulturna djelatnost nudi građanima široku paletu koncerata, kazališnih predstava za djecu i odrasle, izložaba, tribina i sl.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije						
Osposobljavanja	DA		Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba, dadilja	DA		
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika		NE				
Informatičko opismenjavanje		NE				

Tablica 9. Verificirani programi u POU Ivanić-Grad

Iz tablica 9. i 10. vidljivo je da je ponuda neverificiranih programa puno veća i bogatija od ponude verificiranih programa.

Ne verificirani programi		Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad		
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski	DA		
	Ruski	DA		
Tečajevi informatičke	Osnovni stupanj	DA		

pismenosti	Napredni stupanj	DA		
	Web programiranje		NE	
	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene	NE	DA	Tečaj krojenja i šivanja, Radionica izrade unikatnog nakita od ringova, tečaj šminkanja, Dramski studio za učenike i mlade – početak rada 2016., Tečaj štrikanja Tečaj pačvorka (patchwork), Tečaj pletenja (štrikanja), Lan i tkalačka radionica, Tečaj gitare
	Kazališne	NE	DA	
	Digitalna fotografija i video	NE	NE	
	Heklanje	NE		

Tablica 10. Neverificirani programi u POU Ivanić-Grad

Posebnost ovog učilišta je provođenje tradicionalnih kulturnih manifestacija kao što su Međunarodni književni susreti dječjih autora u Ivanić-Gradu koje provode u suradnji sa osnovnim i srednjom školom s područja Ivanić-Grada, Smotra muških pjevačkih skupina u suradnji sa KUD-om iz Posavskih Brega, Grafička radionica u suradnji s Akademijom likovnih umjetnosti u Zagrebu – grafički odsjek. Sudjelovanje u organizaciji „Bučijade“ i proslave Dana grada Ivanić-Grada.

5.3.5. Pučko otvoreno učilište Samobor

Pučko otvoreno učilište Samobor je javna ustanova za trajnu naobrazbu, kulturu i informiranje a osnivač ustanove je grad Samobor. Djelatnost POU Samobor provodi kroz odjel za obrazovanje, odjel za kulturu i Centar za mlade te svoje aktivnosti nude i provode u tri zgrade na području grada Samobora.

Programi obrazovanja koji se nude u POU Samobor su obrazovanje odraslih i to osnovno i srednjoškolsko obrazovanje odraslih – programi stjecanja srednje školske i stručne spreme, programi stjecanja niže stručne spreme, programi prekvalifikacije, programi osposobljavanja i usavršavanja, poduka sviranja pojedinih glazbenih instrumenata i poduka plesa izvan sustava redovne naobrazbe, organiziranje glazbenih seminara za djecu, mladež i odrasle, poduka

stranih jezika za djecu, mladež i odrasle, informatičko opismenjivanje djece, mladeži i odraslih.

Kulturni programi koje ima u ponudi Učilište su ostvarivanje i promicanje multikulture, nacionalnih i interkulturalnih vrijednosti, priređivanje i promicanje svih oblika kulturno-umjetničkog stvaralaštva, priređivanje kazališnih, glazbenih, estradnih, filmskih i drugih kulturno-umjetničkih programa vlastite produkcije ili u suradnji s drugim ustanovama, organiziranje kulturno-umjetničkog amaterizma, galerijsko-izložbena djelatnost, novinsko-nakladničke djelatnosti, prikazivanje filmova, organiziranje sajмова i izložaba, proizvodnja i prodaja umjetničkih djela, knjiga, audio i video materijala te drugih nastavnih pomagala u svezi izvršenja registrirane djelatnosti.

Centar za mlade u svojoj ponudi programa ima organiziranje kulturnih događanja za mlade – koncerata, kino projekcija, predstava, multimedijalnih događanja i ostalih događanja, organiziranje neformalnih oblika podučavanja mladih, organiziranje tribina, okruglih stolova i ostalih aktivnosti vezanih uz različitu problematiku mladih i sl.

Vidljivo je iz tablica 11. i 12. da se POU Samobor orijentiralo na ponudu verificiranih programa i da ih rade u suradnji sa Agronomskim fakultetom i Elektrostrojarskom obrtničkom školom u Zagrebu, Ekonomskom, trgovačkom i ugostiteljskom školom u Samoboru te Učilištem Algebra iz Zagreba.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Samobor					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				D A	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala		NE				

gospodarska zanimanja					
Niža stručna sprema		NE			
Prekvalifikacije	DA		Automehaničar, autolimar, elektromehaničar, bravar, limar, puškar/ica, strojobravar/ica, elektroinstalater/ica, elektroničar/ica, elektroničar-mehaničar, vodoinstalater, instalater grijanja i klimatizacije, plinoinstalater, autoelektričar	NE	Elektrostroja rrska obrtnička škola u Zagrebu, Ekonomska, trgovačka i ugostiteljska škola u Samoboru
Osposobljavanja	DA		Voditelj/ica seoskog turizma, suradnik/ica u turizmu i ugostiteljstvu, Edukacija o održivoj uporabi pesticida, njegovatelj/ica, gerentodomaćin/ica, dadilja, kućna pomoćnica, čistač/ica, suradnik/ica u marketingu, Suradnik/ica u prodaji, operater/ica pozivnog centra, voditelj/ica poslovanja u malom poduzetništvu, Orgsnizstor/ica medijskih događanja, eko voćar, proizvođač i prerađivač ljekovitog i aromatičnog bilja, tržnik/inja u poljodjelstvu, kozar/ica, voćar/ica, uzgajivač peradi i pčelar, rukovatelj/ica cnc strojevima	NE	Agronomski fakultet u Zagrebu, Elektrostroja rrska obrtnička škola u Zagrebu, Ekonomska, trgovačka i ugostiteljska škola u Samoboru
Usavršavanja		NE			
Učenje stranih jezika		NE			
Informatičko opismenjavanje	DA		Računalni operater ECDL operater ECDL specijalist Knjigovođa Samostalni knjigovođa	NE	Učilište Algebra

Tablica 11. Verificirani programi u POU Samobor

Ne verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Samobor			
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski	DA		
	Ruski	DA		
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE	
	Napredni stupanj		NE	
	Web programiranje		NE	

	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene		NE	
	Kazališne		NE	
	Digitalna fotografija i video		NE	
	Heklanje	NE		

Tablica 12. Neverificirani programi u POU Samobor

Posebnost ovog učilišta je organizacija predavanja s aktualnim temama za građanstvo pod nazivom Građanski utorak.

Ponose se sudjelovanjem u EU projektima kao što su:

Second chance for dropouts (Prilika za gimnazijalce odustale od studija) a cilj projekta je unutar Grant sheme “Mladi na tržištu rada” obrazovanje 15 mladih osoba koje su završile gimnaziju i odustale od studija kroz program osposobljavanja kojim će steći novo zanimanje organizatora medijskih događanja,

Mreža obrazovnih ustanova za uspostavljanje EU standarda u seoskom turizmu a cilj projekta je unutar Grant sheme “Regionalna mreža lokalnih obrazovnih ustanova” je uspostavljanje mreže obrazovnih institucija (POU Samobor, POU Karlovac, POU Petrinja i CZCU Zagreb), podizanje razine kvalitete obrazovanja u partnerskim ustanovama, te osposobljavanje zainteresiranih osoba za voditelje seoskog turizma.

5.3.6. Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina

Pučko otvoreno učilište Sv. Ivan Zelina javna je ustanova za trajnu naobrazbu i kulturu koja ostvaruje svoje djelovanje kroz ponudu obrazovnih programa (tečajevi, radionice, programi za stjecanje stručnih sposobnosti), nakladništvo (Mala biblioteka "Dragutin Domjanić"), održavanje javnih tribina (kulturnih i znanstvenih), kinoprikazivačkom djelatnošću, provođenjem kulturnih akcija i manifestacija, kazališnim amaterskim

stvaralaštvom, promoviranjem knjiga, postavljanjem izložbi slika i fotografija te organiziranjem zabavnih i edukativnih sadržaja. Osnivač ustanove je grad Sveti Ivan Zelina.

Navedene programe nude i provode u suradnji s gospodarskim subjektima i institucijama grada, odgojno obrazovnim ustanovama, Zavodom za zapošljavanje, Udruženjem obrtnika, Turističkom zajednicom, Gradskim muzejom, Gradskom knjižnicom te kulturno-umjetničkim i sportskim udrugama.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije		NE				
Osposobljavanja		NE				
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika		NE				
Informatičko opismenjavanje	DA					

Tablica 13. Verificirani programi u POU Sveti Ivan Zelina

Ne verificirani programi		Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina		
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski	DA		
	Ruski	DA		
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj	DA		
	Napredni stupanj	DA		
	Web programiranje	DA		
	Web dizajner	DA		
	Programi za polaganje ECDL diploma	DA		
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene	DA	DA	Gitara, klavijature, harmonika, tamburica, truba Brzo čitanje, mentalne mape, managerski tečajevi upravljanja projektima, kvalitetom, kadrovima, vještine pregovaranja i govorne vještine, poslovno dopisivanje
	Kazališne	DA	DA	
	Digitalna fotografija i video	DA		
	Heklanje			

Tablica 14. Neverificirani programi u POU Sveti Ivan Zelina

Ponosni su na aktivnosti na području kulture:

Ostvarenje recitala suvremenoga kajkavskog pjesništva "Dragutin Domjanić". Recital suvremenoga kajkavskoga pjesništva "Dragutin Domjanić" najznačajnija je godišnja književno-nakladnička manifestacija Grada, a prema meritornim ocjenama: "središnja i najmjerodavnija pjesnička kajkavska manifestacija u Republici Hrvatskoj" (časopis "KAJ").

Zelinsko amatersko kazalište "ZamKa"- uspjelo je ostvariti niz značajnih, od publike vrlo dobro prihvaćenih kazališnih uprizorenja. Prezentiranje Grada uspješnim gostovanjima diljem Zagrebačke županije i visoke ocjene na županijskim i državnim susretima amaterskih kazališta (ZAmKina izvedba predstave "Dirigent" proglašena je najboljom kazališnom predstavom na 45. festivalu kazališnih amatera Hrvatske).

5.3.7. Pučko otvoreno učilište Velika Gorica

Pučko otvoreno učilište Velika Gorica je javna ustanova za trajnu naobrazbu i kulturu, osnivač je grad Velika Gorica. Djelatnost Učilišta provodi se kroz odjel za obrazovanje, odjel za kulturu i gradsko kazalište – Scena „Gorica“. Odjel za obrazovanje nudi građanima verificirane programe osposobljavanja i učenja stranih jezika. U odjelu za kulturu nude se kulturno umjetnički programi, galerijsko – izložbeni, novinsko- nakladnička djelatnost, prikazivanje filmova isl.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Velika Gorica					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije		NE				
Osposobljavanja	DA		Voditelj/ica društvenog poduzeća, knjigovođa/tkinja za društvena poduzeća, njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba, dadilja, rukovatelj/ica viličarom, osnovni poslovi soboslikara i ličioca, rukovatelj/ica motornom pilom, rukovatelj/ica kosilicom, izobrazba iz održive uporabe pesticida	DA		
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika	DA			DA		
Informatičko opismenjavanje		NE				

Tablica 15. Verificirani programi u POU Velika Gorica

Iz tablice 15. i 16. vidljiva je orijentacija POU Velika Gorica na ponudu verificiranih i neverificiranih programa stranih jezika namijenjenih odraslima ali i djeci i učenicima te programima osposobljavanja.

Ne verificirani programi		Pučko otvoreno učilište Velika Gorica		
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		Španjolski, Turski Tečajevi za umirovljenike, Ljetna škola stranih jezika, Igraonica na njemačkom jeziku Individualni tečajevi Konverzacijski tečaj Ubrzani tečaj njemačkog jezika Hrvatski za strance
	Talijanski	DA		
	Engleski	DA		
	Francuski		NE	
	Ruski	DA		
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE	
	Napredni stupanj		NE	
	Web programiranje		NE	
	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene	DA	DA	Škola crtanja i likovne radionice za djecu, Ludi labos, Lovci na dinosaure, Robotika: Arduino radionice, Dramski studio Tečaj gitare Tečaj krojenja i šivanja Mala škola animiranog filma, Svemirske radionice, škola crtanja, Glazbena radionica: Anina glazbaonica Ljetna glazbena radionica za predškolce, Radionice oslikavanja torbi, radionice oslikavanja tekstila.
	Kazališne		DA	
	Digitalna fotografija i video	NE	NE	
	Heklanje	DA		

Tablica 16. Neverificirani programi u POU Velika Gorica

Posebnost ovog Učilišta je Gradsko kazalište – Scena „Gorica“ koje djeluje u sastavu Učilišta te priprema, organizira i javno izvodi dramske, glazbeno-scenske, lutkarske predstave. U izdavačkoj djelatnosti ponosni su na lokalno glasilo „Velikogorički list“ koje izlazi 1963. godine. Jedino učilište koje ima organiziran tečaj Hrvatskog jezika za strance.

5.3.8. Pučko otvoreno učilište Vrbovec

Pučko otvoreno učilište Vrbovec javna je ustanova čiji je osnivač grad Vrbovec a svoje djelovanje provodi kroz odjel za obrazovanje, odjel za kulturu i nakladničku djelatnost.

Obrazovne programe koje ima u svojoj ponudi su osnovnoškolsko obrazovanje odraslih, osnovno umjetničko obrazovanje, programi osposobljavanja i usavršavanja, tečajeve stranih jezika, tečajeve sviranja glazbenih instrumenata. U kulturi nudi kazališne, glazbene, estradne, galerijsko-izložbene te druge kulturno umjetničke programe u vlastitoj produkciji ili u suradnji s drugim ustanovama. Izdavačka djelatnost POU Vrbovec ističe se izdavanjem monografije „Vrbovec – 770 godina“, Vrbovečkim kuharicama 1. i 2., Vrbovečka narodna nošnja i sl.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Vrbovec					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije		NE				
Osposobljavanja	DA		Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba, pomoćni kuhar/ica, pekar, zidar, soboslikar – ličilac, krovopokrivač, parketar, keramičar, tesar	DA		
Usavršavanja		NE				
Učenje stranih jezika		NE				
Informatičko opismenjavanje		NE				

Tablica 17. Verificirani programi u POU Vrbovec

Ne verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Vrbovec		
	DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA	
	Talijanski		NE
	Engleski	DA	
	Francuski		NE
	Ruski		NE
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE
	Napredni stupanj		NE
	Web programiranje		NE
	Web dizajner		NE
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE
	odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene		NE
	Kazališne		NE
	Digitalna fotografija i video		NE
	Heklanje	NE	
			Engleska igraonica – djeca predškolske dobi, Radionice tradicijskog nakita za odrasle

Tablica 18. Neverificirani programi u POU Vrbovec

Ponose se najvećom i najpoznatijom Vrbovečkom turističko kulturnom manifestacijom „Kaj su jeli naši stari“ koja se organizira svake godine zadnjeg vikenda u kolovozu. Organizator ove manifestacije je Turistička zajednica grada Vrbovca a suorganizator je POU Vrbovec.

U svom sastavu POU Vrbovec ima i Muzejsku zbirku te se bavi prikupljanjem, obradom, čuvanjem i prezentacijom kulturno-povijesnog blaga vrbovečkog kraja. Muzejska zbirka smještena je u središnjem gradskom parku, na prvom katu dvorca Patačić. Otvorena je u lipnju 2012. godine u povodu Dana grada Vrbovca, a čini je: Arheološka, Etnografska, Kulturno-povijesna te Likovna zbirka. U sastavu Zbirke je i mala knjižnica zatvorenog tipa.

Fundus Muzejske zbirke čini više od 700 predmeta, ulomaka, arhivske građe i knjižnog fonda, a izloženo je oko 200 predmeta.

5.3.9. Pučko otvoreno učilište Zaprešić

Pučko otvoreno učilište Zaprešić javna je ustanova kojoj je osnivač grad Zaprešić. Uz osnovnoškolsko obrazovanje ova ustanova u svojoj ponudi programa ima verificirane i neverificirane programe namijenjene djeci i odraslima.

Informatičko opismenjavanje građana provodi u suradnji sa Učilištem Algebra iz Zagreba.

Pučko otvoreno učilište Zaprešić središnja je kulturna ustanova grada Zaprešića. Organiziranjem koncerata, likovnih izložbi, tribina, kazališnih i kino-predstava, raznih drugih vrsta priredbi, tečajeva, tiskanjem publikacija i knjiga, ustupanjem svojih prostora zaprešićkim udrugama za pripremanje i prezentiranje svojih programa, nezamjenjiv je faktor organizacije, poticanja i proizvodnje kulture u zaprešićkom kraju.

Verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Zaprešić					
	DA	NE	Programi u ponudi ustanove	Samostalno provode nje		Suradnja sa
				DA	NE	
Srednja školska sprema		NE				
Srednja stručna sprema		NE				
Tehničari i ostali četverogodišnji strukovni programi		NE				
Umjetnički programi		NE				
Trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja		NE				
Niža stručna sprema		NE				
Prekvalifikacije						
Osposobljavanja	DA		Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba, parketar, keramičar, armirač, betonirac, soboslikar, krovopokrivač, zidar, skelar, rukovatelj građevinskim strojevima (viličar, bager, utovarivač, damper, dizalica, signalist i vozač tereta), vinogradar-vinar, sommelier, operater/ka pozivnog centra, suradnik/ica u	DA		

			prodaji			
Usavršavanja	DA		Dizajner interijera, suradnik/ica u marketingu, suradnik/ica u turizmu i ugostiteljstvu, voditelj/ica poslovanja u malom poduzetništvu.	DA		
Učenje stranih jezika	DA		Za sve uzraste Tečajevi njemačkog jezika sa izvornim govornikom, Poslovni tečaj njemačkog jezika (za 20 vrsta različitih zanimanja) Tečaj njemačkog jezika za medicinsko osoblje	DA		
Informatičko opismenjavanje	DA		ECDL operater, ECDL specijalist, Samostalni knjigovoda, knjigovoda		NE	Učilište Algebra

Tablica 19. Verificirani programi u POU Zaprešić

Ne verificirani programi	Pučko otvoreno učilište Zaprešić			
		DA	NE	Ostali neverificirani programi u ponudi
Tečajevi stranih jezika	Njemački	DA		Individualni i tečajevi za potrebe poduzeća
	Talijanski		NE	
	Engleski	DA		
	Francuski		NE	
	Ruski		NE	
Tečajevi informatičke pismenosti	Osnovni stupanj		NE	
	Napredni stupanj		NE	
	Web programiranje		NE	
	Web dizajner		NE	
	Programi za polaganje ECDL diploma		NE	
		odrasli	djeca	
Radionice	Glazbene	NE	DA	Plesne radionice: Hip-hop, ritmika, MTV Jazz dance - plesni studio Edite Cebalo, Zaprešićko kazalište za djecu i mlade, Sythisizer, Gitara Likovne radionice Yoga Likovne radionice za djecu i odrasle
	Kazališne	NE	DA	
	Digitalna fotografija i video	NE	NE	
	Heklanje	NE		

Tablica 20. Neverificirani programi u POU Zaprešić

Programi namijenjeni isključivo djeci i to djeci vrtićke i osnovnoškolske dobi koji su u ponudi centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije, vrlo su raznovrsni i uglavnom neverificirani programi. Možemo ih razvrstati u programe odnosno tečajeve i radionice stranih jezika, informatike, robotike, glazbenog, likovnog i dramskog odgoja, plesa i sportskih aktivnosti.

Programe za mlade čine programi stranih jezika i informatike te poduka sviranja pojedinih glazbenih instrumenata i plesa te organiziranje neformalnih oblika podučavanja mladih, organiziranje tribina, okruglih stolova i ostalih aktivnosti vezanih uz različitu problematiku mladih.

Programe za osobe treće životne dobi čine razni tečajevi i radionice stranih jezika i informatičke pismenosti. Iz ankete je vidljiv vrlo malen broj obrazovnih programa namijenjen ovoj populaciji stanovništva.

Kulturni programi koji se provode u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji prikazani su u Tablici 21.

Kulturni programi u učilištima	Centar za kulturu Jastrebarsko	Centar za kulturu Križ	POU Dugo Selo	POU Ivanić-Grad	POU Samobor	POU Sv. Ivan Zelina	POU Velika Gorica	POU Vrbovec	POU Zaprešić
Predavanja	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Tribine	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Koncerti	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Promocije knjiga	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Galerijska djelatnost	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Kino									
Kazališne predstave	D	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
	O	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Nakladništvo	DA	NE	DA	NE	DA	DA	DA	DA	DA

Tablica 21. Kulturni programi u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji

Dobiveni podaci govore nam kako dominantan broj verificiranih obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji, čine jezični i informatički programi te programi osposobljavanja i usavršavanja. Pučka otvorena učilišta koja djeluju u gradovima sa većim brojem stanovnika u svojoj ponudi imaju veći broj programa osposobljavanja i prekvalifikacija (POU Samobor, POU Velika Gorica, POU Zaprešić). Verificirane informatičke programe učilišta rade u suradnji sa Učilištem Algebra iz Zagreba dok jezične programe rade u suradnji sa školama stranih jezika, osim POU Velika Gorica i POU Zaprešić koji imaju svoje verificirane programe stranih jezika. Interesantno je da niti jedno učilište na području Zagrebačke županije ne nudi programe srednjoškolskog obrazovanja.

Verificirane programe u svojoj ponudi ima 8 ustanova (88,89%) na području Zagrebačke županije. POU Samobor je jedino Učilište koje u svojoj ponudi ima programe prekvalifikacije, no te programe ne izvodi samostalno već u suradnji sa srednjim školama iz Zagreba i Samobora te Agronomskim fakultetom iz Zagreba. Programi osposobljavanja čine najveću ponudu verificiranih programa u ovim ustanovama. Programe osposobljavanja provodi pet učilišta (55,56%) i to su programi iz područja poljoprivrede, turizma, prodaje i marketinga, menadžmenta, strojarstva i informatički programi. Interesantno je da samo 4 ustanove (44,44%), (POU Zaprešić, POU V. Gorica, POU Dugo Selo i Centar za kulturu Jastrebarsko) provode verificirane programe stranog jezika. Nešto je veći broj ustanova (5 ustanova – POU Zaprešić, POU Sv. Ivan Zelina, POU Samobor, POU Dugo Selo i centar za kulturu Jastrebarsko) (55,56 %) koji provode verificirane informatičke programe u suradnji sa Učilištem Algebra iz Zagreba ili samostalno (POU Sv. Ivan Zelina).

Neverificirani programi čine velik dio ponude učilišta u Zagrebačkoj županiji. Programi koji tu dominiraju ponovno su programi tj. tečajevi stranih jezika i informatike i to za sve uzraste, a nakon toga slijede razne poduke sviranja glazbenih instrumenata, radionice ručnih radova (heklanje, pletenje, šivanje, krojenje), dramske i kazališne radionice za djecu i mlade, likovne i plesne radionice, radionice robotike i sl.

Pučka otvorena učilišta velik dio svojih aktivnosti usmjeravaju na kulturu i kulturne programe i u svojoj ponudi tih programa nude razna predavanja, izložbe umjetničkih radova, koncerte, kazališne predstave, kino predstave te obilježavaju i organiziraju kulturna događanja i zbivanja u svojim gradovima i općinama te pridonose razvoju kulture lokalne sredine u kojoj djeluju.

6. POTREBE TRŽIŠTA RADA

Poslodavci od redovnog obrazovnog sustava naše zemlje očekuju radnu snagu koja će kroz svoje formalno obrazovanje steći znanja, vještine i sposobnosti potrebne za obavljanje posla na radnom mjestu (Strategija 2014). Dosadašnja istraživanja tržišta rada koja provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje³⁷ (HZZ) pokazuju neusklađenost između potreba i potražnje tržišta rada i ponude radne snage, odnosno kvalifikacija i kompetencija koje osoba stekne svojim formalnim školovanjem. HZZ se bavi, osim istraživanjem trenutnog stanja na tržištu rada i procjenama, analizom i predviđanjima budućih potreba tržišta rada. Anketirajući poslodavce HZZ dolazi do podataka o potrebi za određenim zanimanjima te nastoji uskladiti potražnju i ponudu sa obrazovnim institucijama. Njihova dosadašnja istraživanja također su pokazala kako razina nezaposlenosti „*raste što je niži stupanj obrazovanja*“ (Obadić, A., 2017).

Za potrebe ostvarivanja postavljenih ciljeva i zadataka u ovom radu prikupljeni su i analizirani podaci o stanju nezaposlenosti prema razini obrazovanja i potražnje za radnicima (slobodna radna mjesta) također prema razini obrazovanja u ispostavama HZZ-a na području Zagrebačke županije.

Prema Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, br. 12/13. – pročišćeni tekst, 153/13.) **nezaposlena osoba** definirana je kao osoba koja je evidentirana u evidenciji HZZ-a „*kao nezaposlena osoba u dobi od 15 do 65*“ (Statistički ljetopis 2017). **Slobodna radna mjesta** „*predstavljaju ukupan broj radnika koje su poslodavci tražili u tijeku mjeseca ili razdoblja a razvrstani su prema prostornim jedinicama te prikazuju broj traženih radnika prema mjestu zaprimanja prijave potrebe za radnikom*“. Pojam **razina obrazovanja** (prema objašnjenju HZZ-a) *obuhvaća obrazovne skupine prema Nacionalnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (NSKO):*

- *bez škole i nezavršena osnovna škola,*
- *osnovna škola,*

³⁷ Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) je javna je ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenost sa zadaćom rješavanja pitanja iz problematike vezane uz zapošljavanje i nezaposlenost u najširem značenju tih pojmova. Hrvatski zavod za zapošljavanje je vodeći sudionik u razvoju hrvatskog tržišta rada, poglavito u objedinjavanju cjelokupne ponude i potražnje rada da bi se postigla puna zaposlenost. Učinkovito posredovanje na tržištu rada razvojem usluga visoke kvalitete prema potrebama klijenata, uz razvoj vlastitih znanja, vještina i sposobnosti i uz promicanje partnerskih odnosa s dionicima na tržištu rada. Preuzeto 12.04.2018. s <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=11915>

- *srednja škola,*
 - *srednja škola za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike,*
 - *srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 i više godina,*
 - *gimnazija,*
- *prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola,*
- *fakultet, akademija, magisterij, doktorat (<http://statistika.hzz.hr/Pomoc.aspx>).*

Specifičnost Zagrebačke županije je u njenom geografskom položaju i povezanosti sa glavnim gradom Hrvatske – Zagrebom. Geografski Županija „okružuje“ Zagreb i čini „prsten“ oko glavnog grada pa je tako vezana i uz središnji ured HZZ-a u Zagrebu. Zbog ove činjenice Regionalni ured Zagreb čije je sjedište u Zagrebu³⁸ (Ulica kralja Zvonimira 15), čine:

- Ispostava Jug (Novi Zagreb),
- Ispostava Sesvete Ispostava Zapad (Malešnica),
- Ispostava Sesvete,
- Ispostava Velika Gorica,
- Ispostava Dugo Selo,
- Ispostava Vrbovec,
- Ispostava Ivanić Grad,
- Ispostava Sveti Ivan Zelina,
- Ispostava Zaprešić,
- Ispostava Jastrebarsko,
- Ispostava Samobor .

Na području Zagrebačke županije broj registriranih nezaposlenih osoba na dan 11.04.2018. iznosi 7.614 osoba što je 4,05% cjelokupne registrirane nezaposlenosti u Hrvatskoj, koja iznosi 188.044 osoba.

Osobe srednjoškolske razine obrazovanja čine većinu u strukturi nezaposlenih osoba u Zagrebačkoj županiji, čak 59,54%, (4.533 osoba). Interesantan je podatak da 31,81% od ukupnog broja nezaposlenih, čine osobe sa završenom trogodišnjom srednjom školom dok je 27,72% nezaposlenih osoba sa završenom četverogodišnjom srednjom školom. Nakon toga

³⁸ *Regionalni ured Zagreb – ispostave*, Preuzeto 15.04.2018 s <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10990>

slijede osobe niže razine obrazovanja 26,02% (bez škole i nezavršena osnovna škola, završena osnovna škola) a osobe više i visoke razine obrazovanja čine 14,43% (prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola te fakultet, akademija, magisterij, doktorat). Najmanji broj registriranih nezaposlenih osoba čine osobe sa stečenom višom i visokom razinom obrazovanja.

Iz ovih podataka zaključujemo kako je stopa nezaposlenosti usko povezana sa stečenom razinom obrazovanja što znači da niža razina obrazovanja dovodi i do veće stope nezaposlenosti, što potvrđuju i dosadašnja istraživanja.

Prostorna jedinica - županija	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	Ukupno
Godina		
Razina		
Podrazina		
2018	7614	7614
(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	423	423
(0.0) Bez škole	182	182
(0.1) Nezavršena O.Š.	241	241
(1) Završena osnovna škola	1558	1558
(1) Završena osnovna škola	1558	1558
(2) Srednja škola	4533	4533
(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	2422	2422
(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	1874	1874
(2.3) Gimnazija	237	237
(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	510	510
(3.1) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	156	156
(3.2) preddiplomski sveučilišni studij	67	67
(3.3) stručni studij	229	229
(3.4) specijalistički diplomski stručni studij	59	59
(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	589	589
(4.1) Fakultet, akademija	247	247
(4.2) Magisterij	8	8
(4.3) Doktorat	0	0

(4.4) Integrirani preddiplomski i diplomski studij	45	45
(4.5) diplomski sveučilišni studij	280	280
(4.6) poslijediplomski sveučilišni studij	8	8
(4.7) poslijediplomski specijalistički studij		

Tablica 25. Registrirane nezaposlene osobe u Zagrebačkoj županiji prema razini i podrazini obrazovanja . Stanje na dan 11.04.2018.

Promotrimo li tablicu br. 25. i tablicu br. 26. zamjećujemo kako se broj registriranih nezaposlenih osoba u tjedan dana, smanjio za dvije osobe i to jedna osoba sa završenom osnovnom i jedna osoba sa završenom srednjom školom izašla je iz evidencije nezaposlenih u HZZ-u.

Najveći broj registriranih nezaposlenih osoba je u ispostavi Velika Gorica 1237, (16,72 %), a slijede ispostave u:

- Samoboru 904, (11,87 %),
- Ivanić-Gradu 622, (8,17 %),
- Dugom Selu 587, (7,59 %),
- Zaprešiću 518, (6,8 %),
- Svetoj Nedjelji 419, (5,5%),
- Vrbovcu 343, (4,5 %),
- Križ u316, (4,15 %),
- Sv. Ivanu Zelini 298, (3,91%),
- Jastrebarskom 273, (3,59 %),
- Rugvici 266, (3,5 %),
- Kloštar Ivaniću 242, (3,2 %),
- Brdovcu 236, (3,1 %),
- Brckovljanima 211, (2,77 %),
- Bistri 170, (2,23 %),
- Stupniku 110, (1,45 %),
- Dubravi 100, (1,31 %),
- Jakovlju 82, (1,08 %),
- Gradecu 71, (0,93 %),
- Klinča Selu 65, (0,85 %),
- Pušči 64, (0,84 %),
- Pokupskom 61, (0,8 %),
- Pisarovini 58, (0,76 %),
- Kravarskom 48, (0,63 %),
- Krašiću 47, (0,62 %),
- Orlu 46, (0,6 %),
- Luki 42, (0,55%),
- Mariji Gorici 36, (0,47 %)
- Farkaševacu 31, (0,4 %),
- Rakovcu i Dubravici 30, (0,39 %),
- Bedenici i Preseki 19, (0,25 %)
- Žumberaku 13, (0,17 %).

Najmanji broj nezaposlenih osoba nalazi se u mjestima i općinama gdje je, prema popisu stanovništva iz 2011. i najmanji broj stanovnika dok je u gradovima sa većim brojem stanovnika broj nezaposlenih osoba veći. Također, je vidljiva iz Tablice 26. povezanost između razine postignutog obrazovanja i nezaposlenosti – niža razina obrazovanja dovodi do velike nezaposlenosti, što u konačnici ove osobe stavlja u nepovoljan položaj i dovodi do veće mogućnosti pojave siromaštva.

Razina	(0) Bez škole i nezavršena OŠ	(1) Završena OŠ	(2) Srednja škola	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademij amagisterij, doktorat	Ukupno
Godina						
Županija						
Općina						
2018	423	1557	4532	510	589	7612
(01) ZAGREBAČKA	423	1557	4532	510	589	7612
(00337/01) BRCKOVLJANI	7	63	126	7	9	211
(00345/01) BRDOVEC	8	44	148	17	19	236
(00973/01) DUBRAVA	1	29	59	6	5	100
(01015/01) DUGO SELO	11	126	374	35	39	587
(01147/01) FARKAŠEVAC	2	13	15	1	0	31
(01350/01) GRADEC	1	19	42	5	3	71
(01589/01) IVANIĆ GRAD	91	128	341	31	30	622
(01635/01) JAKOVLJE	6	26	44	3	3	82
(01694/01) JASTREBARSKO	6	41	180	15	31	273
(01902/01) KLINČA SELA	2	10	45	6	3	65
(01937/01) KLOŠTAR IVANIĆ	27	41	154	11	9	242
(02135/01) KRIŽ	30	66	193	9	19	316
(03310/01) PISAROVINA	10	16	27	4	1	58
(03565/01) PRESEKA	1	6	12	0	0	19
(03620/01) PUŠĆA	2	19	36	4	2	64
(03760/01) RUGVICA	14	90	142	11	9	266
(03808/01) SAMOBOR	16	197	530	68	94	904
(04294/01) SVETI IVAN ZELINA	16	45	187	25	26	298

(04367/01) SVETA NEDELJA	5	80	268	29	38	419
(05088/01) VRBOVEC	21	85	199	19	19	343
(05339/01) KRAŠIĆ	2	12	24	5	3	47
(05363/01) RAKOVEC	3	6	15	3	2	30
(05398/01) MARIJA GORICA	1	6	23	3	2	36
(05401/01) ŽUMBERAK	1	7	4	1	0	13
(05410/01) VELIKA GORICA	97	186	713	106	135	1237
(05428/01) ORLE	11	8	24	2	1	46
(05436/01) ZAPREŠIĆ	11	90	304	56	56	518
(05444/01) POKUPSKO	2	16	36	3	3	61
(05452/01) KRAVARSKO	5	12	30	2	0	48
(05479/01) BISTRA	5	30	115	7	14	170
(05487/01) LUKA	4	7	25	3	2	42
(05495/01) DUBRAVICA	2	10	15	1	1	30
(05509/01) BEDENICA	2	3	11	3	0	19
(05517/01) STUPNIK	2	17	74	6	11	110

Tablica 26. Registrirane nezaposlene osobe po ispostavama HZZ-a u gradovima i općinama Zagrebačke županije te razini obrazovanja. Stanje na dan 18.04.2018.

Evidencija slobodnih radnih mjesta, odnosno prijava potražnje za određenim kvalifikacijama od strane poslodavaca u evidenciji HZZ-a pokazuje nam najveću potražnju i potrebu za zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji 758 radnih mjesta (23,39 %), slijede jednostavna zanimanja 681, (21,01 %), pa uslužna i trgovačka zanimanja 603 (18,6 %). Potražnja za znanstvenicima/ama, inženjerima/kama i stručnjacima/stručnjakinjama nalazi se na četvrtom mjestu sa 502 radna mjesta (15,5 %), slijedi rukovatelji/ce postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/ice i sastavljači/ce proizvoda sa 266 radna mjesta (8,21 %), pa tehničari/ke i stručni suradnici/e 226 radna mjesta, (6,97 %), administrativni službenici/e 186 radna mjesta (5,74 %), poljoprivrednici/e, šumari/ke, ribari/ke, lovci/lovkinje 17 radnih mjesta (0,52 %), zakonodavci/ke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/ce 2 radna mjesta (0,06 %). Za vojna zanimanja uopće nije iskazana potreba i potražnja od strane poslodavaca.

Sveukupna potražnja i potreba za radnicima na području Zagrebačke županije iznosi 3.241 radno mjesto.

Prostorna jedinica - županija	ZAGREBAČKA	Ukupno
Godina		
Zanimanje - rod		
2018	3241	3241
(0) Vojna zanimanja	0	0
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	2	2
(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	502	502
(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	226	226
(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	186	186
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	603	603
(6) Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke, ribari/ribarke, lovci/lovkinje	17	17
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	758	758
(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	266	266
(9) Jednostavna zanimanja	681	681

Tablica 27. Slobodna radna mjesta prema rodu zanimanja. Stanje na dan 18.04.2018.

Analizirajući tablicu koja se nalazi među priložima ovoga rada, čiji kriteriji pretraživanja su prošireni na kategoriju zanimanja prema skupini u Zagrebačkoj županiji u 2018. g. među najtraženijim zanimanjima su zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji. U ovoj skupini traži se srednjoškolska strukovna razina obrazovanja, obično trogodišnja jer u tu skupinu ulaze graditelji kuća, zidari, klesari, armirači, tesari, krovopokrivači, podopolagači, fasaderi, instalateri, soboslikari, dimnjačari, zavarivači, limari, mehaničari i druga slična zanimanja (vidi tablicu u prilogu rada³⁹). Slijedi potražnja za nisko kvalificiranom radnom snagom pod nazivom jednostavna zanimanja. U tu kategoriju ulaze pralje, čistačice, radnici na farmama, niskogradnji, visokogradnji, prerađivačkoj industriji, dostavljači, pomoćni radnici i slični poslovi. Uslužna i trgovačka zanimanja nalaze se na trećem mjestu potražnje, a u tu skupinu ulaze zanimanja srednjoškolske razine obrazovanja. Najtraženije su, u ovoj kategoriji: prodavači/ce u trgovinama 251 (41,62 % od ukupnog broja potražnje za ovu kategoriju /603/) slijede konobari/ce 144 (23,88 %) pa kuhari/ce 92 (15,26%), djelatnici/e za zdravstvenu i socijalnu skrb u kući 47 (7,8%).

³⁹ Tablica sa potražnjom i ponudom slobodnih radnih mjesta nalazi se u prilogu ovog rada zbog svoje veličine.

Potražnja za višom i visoko kvalificiranom radnom snagom ističe se u prijavi potreba za odgajateljima u predškolskim ustanovama 97, (19,32% od ukupnog broja potražnje za ovu kategoriju /502/), nastavnicima u osnovnim 50 (9,96%), i srednjim školama 70 (17,93%), medicinskim sestrama 60 (11,95%), ekonomskim stručnjacima 31 (6,17%), savjetnicima u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu 19 (3,78%), stručnjacima za socijalni rad i savjetovanje 15 (2,99%), te liječnicima opće prakse 5 (0,99%) i specijalistima 8 (1,59%).

Najtraženija zanimanja navedena na stranicama HZZ-a su:

- konobar
- prodavač
- kuhar
- čistačica
- pomoćni kuhar
- kuhinjski radnik
- vozač
- medicinska sestra
- zidar
- diplomirani ekonomist

Analizom dobivenih rezultata možemo zaključiti da najveći broj registriranih nezaposlenih osoba u evidencijama HZZ-a čine osobe koje imaju nisku i srednjoškolsku obrazovnu razinu ali i potražnja za takvom vrstom kvalifikacija je na visokoj razini. Znatno manji broj registriranih nezaposlenih osoba u HZZ-ou čine osobe više i visoke razine obrazovanja ali je isto tako i znatno manji broj potražnje za tom vrstom kvalifikacija.

7. BUDUĆNOST PUČKIH OTVORENIH UČILIŠTA U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI

Pučka otvorena učilišta na području Zagrebačke županije ustanove su koje imaju dugogodišnju tradiciju u obrazovanju odraslih te pružanju, organizaciji i provođenju kulturnih manifestacija građanima i stanovnicima područja na kojem djeluju. U svojoj ponudi obrazovnih programa za pučka otvorena učilišta bit će važno prepoznati sadašnju i buduću potražnju za kvalifikacijama, kompetencijama, znanjima, sposobnostima i vještinama koje će

biti tražene na tržištu rada kako bi prilagodila svoje programe obrazovanja osobnom razvoju pojedinca ali i gospodarskom razvoju našeg društva.

Sustav usklađivanja ponude i potražnje za zanimanjima i vještinama grafički su prikazani u *Ekonomija, trgovina i poslovna administracija*, (Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, 2012).

Slika 6. Sustav usklađivanja ponude i potražnje za zanimanjima i vještinama, *Ekonomija, trgovina i poslovna administracija*. Preuzeto 08.04.2018. s

<http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/trgovina.pdf>

Pučka otvorena učilišta moraju postati prepoznatljive obrazovne ustanove za usavršavanje i razvoj odraslih koje provode obrazovanje na visokom stupnju kvalitete, te kontinuirano surađuju s gospodarstvom. Pučka otvorena učilišta moraju biti pouzdana podrška gospodarstvu u prijenosu znanja definiranih njegovim zahtjevima i na taj način biti garancija unaprjeđivanja i kvalitete rada zaposlenih polaznika/građana. Osim toga njihova zadaća je bila vrlo značajna u prošlosti a bit će i u budućnosti a to je podizanje općeg znanja u zajednici u znanjima i vještinama aktualnim u današnjici, kako bi se potpomogao opći napredak

zajednice prema novim izazovima suvremenog svijeta te svijeta humanih vrijednosti. Važno je, također istaknuti značajnost učilišta u podizanju kulturnog standarda građana, jer zaštita kulturne baštine mora biti temelj očuvanja i razvitka kulturnog i nacionalnog identiteta.

U Strategiji (2014) se navodi kako je u Hrvatskoj velik broj „*građana bez kvalifikacija, s nižim kvalifikacijama ili općenito s niskom razinom obrazovanosti, tj. bez stečenih ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje. To upućuje na potrebu usklađivanja ponude programa za nadogradnju kompetencijskog potencijala te za njihovu neprestanu prilagodbu promjenjivim i sve zahtjevnijim potrebama gospodarstva i društva*“. Ova tvrdnja ističe važnost djelovanja ustanova poput pučkih otvorenih učilišta koja pružaju mogućnost obrazovanja odraslih, mogućnost stjecanja novih i nadogradnju postojećih kompetencija, znanja, vještina i sposobnosti kako bi se pojedinac prilagodio sve zahtjevnijim potrebama društva i gospodarstva.

Potražnja za niskim i srednjoškolskim razinama obrazovanja na tržištu rada pučkim otvorenim učilištima omogućuje proširivanje i obogaćivanje svoje ponude upravo takve razine obrazovanja – osnovnoškolskih i srednjoškolskih programa, prekvalifikacija, osposobljavanja i sl. što je ovim ustanovama Zakonom i određeno kao njihova djelatnost.

8. ZAKLJUČAK

Cjeloživotno učenje i obrazovanje u zemljama Europske unije pa tako i u Hrvatskoj, prepoznato je kao osnovna potreba i prioritet razvoja modernog društva. Promjene i napredak društva, pojava krize, razvoj novih tehnologija i gospodarstava dovodi do značajne promjene u shvaćanju važnosti ljudskog kapitala u razvijenim državama. Zaposliti se i ostati u određenom zanimanju i na radnom mjestu do mirovine bez stjecanja dodatnih znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija postaje nemoguće. Stoga je izuzetno važno unaprijediti, razvijati, poboljšati i promovirati važnost cjeloživotnog učenja i obrazovanja, te sustava obrazovanja odraslih kao njegovog sastavnog dijela, koji može i mora pratiti i ponuditi rješenja u stjecanju potrebnih kompetencija kako bi pojedinac bio konkurentan na tržištu rada ali i kako bi se pridonijelo razvoju cjelokupnog društva. Današnje društvo traži čovjeka koji je spreman trajno učiti kako bi bio u mogućnosti pratiti promjene, zadovoljiti svoje potrebe i interese, biti konkurentan na tržištu rada te samim time postati aktivan član društva.

Cjeloživotno učenje obuhvaća stjecanje znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija, formalnim, neformalnim i informalnim programima u svim razdobljima ljudskog života. Izuzetno je važno unaprijediti i poboljšati sustav obrazovanja odraslih na nacionalnoj razini i na razini EU kako bi društvo što prije izašlo iz krize, temeljilo se na društvu znanja i kako bi se postigla mobilnost i konkurentnost ljudi prilikom zapošljavanja, omogućilo stjecanje novih znanja, vještina i kompetencija i usavršavalo postojeće znanje. Svijest o potrebi i važnosti cjeloživotnog učenja razvija se dugi niz godina te je prisutna u dokumentima i zakonima kako Europske unije tako i u Hrvatskoj.

Razvojem andragogije kao znanosti o obrazovanju odraslih doprinosi se boljoj i svestranijoj primjeni znanja u obrazovanju odraslih a školovanje stručnjaka – andragoga postaje neophodna potreba ako se žele pratiti brze promjene u društvu i tehnologiji.

Hrvatska ima dobro razvijen sustav ustanova koje provode obrazovanje odraslih no državna financijska potpora ne prati ponudu raznovrsnih programa tih ustanova niti pojedinaca koji imaju želju i potrebu za proširivanjem svojih znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija. Bez obzira na dobru zakonsku regulativu i dobro razvijen sustav ustanova koje provode obrazovanje odraslih, istraživanja pokazuju da je malen broj naših građana koji sudjeluju u nekom od oblika obrazovanja odraslih, zbog toga je pred Hrvatskom veliki zadatak u kojem mora stvoriti uvjete i potaknuti motivaciju pojedinca za sudjelovanjem u procesu cjeloživotnog učenja i poboljšanja te stjecanja novih vještina i kompetencija

potrebnih za poticanje zapošljivosti i konkurentnosti na vrlo promjenjivom i sve zahtjevnijem tržištu rada.

Pučka otvorena učilišta imaju dugu povijesnu ulogu i značaj u obrazovanju odraslih te kulturnom razvoju lokalne sredine u kojoj djeluju. Osnovana su pedesetih i šezdesetih godina prošlog stoljeća u vrijeme procvata andragoške misli i djelovanja u Hrvatskoj. Svojom raznovrsnom ponudom programa obrazovanja odraslih u prošlosti pridonijela su opismenjavanju, osposobljavanju, prekvalifikaciji i stjecanju znanja, vještina i sposobnosti građana u lokalnoj sredini u kojoj su djelovala. Opseg djelatnosti kojom su se bavila smanjivao se tijekom godina prvenstveno zbog novih zakonskih regulativa kojima je omogućeno odvajanje pojedinih djelatnosti u zasebne ustanove kao npr. knjižnice, muzeji, autoškole, radio stanice i dr. Usprkos tome pučka otvorena učilišta zadržala su svoj značaj i važnost u pružanju obrazovnih i kulturnih programa svojim sugrađanima. Obrazovni programi koji se ističu u ponudi pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije su programi osposobljavanja, prekvalifikacije te stranih jezika i informatički programi a od neverificiranih programa tečajevi stranih jezika i informatičke pismenosti. Potrebe tržišta rada ukazuju nam na veću potražnju za osobama s nižom i srednjom razinom obrazovanja, osobito tražene osobe su osobe sa strukovnom kvalifikacijom. Na osnovu provedenog istraživanja i zakonske regulative u Hrvatskoj moglo bi se zaključiti kako pučka otvorena učilišta imaju svoju budućnost u osmišljavanju i ponudi baš te razine obrazovanja.

Trenutna ponuda obrazovnih programa u pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji, prema dobivenim rezultatima, samo djelomično prati potražnju za kvalifikacijama na tržištu rada (programi osposobljavanja). Vidimo iz rezultata da je velika potražnja za srednjoškolskom naobrazbom i strukovnim kvalifikacijama no te programe učilišta nemaju u svojoj ponudi osim POU Samobora koji u ponudi ima prekvalifikacije. Nameće se zaključak da pučka otvorena učilišta na području Zagrebačke županije ne prate svojom ponudom obrazovnih programa potrebe tržišta rada. Ove ustanove morat će osmisliti, uskladiti i prilagoditi svoju ponudu obrazovnih programa potrebama tržišta rada bilo da programe provode samostalno ili u suradnji sa drugim obrazovnim ustanovama, učilištima i sl. Ponuda njihovih obrazovnih programa morat će se oslanjati na istraživanjima potreba tržišta rada, suradnji sa srednjim i strukovnim školama te osluškivanje potreba lokalne sredine i samog pojedinca. Morat će osigurati široku lepezu obrazovnih programa kojima će se nastojati osposobiti polaznike za konkurentnost na tržištu rada i ulazak u društvo znanja EU.

U pučkim otvorenim učilištima ostale su najvitalnije kulturne djelatnosti (kazališna, galerijska, koncertna, nakladnička, kinematografska) koje uistinu svakodnevno udahnuju dušu lokalnoj sredini u kojoj djeluju te su učilišta vrlo često nositelji gotovo svih manifestacija i društvenih zbivanja u lokalnim sredinama.

Najvažniji a ujedno i najteži zadaci pučkih otvorenih učilišta bit će slijediti i uočiti brze i nepredvidive promjene tržišta rada, napretka znanosti, tehnologije i gospodarstva te izabrati i osmisliti najbolje i najkvalitetnije programe, animirati polaznike, osigurati voditelje, osuvremenjivati potrebna nastavna sredstva i pomagala te brinuti o usavršavanju svojih andragoških djelatnika kako bi se zadaci što kvalitetnije odradili.

9. SAŽETAK

Cjeloživotno učenje i obrazovanje sustav je stjecanja znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija, formalnim, neformalnim i informalnim programima u svim razdobljima ljudskog života koji se već više desetljeća razvija u Europi i državama članicama Europske unije. Svaka država koja želi postati moderno, razvijeno društvo, društvo znanja, svjesna je koliko je važno ulaganje u ljudski kapital/znanje. Svaki napredak u znanosti, tehnologiji, gospodarstvu i društvu traži čovjeka koji će pratiti, nadograđivati i usavršavati svoja postojeća znanja, sposobnosti i vještine ili stjecati nova znanja, sposobnosti i vještine.

U radu je istaknuta važnost cjeloživotnog učenja i obrazovanja i njene sastavnice obrazovanja odraslih. Prikazan je razvoj obrazovanja odraslih u EU i u Hrvatskoj te zakonska regulativa, institucije i ustanove u Hrvatskoj koje ga provode. Nadalje je u radu prikazan razvoj i značaj dva centra za kulturu i sedam pučkih otvorenih učilišta u Zagrebačkoj županiji te je prikazana i analizirana ponuda njihovih obrazovnih programa i potražnja i potrebe za kvalifikacijama na tržištu rada u ispostavama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Zagrebačkoj županiji i to prema obrazovnoj razini.

Cilj ovog rada je dobiti odgovore na pitanja prati li ponuda obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije potrebe za kvalifikacijama koje se pojavljuju na tržištu rada Zagrebačke županije te postoji li potreba za usklađivanjem i prilagodbom obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima na području Zagrebačke županije u skladu sa potrebama tržišta rada?

Dobiveni rezultati nam govore o djelomičnoj usklađenosti ponude obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije i potražnje za određenim kvalifikacijama u ispostavama HZZ-a u Zagrebačkoj županiji.

Budućnost pučkih otvorenih učilišta i centara za kulturu ovisit će o njihovom praćenju potreba na tržištu rada, praćenju potreba pojedinca te brzoj prilagodbi i osmišljavanju te ponudi i provođenju kvalitetnih obrazovnih programa usklađenih sa potrebama pojedinca i društva.

Ključne riječi: cjeloživotno učenje, cjeloživotno obrazovanje, obrazovanje odraslih, pučka otvorena učilišta, centri za kulturu, programi u obrazovanju odraslih

10. SUMMARY

Lifelong learning and education is a system of acquiring knowledge, skills, capabilities and competences through formal and informal programs in all stages of life, which is being developed in Europe and member states of the EU for decades. Every state that aims to become a modern, developed society, a society of knowledge, is aware of the importance of investment in human capital/knowledge. A man who follows, upgrades and perfects his existing knowledge, capabilities and skills, or acquires new knowledge, capabilities and skills is a prerequisite for any progress in science, economy and society.

This paper emphasises the importance of lifelong learning and education, and education of adults in particular. The development of education of adults in the EU and Croatia is presented, along with legal framework and institutions in Croatia which implement it. Also presented is the development and significance of two cultural centres and seven public open universities, along with an analysis of the offer of their educational programs and of the demand and supply of the qualifications on the Croatian labour market in the branches of the Croatian Employment Service in Zagreb County, according to educational level.

The aim of this paper is to examine whether the offer of educational programs in cultural centres and public open universities of Zagreb County follows the demand for qualifications which appear on the labour market of Zagreb County, and whether there is a need for adjustment of the educational programs in the cultural centres and the public open universities in Zagreb County Area to the demands of the labour market?

The results show that the offer of educational programs in the cultural centres and the public open universities is partially adjusted to the demand for certain qualifications in the branches of the Croatian Employment Service in Zagreb County.

The future of public open universities and cultural centres depends on their following the needs of the labour market, following the needs of the individual, quick adjustment and conceiving, offering and performing quality educational programs adjusted to the needs of the individual and the society.

Keywords: lifelong learning, lifelong education, adult education, public open universities, cultural centres, programs for adult education.

11. POPIS SLIKA

- 1) Slika 1. Energija, ekologija i engleski za učenike, Održivi razvoj i racionalna uporaba energije, Preuzeto 05.02.2018. s <http://elearning.gornjogradska.eu/energijaekologijaengleski-ucenici/5-odrzivi-razvoj-i-racionalna-uporaba-energije/>
- 2) Slika 2. Prikaz koncepta cjeloživotnog učenja, Marija Vekić, M., 2015. Preuzeto 17.02.2018. s <https://hrcak.srce.hr/172038>
- 3) Slika 3. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih po različitim vrstama obrazovanja (2016.) Preuzeto 14.03.2018. s https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-hr_hr.pdf
- 4) Slika 4. Broj ustanova za obrazovanje odraslih od 2010. do 2015. Preuzeto 04.03.2018. s https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/zbornik_radova_znanstveno-strucnog_kolokvija_stanje_i_perspektive_obrazovanja_odraslih_u_republici_hrvatskoj_2016.pdf
- 5) Slika 5. Broj ustanova prema tipu u 2015. Preuzeto 04.03.2018. s https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/zbornik_radova_znanstveno-strucnog_kolokvija_stanje_i_perspektive_obrazovanja_odraslih_u_republici_hrvatskoj_2016.pdf
- 6) Slika 6. Sustav usklađivanja ponude i potražnje za zanimanjima i vještinama, Ekonomija, trgovina i poslovna administracija. Pristupljeno 08.04.2018. s <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/trgovina.pdf>

12. POPIS TABLICA

- 1) Tablica 1. Prikaz podataka opće skupine pitanja iz anketnog upitnika
- 2) Tablica 2. Djelatnost centara za kulturu i pučkih otvorenih učilišta na području Zagrebačke županije
- 3) Tablica 3. Djelatnosti pučkih otvorenih učilišta koje više ne obavljaju i godina njihovog odvajanja od učilišta i osamostaljivanja
- 4) Tablica 4. Ponuda programa osnovnog obrazovanja odraslih u pučkim otvorenim učilištima Zagrebačke županije
- 5) Tablica 5. Verificirani programi u Centru za kulturu Jastrebarsko
- 6) Tablica 6. Neverificirani programi u Centru za kulturu Jastrebarsko
- 7) Tablica 7. Verificirani programi u POU Dugo Selo
- 8) Tablica 8. Neverificirani programi u POU Dugo Selo
- 9) Tablica 9. Verificirani programi u POU Ivanić-Grad
- 10) Tablica 10. Neverificirani programi u POU Ivanić-Grad
- 11) Tablica 11. Verificirani programi u POU Samobor
- 12) Tablica 12. Neverificirani programi u POU Samobor
- 13) Tablica 13. Verificirani programi u POU Sveti Ivan Zelina
- 14) Tablica 14. Neverificirani programi u POU Sveti Ivan Zelina
- 15) Tablica 15. Verificirani programi u POU Velika Gorica
- 16) Tablica 16. Neverificirani programi u POU Velika Gorica
- 17) Tablica 17. Verificirani programi u POU Vrbovec
- 18) Tablica 18. Neverificirani programi u POU Vrbovec

- 19) Tablica 19. Verificirani programi u POU Zaprešić
- 20) Tablica 20. Neverificirani programi u POU Zaprešić
- 21) Tablica 21. Kulturni programi u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji
- 22) Tablica 22. Registrirane nezaposlene osobe u Zagrebačkoj županiji prema razini i podrazini obrazovanja. Stanje na dan 11.04.2018.
- 23) Tablica 23. Registrirane nezaposlene osobe po ispostavama HZZ-a u gradovima i općinama Zagrebačke županije te razini obrazovanja. Stanje na dan 18.04.2018.
- 24) Tablica 24. Slobodna radna mjesta prema rodu zanimanja u Zagrebačkoj županiji. Stanje na dan 18.04.2018.

13. LITERATURA

1. Budimir- Bekan, J. i Batarelo, Kokić, I. (2016). Uloga obrazovanja odraslih u jačanju položaja mladih bez formalnih kvalifikacija na tržištu rada. U Brčić Kuljiš, M. i Koludrović, M., (2016). *Zbornik radova znanstveno – stručnog kolokvija “Stanje i perspektive obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj”* (str. 199 – 218). Split: Filozofski fakultet u Splitu.
2. Čepić, R. i Krstović, J. (2008). Cjeloživotno učenje i organizacije koje uče za održivu budućnost – izazovi i pitanja. U: Uzelac, V. i Vujičić, L. (2008). *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj*, (1), (str. 139 – 144). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci.
3. Herceg, J. i Zovko, A. (2016). Programi obrazovanja odraslih kao temelj razvoja sustava osiguranja kvalitete. U: Matijević, M. i Žiljak, T. (2016). *Zbornik radova 7. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih Komu treba obrazovanje odraslih? održane u Zagrebu i Vodicama 26-28. rujna 2016.* (str. 40 – 47). Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
4. Klapan, A., Čavar, J. i Živčić, M. (2007). Edukacija edukatora za rad s odraslima. U: Klapan, A. i Matijević, M. (2007). *Obrazovanje odraslih za ekonomiju znanja - Adult Education for the knowledge economy* (str. 95-102). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
5. Klapan, A. i Kušić, S., (2007). Stanje i perspektive obrazovanja odraslih u Hrvatskoj u konceptu cjeloživotnog učenja. U Alibabić, Š. i Pejatović, A. (2007). *Andragogija na početku trećeg milenijuma*, (str. 161 -172). Beograd: Filozofski fakultet, Institut za pedagogiju i andragogiju.
6. Klapan, A., Lavrnja, I. i Pongrac, S., (2001). *Andragoške teme, Obrazovanje odraslih u Hrvatskoj u konceptu cjeloživotnog učenja..* Rijeka: vlastito izdanje
7. Klapan, A. i Matijević, M. (2004). Obrazovanje odraslih - ključ za 21.stoljeće. U Klapan, A. i Matijević, M. (2004). *Zbornik radova druge međunarodne konferencije* (str. 246). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
8. Klapan, A. (2007). Trendovi razvoja obrazovanja odraslih u Hrvatskoj u koncepciji cjeloživotnog učenja. U Previšić, V., Šoljan, N. i Hrvatić, N. (2007). *Pedagogija prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja* (1) (str. 81 - 90). Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo.

9. Klapan, A. i Živčić, M., (2011). Andragoška profesija i kompetencije stručnjaka u obrazovanju odraslih. U Matijević, M. i Žiljak, T. (2011). *Zbornik radova 5. međunarodne konferencije Andragoška profesija i kompetencije stručnjaka u obrazovanju odraslih* (str. 170-183). Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
10. Kušić, S., (2016). Emancipacijski koncept vs. tržišni koncept – rekonceptualizacija obrazovanja odraslih. U: Matijević, M. i Žiljak, T. (2017). *7. Međunarodna konferencija o obrazovanju odraslih, zagreb&vodice , 26. – 28. Rujna 2016.* Andragoški glasnik, Vol 20 Br. 1-2, (str 107 – 139). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
11. Lapat, G., Martinko, J. i Dijanošić, B. (2016). Osobna korist od obrazovanja odraslih – studija slučaja. U Matijević, M. i Žiljak, T. (2016). *Zbornik radova 7. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih Komu treba obrazovanje odraslih? održane u Zagrebu i Vodicama 26-28. rujna 2016.* (str. 153 – 159). Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
12. Lukenda, A. (2017). Genealogija koncepta cjeloživotnog učenja, U: *Acta Iadertina*, Vol.14 No.1 (2017). (str. 131-147). Zadar: Sveučilište u Zadru.
13. Matijević, M. i Žiljak, T., (2016). Riječ urednika - Komu treba obrazovanje odraslih? U: Matijević, M. i Žiljak, T. (2016). U: *Zbornik radova 7. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih Komu treba obrazovanje odraslih? održane u Zagrebu i Vodicama 26-28. rujna 2016.* (str. 9 – 10). Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
14. Obad, Ž., (2008). Prosvjetno, znanstveno i društveno djelovanje dr. Alberta Bazale. U Matijević, M. (2008). *Nakon sto godina obrazovanja odraslih u Zagrebu.* Andragoški glasnik 21 br.2 (str. 297- 109). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
15. Obadić A., (2017). Nezaposlenost mladih i usklađenost obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. U: Stojčić, N. (2017). *Ekonomska misao i praksa* No.1 (str. 129-150) Dubrovnik: Sveučilište u Dubrovniku.
16. Pastuović, N., (1999). *Edukologija – Integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja.* Zagreb: Znamen.
17. Pastuović, N., (2008). Cjeloživotno učenje i promjene u školovanju. U: *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, (2008). Vol.10, No.2(16) (str. 253.-267). Zagreb: učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu.
18. Perin, V., (2014). Cjeloživotno učenje s aspekta poslodavca. U: *Andragoški glasnik* Vol. 18, No. 2. (2014). (str. 61 – 66). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.

19. Puljiz, I. i Živčić, M., (2009). Škole druge prilike – ili kako se boriti protiv nezaposlenosti i isključenosti obrazovanjem osposobljavanjem. U: Puljiz, I., Živčić, M. (2009). *Međunarodne organizacije u obrazovanju odraslih*. (str. 164-166). Zagreb: Agencija za obrazovanje odraslih.
20. Vekić, M., (2015). Obrazovanje u novome ruhu: cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih. U: *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskog jezika*, (2015). Vol.2 No.3. (str. 5-14). Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
21. Vinković, A., Vučić, M. i Živčić, M. (2016). Prepreke i izazovi obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj. U: Brčić Kuljiš, M. i Koludrović, M., (2016). *Zbornik radova znanstveno – stručnog kolokvija “Stanje i perspektive obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj”* (39 – 48), Split: Filozofski fakultet u Splitu.
22. Vlašić, Z., (2008). Povodom stote obljetnice Pučkog otvorenog učilišta Zagreb. U: *Andragoški glasnik*, (2008). God. 12 Br. 2 (str. 91-96). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
23. Vrban, S., (2015). Brendiranje obrazovanja. U: *Andragoški glasnik* (2015). Vol.18 No.2 (str. 45-59). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
24. Zbukvić Ožbolt, S., Jurković Majić, O. i Dragović, S., (2008). Upravljanje kvalitetom obrazovanja u Pučkom otvorenom učilištu Zagreb. U: *Andragoški glasnik* (2008). God. 12. Br. 2, (str. 137 - 149). Zagreb: Hrvatsko andragoško društvo.
25. Žiljak, T., (2005). Politike cjeloživotnog učenja u Europskoj uniji i Hrvatskoj. U: *Anali Hrvatskog politološkog društva : časopis za politologiju*, (2005) Vol.1. No.1. (str. 225-243). Zagreb: Hrvatsko politološko društvo.
26. Žiljak, T., (2016). Instrumenti u politikama obrazovanja odraslih. U: *Zbornik radova 7. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih Komu treba obrazovanje odraslih? održane u Zagrebu i Vodicama 26-28. rujna 2016.* (str. 31-39). Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Mrežni izvori, web stranice:

1. Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Preuzeto 14.03.2018. s <http://www.asoo.hr>
2. Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (2009, travanj). Program osnovnog obrazovanja odraslih: Prijedlog okvirnog kurikulumu osnovnog obrazovanja

- odraslih. *CARDS 2004*. Preuzeto 12.03.2018. s
<http://www.asoo.hr/UserDocsImages/CARDS2004/Program%20osnovnog%20obrazovanja%20odraslih.pdf>
3. Aktualna politika obrazovanja odraslih u Hrvatskoj (2018). *MZOS*. Preuzeto 18.02.2018. s
<http://obrazovanje-odraslih.hr/o-projektu/aktualna-politika-obrazovanja-odraslih-u-hrvatskoj/>
 4. Andragoški zajednički upisnik podataka. *AZUP – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*. Preuzeto 04.03.2018. s <http://www.asoo.hr/default.aspx?id=868>
 5. EUROPA 2020. Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast. Priopćenje komisije Europa 2020. Preuzeto 08.02.2018. s
<https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/europa-2020.pdf>
 6. Europska komisija, (2017). Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2017 – Hrvatska. Preuzeto 12.03.2018. s https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-hr_hr.pdf
 7. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih po različitim vrstama obrazovanja (2016). *EURYDICE (2016)*. Preuzeto 14.03.2018. s
https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-hr_hr.pdf
 8. Centar za kulturu Jastrebarsko, Preuzeto datum s <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/>
 9. Centar za kulturu i šport Križ, Preuzeto datum s <http://www.knjiznica.hr/kriz>
 10. Cisco. *Cisco Systems*. Preuzeto 12.03.2018. s
https://www.google.hr/search?q=CISCO&rlz=1C1ASUC_enHR622HR622&oq=CISCO&aqs=chrome..69i57j0l5.499j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8
 11. Čuić, B. (2008). Politika cjeloživotnog učenja u Europskoj uniji i Hrvatskoj s posebnim osvrtom na djelovanje narodnih knjižnica, - završni rad. *Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet - repozitorij*. Preuzeto 12.03.2018. s
http://oziz.ffos.hr/repozitorij/eserv/ZZR:25/Politika_cjelozivotnog_ucenja_EU_HR_Blazena_Cuic.pdf
 12. Doživotno učenje (2011). *RM svet informatike* (blog). Preuzeto 12.03.2018. s
<https://informatikasvetrm.wordpress.com/2011/10/23/dozivotno-ucenje/>
 13. Ekonomija, trgovina i poslovna administracija. *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (2012)*. Preuzeto 08.04.2018. s
<http://www.asoo.hr/UserDocsImages/projekti/kvalifikacije/ishodi/planiranje%20kv/trgovina.pdf>

14. Energija, ekologija i engleski za učenike. Održivi razvoj i racionalna uporaba energije (2015). *Prirodoslovna lepeza – za mlade znanstvenike – suvremena nastava za izazove tržišta*. Preuzeto 05.02.2018. s
<http://e-learning.gornjogradska.eu/energijaekologijaengleski-ucenici/5-odrzivi-razvoj-i-racionalna-uporaba-energije/>
15. HAZU - *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti*. Preuzeto 28.02.2018. s
http://info.hazu.hr/hr/o-akademiji/vizija_misija/
16. Hrvatsko andragoško društvo. Preuzeto 14.03.2018. s
<http://www.andragosko.hr/index.php/o-nama>
17. Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta. Preuzeto 14.03.2018. s
<http://www.hzpou.hr/?gid=1>
18. Hrvatski zavod za zapošljavanje, Preuzeto 12.04.2018. s
<http://www.hzz.hr/default.aspx?id=11915>, <http://www.hzz.hr/>,
<http://statistika.hzz.hr/Pomoc.aspx>
19. Izvješća o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2013. – 2016. *Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije (2017)*. Preuzeto 29.03.2018.s
http://www.zpuzz.hr/cms_files/2017/02/1487855957_izvjesce-o-stanju-u-prostoru-zg-zupanije-2013-2016.pdf
20. Klapan, A., (2015). Andragogija na filozofskim fakultetima u Republici Hrvatskoj, Teme iz andragogije, *Platforma EPALE*. Preuzeto: 05.02.2018. s
<https://ec.europa.eu/epale/hr/resource-centre/content/prof-dr-sc-anita-klapan-teme-iz-andragogije>
27. Matković, D. (2014). Šezdeset godina Hrvatske zajednice pučkih otvorenih učilišta, *Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta* Preuzeto 14.03.2018. s:
<http://www.hzpou.hr/?gid=4&aid=20>
21. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Preuzeto 14.03.2018. s
<https://mzo.hr/hr/rubrike/financiranje-osnovnog-obrazovanja-odraslih>,
22. Neurolingvističko programiranje (NLP). *Wikipedija*. Preuzeto 12.03.2018. s
https://hr.wikipedia.org/wiki/Neurolingvisti%C4%8Dko_programiranje
23. NOK, (2010). *Agencija za odgoj i obrazovanje*. Preuzeto 19.03.2018. s
http://www.azoo.hr/images/stories/dokumenti/Nacionalni_okvirni_kurikulum.pdf
24. OECD - Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD). *Nove boje znanja*. Preuzeto 28.02.2018. s
<http://novebojeznanja.hr/UserDocsImages/Dokumenti%20i%20publikacije/Novi%20i%20>

[dodani%20dokumenti%20i%20publikacije/\(2c\)%20Obrazovanje%20odraslih/Ood%20Me%20C4%91unarodne%20organizacije%20o%20obrazovanju%20odraslih,%202.%20Dio.pdf](#)

25. Pavkov, M., (2016). Pregled sustava obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj. *Platforma EPALE (2016)*. Vučić, N. Preuzeto 19.03.2018. s <https://ec.europa.eu/epale/hr/resource-centre/content/pregled-sustava-obrazovanja-odraslih-u-republici-hrvatskoj>
26. Platforma EPALE. *Europien Commission – e-Platforma za obrazovanje odraslih u Europi*. Preuzeto 12 .03.2018. s <https://ec.europa.eu/epale/hr/faq>
27. Pojmovnik Tjedna cjeloživotnog učenja. *EU i Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*. Preuzeto 05.02.2018. s <http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>
28. Povjerenstvu za obrazovanje odraslih. Preuzeto 14.03.2018. s <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/Arhiva//52-03c.pdf>
29. Pučko otvoreno učilište Dugo Selo. Preuzeto 05.04.2018. s <https://www.pou-dugoselo.hr/>
30. Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, Preuzeto 05.04.2018. s <http://www.pou-ivanic-grad.hr/>
31. Pučko otvoreno učilište Samobor, Preuzeto 05.04.2018. s <https://www.samobor.hr/obrazovanje>
32. Pučko otvoreno učilište Sveti Ivan Zelina, Preuzeto 05.04.2018. s <http://www.pou-zelina.hr/obrazovanje.html>
33. Pučko otvoreno učilište Velika Gorica, Preuzeto 05.04.2018. s <http://www.pouvg.hr/#>
34. Pučko otvoreno učilište Vrbovec, Preuzeto 05.04.2018. s <http://www.pou-vrbovec.hr/index.php/home/obrazovanje/>
35. Pučko otvoreno učilište Zaprešić, Preuzeto 05.04.2018. s <http://www.pouz.hr/hr/>
36. Regionalni ured Zagreb – ispostave. *Hrvatski zavod za zapošljavanje*. Preuzeto 15.04.2018. s <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10990>
37. Statistički ljetopis 2017. *Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske*.(2017). Preuzeto 29.03.2018. s https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2017/sljh2017.pdf
38. Socijalni plan Zagrebačke županije za razdoblje od 2017. do 2022. godine (2017) Preuzeto 05.04.2018. s https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/6a/ac/6aac2da9-849c-4bad-9028-c4434fc1ac05/socijalni_plan_zagrebacke_zupanije_2017-2022.pdf

39. Strategija i akcijski plan obrazovanja odraslih. *Povjerenstvo Vlade RH za obrazovanje odraslih (2004)* Zagreb, Preuzeto 05.04.2018. s http://www.iusinfo.hr/Appendix/DDOKU_HR/DDHR20040701N101_25_1.pdf
40. Strategije kulturnog razvoja Zagrebačke županije 2016.-2026. *Zagrebačka županija i Veleučilište Baltazar Zaprešić. (2016)*. Preuzeto 29.03.2018.s https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/ab/01/ab01dbff-5662-4c7f-8ff1-cc905634f081/kultura697_final1.pdf
41. Strategija obrazovanja odraslih, 2004. *Nove boje znanja. RH, MZOS*. Preuzeto 01.03.2018. s [http://novebojeznanja.hr/UserDocsImages/Dokumenti%20i%20publikacije/Dokumenti%20i%20publikacije%20referirani%20u%20SOZT-u%20\(popis%201\)/010c%20136%20Strategija%20obrazovanja%20odraslih.pdf](http://novebojeznanja.hr/UserDocsImages/Dokumenti%20i%20publikacije/Dokumenti%20i%20publikacije%20referirani%20u%20SOZT-u%20(popis%201)/010c%20136%20Strategija%20obrazovanja%20odraslih.pdf)
42. Strategija razvoja ljudskih potencijala Zagrebačke županije za razdoblje 2014. – 2020. (2014) Preuzeto 05.04.2018. s http://www.zacorda.hr/wp-content/uploads/2014/12/STRATEGIJA_RAZVOJA_LJUDSKIH_POTENCIJALA_Zg.%C5%BEup_2014_2020_0407-final1.pdf
43. UNESCO. RH, Ministarstvo kulture. Preuzeto 28.02.2018. s <http://www.min-kulture.hr/unesco/>
44. Vijeće za obrazovanje odraslih. *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*. Preuzeto 14.03.2018. s <http://www.asoo.hr/default.aspx?id=718>
45. Zajednica ustanova za obrazovanje odraslih. Preuzeto 14.03.2018. s <http://www.zuoorh.hr/o-nama/>
46. Žnidarić, J., (2011). *Koncepcija i odrednice cjeloživotnog učenja. Cjeloživotno učenje. SCRIBD*. Preuzeto 18.02.2018. s <https://www.scribd.com/document/52073400/Cjelo%C5%BEivotno-u%C4%8Denje>
47. Yoga Alliance. *Yoga Alliance*. Preuzeto 12.03.2018. s <https://translate.google.hr/translate?hl=hr&sl=en&u=https://www.yogaalliance.org/&prev=search>
48. Whitw paper on education and training „Teachin and learning – towards the learning society, (1995). Preuzeto 18.02.2018. s <https://publications.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/d0a8aa7a-5311-4eee-904c-98fa541108d8/language-en>

Zakoni, pravilnici

1. Pojmovnik hrvatskoga kvalifikacijskog okvira - prijedlog, Vlada RH. Preuzeto 05.02.2018. s http://www.hzz.hr/UserDocsImages/Pojmovnik_Hrvatskoga_kvalifikacijskog_okvira.pdf
2. Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih. Narodne novine, 129/08., 50/10. i 61/14. (2014).
3. Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih, Narodne novine, 129/08. i 52/10 (2010).
4. Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije. Narodne novine, 129/08 (2008).
5. Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih. Narodne novine, 129/08 (2008).
6. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije; Cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih, (2004). *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*. Preuzeto 05.02.2018. s <http://www.asoo.hr/UserDocsImages/TCU%20NSB/2013/Integralno%20CU%20i%20OO%20za%20javnu%20raspravu.pdf>
7. Strategija obrazovanja odraslih – prijedlog, Vlada RH (2004). Preuzeto 01.03.2018. s <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Sjednice/Arhiva/52-03a.pdf>
8. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije. Narodne novine, 124/14 (2014).
9. Strateški okvir promocije cjeloživotnog učenja u Republici Hrvatskoj 2017. – 20021., Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (2017).
10. Vodič ustanovama za obrazovanje odraslih, Od ideje do javne rasprave (2012). *Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih*. Preuzeto 21.03.2018. s http://www.asoo.hr/UserDocsImages/Vodic_ustanovama_za_obrazovanje_odraslih.pdf
11. Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Narodne novine, 22/13. 41/16 (2016).
12. Zakon o knjižnicama. Narodne novine, 105/97 (1997).
13. Zakon o muzejima. Narodne novine, 110/15 (2015).
14. Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine, 17/07, 107/07, 24/10 (2010).
15. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Narodne novine, 87/08,86/09, 92/10,105/10,90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12,94/13, 152/14, 07/17 (2017).
16. Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Narodne novine, 12/13. – pročišćeni tekst, 153/13 (2013).

17. Zakon o pučkim otvorenim učilištima, Narodne novine, 54/97, 5/98- ispravak, 109/99 – OUSRH, 139/10 (2010).
18. Zakon o radu. Narodne novine, 93/14, 127/17 (2017).
19. Zakon o strukovnom obrazovanju. Narodne novine, 30/09, 24/10. 22/13, 25/18 (2018).
20. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Narodne novine, 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17 (2017).
21. Zakon o umjetničkom obrazovanju. Narodne novine, 130/11 (2011).

14. PRILOZI

14.1. Anketni upitnik za pučka otvorena učilišta i centre za kulturu – primjer

Anketni upitnik

Poštovani,

Molim Vas da budete sudionici u istraživanju kojeg provodim u sklopu diplomskog rada. Istraživanje će obuhvatiti zaposlene u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji (voditelje obrazovanja odraslih, ravnatelje).

Istražit će se aktualna ponuda obrazovnih programa u centrima za kulturu i pučkim otvorenim učilištima u Zagrebačkoj županiji.

Odgovori će biti korišteni isključivo za potrebe diplomskog rada.

Hvala Vam na suradnji!

Opća skupina pitanja

Naziv ustanove u kojoj radite

1. Naziv Vašeg radnog mjesta

2. Spol (zaokružiti): M Ž

3. Djelatnosti koje provodi vaša ustanova (zaokružiti):

- A. Obrazovanje odraslih
- B. Knjižnica
- C. Izdavačka djelatnost
- D. Kazališna djelatnost
- E. Scensko-glazbena djelatnost
- F. Radio

G. Muzej

H. Glazbena škola

I. Ostalo _____

Povijest ustanove u kojoj radite

4. Godina osnivanja Vaše ustanove: _____

5. Da li je Vaša ustanova tijekom godina mijenjala naziv (zaokružiti)?

A. DA

B. NE

6. Ukoliko je Vaš odgovor DA molim Vas da napišete „stari“ naziv Vaše ustanove:

7. Koje godine se dogodila promjena naziva /ukoliko se mijenjao naziv/: _____

8. Možete li navesti djelatnosti koje je Vaša ustanova obavljala u prošlosti a danas više ne obavlja (npr. kino, autoškola, glazbena škola, knjižnica i sl)?

9. Da li se neki vid djelatnosti odvojio od Vaše ustanove i postao samostalna ustanova (zaokružite) ?

A. DA

B. NE

10. Ukoliko je Vaš odgovor DA molim Vas navedite koja je/su to djelatnost/i te koje se godine odvojila i postala samostalna ustanova:

Trenutno stanje ponude obrazovnih programa u vašoj ustanovi

11. Koje obrazovne programe ima u ponudi Vaša ustanova (zaokružiti):

Verificirane:

A. **programi osnovnog obrazovanja odraslih** DA NE

B. **programi za stjecanje srednje školske spreme** DA NE

a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

b. Nudite li te programe samostalno DA NE

c. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

C. **programi za stjecanje srednje stručne spreme** DA NE

a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

b. Nudite li te programe samostalno DA NE

c. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

a) **programi za tehničare i ostali četverogodišnji strukovni programi** DA NE

i. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

ii. Nudite li te programe samostalno DA NE

iii. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

b) **umjetnički programi** DA NE

i. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

ii. Nudite li te programe samostalno DA NE

iii. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

c) **trogodišnji programi za industrijska, obrtnička i ostala gospodarska zanimanja**

DA NE

i. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

- ii. Nudite li te programe samostalno DA NE
- iii. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

D. programi za stjecanje niže stručne spreme DA NE

- a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

- b. Nudite li te programe samostalno DA NE
- c. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

E. programi prekvalifikacije DA NE

- a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

- b. Nudite li te programe samostalno DA NE
- c. Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

F. programi osposobljavanja DA NE

a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

b). Nudite li te programe samostalno DA NE

c). Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

G. programi usavršavanja DA NE

a. Ukoliko je Vaš odgovor DA možete li napisati koji su to programi

b). Nudite li te programe samostalno DA NE

c). Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

H. učenje stranih jezika DA NE

a). Ukoliko je Vaš odgovor DA zaokružite programe koje imate u ponudi, molim Vas napisite programe koje imate a nisu na popisu

- a. engleski
- b. njemački
- c. francuski
- d. talijanski
- e. španjolski

f. Ostalo _____

b). Nudite li te programe samostalno DA NE

c). Ukoliko je Vaš odgovor NE možete li napisati s kojim ustanovama u suradnji nudite te programe

Neverificirane:

A. Tečajevi stranih jezika (zaokružiti ukoliko imate u ponudi programe i napisite ako imate neke druge programe)

- a. Njemački
- b. Talijanski
- c. Engleski
- d. Francuski
- e. Ruski

f. Ostalo _____

B. Tečajevi informatičke pismenosti (zaokružiti ukoliko imate u ponudi programe i napisite ako imate neke druge programe)

- a. Osnovni stupanj
 - b. Napredni stupanj
 - c. Web programiranje
 - d. Web dizajner
 - e. Programi za polaganje ECDL diploma
 - f. Ostalo _____
-

C. Tečajevi krojenja i šivanja

D. Radionice (zaokružite)

- 1. Glazbene radionice
 - 2. Za odrasle
 - 3. Za djecu

- b. Kazališne radionice
 - 1. Za odrasle
 - 2. Za djecu

- c. Digitalna fotografija i video za
 - 1. Za odrasle
 - 2. Za djecu

- d. **Radionice heklanja**

E. Ostali neverificirani programi (molim Vas navedite koje još neverificirane programe ima vaša ustanova u ponudi)

12. Imate li u ponudi programe namijenjene isključivo djeci /vrtićka, osnovnoškolska djeca/ (zaokružite)?

A. DA

B. NE

13. Ako je Vaš odgovor DA možete li navesti programe koje nudite tom uzrastu:

**14. Imate li u ponudi programe namijenjene mladima /srednja škola, studenti/
(zaokružite) ?**

A. DA

B. NE

15. Ako je Vaš odgovor DA možete li navesti programe koje nudite tom uzrastu:

16. Imate li u ponudi programe namijenjene osobama treće životne dobi (zaokružite)?

A. DA

B. NE

17. Ako je Vaš odgovor DA možete li navesti programe koje osobama treće životne dobi:

18. Osim obrazovnih programa koje kulturne programe imate u ponudi u Vašoj ustanovi (zaokružiti)?

- A. Predavanja
- B. Tribine
- C. Koncerti
- D. Promocije knjiga
- E. Izložbe – galerijska djelatnost
- F. Kino
- G. Kazališne predstave
 - i. Za odrasle
 - ii. Za djecu
- H. Nakladništvo
- I. Ostalo

19. Želite li se nečim posebno pohvaliti

**14.2. Statistička tablica kriteriji – slobodna radna mjesta; zanimanje – skupine – 2018.
g. – Zagrebačka županija**

Prostorna jedinica - županija	ZAGREBAČKA	Ukupno
Godina		
Zanimanje - skupine		
2018	3241	3241
(0110) Časnici/časnice		
(0210) Dočasnici/dočasnice		
(0310) Vojna zanimanja, ostali činovi		
(1111) Zakonodavci/zakonodavke		
(1112) Dužnosnici/dužnosnice tijela državne vlasti		
(1114) Čelnici i dužnosnici interesnih organizacija/čelnice i dužnosnice interesnih organizacija		
(1115) Dužnosnici/dužnosnice izvršne vlasti		
(1120) Glavni i izvršni direktori/glavne i izvršne direktorice		
(1211) Financijski direktori/financijske direktorice		
(1212) Direktori/direktorice ljudskih potencijala		
(1213) Direktori/direktorice programske politike i planiranja		
(1219) Poslovni i administrativni direktori/direktorice d. n.		
(1221) Direktori/direktorice prodaje i marketinga		
(1222) Direktori/direktorice promidžbe i odnosa s javnošću		
(1223) Direktori/direktorice istraživanja i razvoja		
(1311) Direktori/direktorice proizvodnje u poljoprivredi i šumarstvu		
(1312) Direktori/direktorice proizvodnje u ribarstvu i ribogojstvu		
(1321) Direktori/direktorice proizvodnje u prerađivačkoj industriji		
(1322) Direktori/direktorice proizvodnje u rudarstvu		
(1323) Direktori/direktorice proizvodnje u građevinarstvu		
(1324) Direktori/direktorice za nabavu i distribuciju		
(1330) Direktori/direktorice u području informacijsko komunikacijskih tehnologija		
(1341) Ravnatelji/ravnateljice u području predškolskog odgoja	1	1
(1342) Ravnatelji/ravnateljice zdravstvenih ustanova	1	1
(1343) Ravnatelji/ravnateljice ustanova za pružanje usluga njege starijim osobama		
(1344) Ravnatelji/ravnateljice ustanova za socijalnu skrb		
(1345) Ravnatelji/ravnateljice osnovnih škola i srednjoškolskih ustanova te dekani/dekanice i rektori/rektorice visokih učilišta		
(1346) Direktori/direktorice financijskih institucija i osiguravajućih društava		
(1349) Ravnatelji/ravnateljice ustanova za pružanje stručnih usluga d. n.		
(1411) Direktori/direktorice hotela i kampova		
(1412) Direktori/direktorice restorana i srodnih ugostiteljskih objekata		
(1420) Direktori/direktorice u trgovini na malo i veliko		
(1431) Direktori/direktorice športskih, rekreacijskih i kulturnih centara		
(1439) Direktori/direktorice uslužnih djelatnosti d. n.		
(2111) Fizičari/fizičarke i astronomi/astronomke		
(2112) Meteorolozi/meteorologinje		
(2113) Kemičari/kemičarke	5	5
(2114) Geolozi/geologinje i geofizičari/geofizičarke		
(2120) Matematičari/matematičarke, aktuari/aktuarke i statističari/statističarke		

(2131) Biolozi/biologinje, botaničari/botaničarke, zoozoozi/zoologinje i srodni stručnjaci/stručnjakinje	1	1
(2132) Savjetnici/savjetnice u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu	19	19
(2133) Stručnjaci/stručnjakinje za zaštitu okoliša		
(2141) Inženjeri/inženjerke industrijskog inženjerstva i proizvodnje		
(2142) Inženjeri/inženjerke građevinarstva	9	9
(2143) Inženjeri/inženjerke za okoliš		
(2144) Inženjeri/inženjerke strojarstva	8	8
(2145) Inženjeri/inženjerke kemijske tehnologije	2	2
(2146) Inženjeri/inženjerke rudarstva, metalurgije i srodni stručnjaci/stručnjakinje	1	1
(2149) Stručnjaci/stručnjakinje tehničko-tehnoloških znanosti (osim elektrotehnike) d. n.	4	4
(2151) Inženjeri/inženjerke elektroenergetike	5	5
(2152) Inženjeri/inženjerke elektronike		
(2153) Inženjeri/inženjerke telekomunikacija		
(2161) Arhitekti/arhitektice	4	4
(2162) Krajobrazni arhitekti/krajobrazne arhitektice		
(2163) Industrijski i modni dizajneri/industrijske i modne dizajnerice		
(2164) Inženjeri/inženjerke urbanizma i prometa	3	3
(2165) Kartografi/kartografkinje i geodeti/geodetkinje		
(2166) Grafički dizajneri/grafičke dizajnerice i dizajneri/dizajnerice multimedijjskih sadržaja	2	2
(2211) Liječnici/liječnice opće prakse	8	8
(2212) Liječnici specijalisti/liječnice specijalistice	5	5
(2221) Glavni medicinski tehničari/glavne medicinske sestre opće njege	60	60
(2222) Glavne primalje		
(2250) Veterinari/veterinarke	2	2
(2261) Doktori/doktorice dentalne medicine	4	4
(2262) Farmaceuti/farmaceutkinje	6	6
(2263) Stručnjaci/stručnjakinje zaštite okoliša i zdravlja na radu		
(2264) Fizioterapeuti/fizioterapeutkinje	10	10
(2265) Dijetetičari/dijetetičarke i nutricionisti/nutricionistice		
(2266) Audiolozi/audiologinje i logopedi/logopedinje		
(2267) Optometristi/optometristice i očni optičari/očne optičarke		
(2269) Zdravstveni stručnjaci/zdravstvene stručnjakinje d. n.		
(2310) Sveučilišni i visokoškolski nastavnici/ sveučilišne i visokoškolske nastavnice	5	5
(2320) Strukovni nastavnici/strukovne nastavnice	11	11
(2330) Nastavnici/nastavnice u srednjim školama	70	70
(2341) Učitelji/učiteljice razredne/predmetne nastave u osnovnim školama	50	50
(2342) Predškolski odgajatelji/predškolske odgajateljice	97	97
(2351) Stručnjaci/stručnjakinje za obrazovne metode	7	7
(2352) Stručnjaci/stručnjakinje edukacijsko-rehabilitacijskog profila	6	6
(2353) Nastavnici/nastavnice izvanškolskoga jezičnog obrazovanja		
(2354) Nastavnici/nastavnice izvanškolskoga glazbenog obrazovanja	1	1
(2359) Stručnjaci/stručnjakinje za odgoj i obrazovanje, d. n.	8	8
(2411) Računovodstveni stručnjaci/računovodstvene stručnjakinje	1	1
(2412) Financijski i investicijski savjetnici/financijske i investicijske savjetnice		
(2413) Financijski analitičari/financijske analitičarke		
(2421) Poslovni i organizacijski analitičari/poslovne i organizacijske analitičarke		

(2422) Stručnjaci/stručnjakinje za strateško planiranje	1	1
(2423) Stručnjaci/stručnjakinje za ljudske potencijale i upravljanje karijerom		
(2424) Stručnjaci/stručnjakinje za osposobljavanje i razvoj zaposlenika		
(2431) Stručnjaci/stručnjakinje za promidžbu i marketing	2	2
(2432) Stručnjaci/stručnjakinje za odnose s javnošću		
(2433) Stručnjaci/stručnjakinje za prodaju tehničke i medicinske opreme (osim opreme informacijske i komunikacijske tehnologije)		
(2511) Analitičari/analitičarke sustava		
(2512) Razvojni inženjeri/razvojne inženjerke za programsku podršku		
(2513) Razvojni inženjeri/razvojne inženjerke internetskih i multimedijjskih aplikacija		
(2514) Programeri/programerke za razvoj aplikacija		
(2519) Razvojni inženjeri i analitičari/razvojne inženjerke i analitičarke za razvoj programske podrške d. n.		
(2521) Stručnjaci/stručnjakinje za razvoj baza podataka		
(2523) Stručnjaci/stručnjakinje za razvoj računalnih mreža		
(2611) Pravni zastupnici/pravne zastupnice		
(2612) Suci/sutkinje		
(2619) Pravni stručnjaci/pravne stručnjakinje d. n.	7	7
(2621) Arhivisti/arhivistice i stručno muzejsko osoblje		
(2622) Knjižničari/knjižničarke i informacijski stručnjaci/informacijske stručnjakinje	9	9
(2631) Ekonomski stručnjaci/ekonomske stručnjakinje	31	31
(2632) Sociolozi/sociologinje, antropolozi/antropologinje i srodni stručnjaci/srodne stručnjakinje	2	2
(2633) Filozofi/filozofkinje, povjesničari/povjesničarke i politolozi/politologinje	2	2
(2634) Psiholozi/psihologinje	7	7
(2635) Stručnjaci/stručnjakinje za socijalni rad i savjetovanje	15	15
(2636) Vjerski stručnjaci/vjerske stručnjakinje		
(2641) Književnici/književnice i srodna zanimanja		
(2642) Novinari/novinarke	4	4
(2643) Prevoditelji/prevoditeljice, tumači/tumačiteljice i drugi jezikoslovci/druge jezikoslovke		
(2651) Likovni umjetnici/likovne umjetnice		
(2652) Glazbeni umjetnici/glazbene umjetnice, pjevači/pjevačice i skladatelji/skladateljice	7	7
(2653) Plesači/plesačice i koreografi/koreografkinje		
(2654) Filmski i kazališni redatelji i producenti/filmske i kazališne redateljice i producentice i srodna zanimanja	1	1
(2655) Dramski umjetnici/dramske umjetnice		
(2656) Spikeri/spikerice na radiju, televiziji i u drugim medijima		
(2659) Produktivni i reproduktivni umjetnici d. n.		
(3111) Tehničari/tehničarke za fiziku, kemiju i srodna zanimanja	3	3
(3112) Tehničari/tehničarke za arhitekturu, građevinarstvo, geodeziju i srodna zanimanja	19	19
(3113) Tehničari/tehničarke za elektrotehniku i srodna zanimanja	7	7
(3114) Tehničari/tehničarke za elektroniku	1	1
(3115) Tehničari/tehničarke strojarstva, brodogradnje i srodna zanimanja	45	45
(3116) Tehničari/tehničarke za kemijsku i prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju	2	2
(3117) Tehničari/tehničarke za rudarstvo, metalurgiju i srodna zanimanja	2	2
(3118) Tehnički crtači/tehničke crtačice		
(3119) Tehničko-tehnološki tehničari/tehničko-tehnološke tehničarke d. n.	5	5
(3121) Rudarski nadzornici/rudarske nadzornice		
(3122) Nadzornici/nadzornice u proizvodnim djelatnostima		

(3123) Građevinski nadzornici/građevinske nadzornice		
(3131) Rukovoditelji/rukovoditeljice energetskim i srodnim postrojenjima		
(3132) Rukovoditelji/rukovoditeljice spalionica, pogona za pročišćavanje vode i srodna zanimanja		
(3133) Kemijsko-procesni tehničari/kemijsko-procesne tehničarke		
(3139) Procesni tehničari/procesne tehničarke d. n.		
(3141) Laboratorijski tehničari/laboratorijske tehničarke u biomedicini, biologiji, farmakologiji (osim medicinsko-laboratorijskih tehničara)		
(3142) Poljoprivredni tehničari/poljoprivredne tehničarke	9	9
(3143) Šumarski tehničari/šumarske tehničarke	2	2
(3151) Časnici stroja/časnice stroja i srodna zanimanja		
(3152) Kapetani/kapetanice plovila i srodna zanimanja		
(3153) Piloti/pilotkinje zrakoplova i srodni zrakoplovni stručnjaci/srodne zrakoplovne stručnjakinje		
(3154) Kontrolori/kontrolorke leta		
(3155) Tehničari/tehničarke za sigurnost zračnog prometa		
(3211) Tehničari/tehničarke medicinskih uređaja		
(3212) Zdravstveno laboratorijski i patološki tehničari/zdravstveno laboratorijske i patološke tehničarke	1	1
(3213) Farmaceutski tehničari/farmaceutske tehničarke	10	10
(3214) Dentalni i ortopedski tehničari/dentalne i ortopedske tehničarke	2	2
(3222) Medicinske sestre-primalje		
(3240) Veterinarski tehničari, asistenti/ veterinarske tehničarke, asistentice	4	4
(3257) Inspektori/inspektorice za zaštitu okoliša, higijenu i medicinu rada i srodna zanimanja	2	2
(3258) Osoblje vozila hitne medicinske pomoći		
(3311) Burzovni posrednici/burzovne posrednice		
(3312) Stručni suradnici/stručne suradnice za kredite i zajmove		
(3313) Ekonomisti/ekonomistice i voditelji/voditeljice dijelova računovodstva	24	24
(3314) Statističko-matematički stručnjaci/statističko-matematičke stručnjakinje i srodna zanimanja		
(3315) Procjenitelji/procjeniteljice vrijednosti i štete		
(3321) Zastupnici osiguranja/zastupnice osiguranja		
(3322) Komercijalisti/komercijalistice u prodaji	43	43
(3323) Referenti/referentice nabave	3	3
(3324) Posrednici/posrednice za prijevoz, trgovinu i srodna zanimanja		
(3331) Špediteri/špediterke i srodna zanimanja	2	2
(3332) Organizatori/organizatorice konferencija i događaja		
(3333) Posrednici/posrednice pri zapošljavanju i srodna zanimanja		
(3334) Agenti/agentice posredovanja u prometu nekretnina		
(3339) Poslovni posrednici/poslovne posrednice d. n.		
(3341) Voditelji/voditeljice ureda		
(3343) Poslovni tajnici/poslovne tajnice u upravi i poslovanju	2	2
(3351) Carinski inspektori/carinske inspektorice i granični inspektori/granične inspektorice		
(3352) Poreznici/poreznice	1	1
(3353) Referenti/referentice za socijalnu skrb i srodna zanimanja		
(3354) Referenti/referentice za koncesije, dozvole i srodna zanimanja		
(3355) Kriminalisti/kriminalistkinje i srodna zanimanja		
(3359) Stručni suradnici/stručne suradnice na poslovima državne regulative d. n.		
(3411) Pravni asistenti/pravne asistentice i srodna zanimanja		
(3412) Socijalni radnici/socijalne radnice		

(3413) Stručnjaci/stručnjakinje za vjerska pitanja		
(3422) Športski treneri/trenerice; športski instruktori/instruktorice		
(3423) Instruktori/instruktorice fitnesa i rekreacije i voditelji športskih programa		
(3431) Fotografi/fotografkinje	3	3
(3432) Dizajneri, dekorateri i aranžeri/dizajnerice, dekoraterke i aranžerke		
(3433) Galerijski i muzejski tehničari i knjižničari/galerijske i muzejske tehničarke i knjižničarke		
(3434) Glavni kuhari/glavne kuharice		
(3435) Stručni suradnici/stručne suradnice za djelatnosti u umjetnosti i kulturi d. n.		
(3511) Tehničari/tehničarke informacijske i komunikacijske tehnologije za podršku radu		
(3512) Tehničari/tehničarke informacijske i komunikacijske tehnologije za podršku korisnicima	17	17
(3513) Tehničari/tehničarke za razvoj računalnih mreža i sustava	1	1
(3521) Tehničari/tehničarke za emitiranje i audio-vizualne sustave	1	1
(3522) Tehničari/tehničarke za telekomunikacije	15	15
(4110) Uredski službenici/uredske službenice za opće poslove	59	59
(4120) Tajnici/tajnice i srodna zanimanja	2	2
(4131) Daktilografi/daktilografkinje i operatori/operaterke za uređivanje teksta na računalu		
(4132) Službenici/službenice za unos podataka		
(4211) Bankarski službenici/bankarske službenice za šaltersko novčano poslovanje i srodna zanimanja		
(4212) Službenici/službenice u kladionici, kasinu i srodna zanimanja		
(4213) Šalterski službenici/šalterske službenice u zalagaonicama		
(4214) Sakupljači/sakupljačice dugova i srodna zanimanja		
(4221) Organizatori/organizatorice putovanja i službenici/službenice u turističkim agencijama		
(4222) Službenici/službenice za pružanje informacija u kontakt centru		
(4223) Operatori/operatorice na telefonskoj centrali		
(4224) Hotelski recepcionari/hotelske recepcionarke		
(4225) Službenici/službenice za pružanje informacija	2	2
(4226) Recepcionari/recepcionarke (općenito)	9	9
(4311) Službenici/službenice u knjigovodstvu	29	29
(4312) Službenici/službenice u statistici, financijama i osiguranju	3	3
(4313) Službenici/službenice za obračun plaća		
(4321) Skladišni službenici/skladišne službenice	61	61
(4322) Uredski službenici/uredske službenice u proizvodnji		
(4323) Prometni uredski službenici/prometne uredske službenice	19	19
(4411) Službenici/službenice knjižnica i muzeja	1	1
(4412) Poštari/poštarike		
(4413) Šifranti i korektori/šifrantice i korektorice		
(4415) Arhivski i kopirni službenici/arhivske i kopirne službenice		
(4416) Službenici/službenice za ljudske potencijale		
(4419) Administrativni službenici/administrativne službenice d. n.	1	1
(5111) Članovi/članice kabinske posade		
(5112) Kondukteri/kondukterke		
(5113) Vodiči/vodičice		
(5120) Kuhari/kuharice	92	92
(5131) Konobari/konobarice	144	144
(5132) Barmeni/barmenice		

(5141) Frizeri/frizerke	27	27
(5142) Kozmetičari/kozmetičarke, pedikeri/pedikerke i srodna zanimanja	16	16
(5151) Djelatnici/djelatnice za čišćenje i održavanje u uredima, hotelima i drugim objektima		
(5153) Kućepazitelji/kućepaziteljice		
(5161) Astrolozi/astrologinje i srodna zanimanja		
(5162) Pratitelj/pratiteljice i posluga		
(5163) Grobari/grobarke, pogrebnici/pogrebnice i srodna zanimanja	1	1
(5164) Njegovatelji/njegovateljice, radnici/radnice koje skrbe o životinjama		
(5169) Uslužna zanimanja, d. n.	7	7
(5211) Prodavači/prodavačice na štandovima		
(5212) Ulični prodavači/ulične prodavačice hrane		
(5221) Trgovci/trgovke u vlastitim trgovinama		
(5222) Poslovođe/poslovotkinje u trgovinama	2	2
(5223) Prodavači/prodavačice u trgovinama	251	251
(5230) Blagajnici/blagajnice, prodavači/prodavačice ulaznica i srodna zanimanja	5	5
(5241) Manekeni/manekenke, modeli i srodna zanimanja		
(5242) Demonstratori/demonstratorice za prodaju		
(5243) Zastupnici/zastupnice direktne prodaje		
(5244) Prodavači/prodavačice u kontakt centru	1	1
(5249) Prodavači/prodavačice, d. n.		
(5311) Njegovatelji/njegovateljice djece	5	5
(5321) Djelatnici/djelatnice za zdravstvenu i socijalnu skrb u ustanovama	1	1
(5322) Djelatnici/djelatnice za zdravstvenu i socijalnu skrb u kući	47	47
(5411) Vatrogasci/vatrogaskinje	1	1
(5412) Policajci/policajke		
(5413) Zatvorski policajci/zatvorske policajke		
(5414) Zaštitari/zaštitarke	3	3
(5419) Djelatnici/djelatnice za zaštitu osoba i imovine, d. n.		
(6111) Ratari/ratarke i povrtlari/povrtlarke		
(6112) Voćari/voćarke, vinogradari/vinogradarke i srodna zanimanja		
(6113) Vrtlari/vrtlarke, hortikulturni djelatnici/hortikulturne djelatnice i srodna zanimanja	8	8
(6121) Stočari/stočarice		
(6122) Peradari/peradarice		
(6123) Pčelari/pčelarke i svilari/svilarke		
(6129) Uzgajivači/uzgajivačice životinja d. n.		
(6130) Poljoprivrednici/poljoprivrednice mješovite poljoprivredne proizvodnje (biljna i stočarska)		
(6210) Šumari/šumarke i srodna zanimanja	8	8
(6221) Uzgajivači/uzgajivačice riba i školjki	1	1
(6222) Obalni ribari/obalne ribarke i srodna zanimanja		
(6223) Ribari/ribarke na otvorenom moru		
(6224) Lovci/lovkinje, stupačari/stupačarke i srodna zanimanja		
(7111) Graditelji/graditeljice kuća	17	17
(7112) Zidari/zidarke i srodna zanimanja	54	54
(7113) Kamenoresci/kamenoreskinje, klesari/klesarice i srodna zanimanja	3	3
(7114) Armirači i betonirci/armiračice i betonirke	7	7
(7115) Tesari i građevinski stolari/tesarice i građevinske stolarice	29	29

(7119) Zidari/zidarice i srodna građevinska zanimanja d.n.		
(7121) Krovopokrivači/krovopokrivačice	13	13
(7122) Podopolagači/podopolagačice i srodna zanimanja	11	11
(7123) Fasaderi i gipsari/fasaderke i gipsarice	18	18
(7124) Izolateri/izolaterke		
(7126) Instalateri/instalaterke i monter/monterke cjevovoda	60	60
(7127) Instalateri/instalaterke i serviseri/serviserke klimatizacijskih uređaja		
(7131) Soboslikari/soboslikarice, ličiociljičiteljice i srodna zanimanja	36	36
(7132) Lakireri/lakirerice i srodna zanimanja	16	16
(7133) Dimnjačari/dimnjačarke, perači/peračice fasada	2	2
(7211) Ljevači/ljevačice metala i srodna zanimanja	3	3
(7212) Zavarivači/zavarivačice i srodna zanimanja	29	29
(7213) Limari/limarice i srodna zanimanja	37	37
(7214) Monteri/monterke metalnih konstrukcija i srodna zanimanja	3	3
(7215) Monteri/monterke čelične užadi i žica		
(7221) Kovači/kovačice		
(7222) Alatničari/alatničarke i srodna zanimanja	108	108
(7223) Kovinogladači/kovinogladačice i srodna zanimanja	43	43
(7224) Polirači/poliračice, brusajući/brusačice, oštrači/oštračice	2	2
(7231) Mehaničari/mehaničarke i monter/monterke motornih vozila	32	32
(7232) Mehaničari/mehaničarke i monter/monterke zrakoplova		
(7233) Mehaničari/mehaničarke i monter/monterke industrijskih i ostalih strojeva i srodna zanimanja	21	21
(7234) Mehaničari/mehaničarke bicikala	1	1
(7311) Precizni mehaničari/precizne mehaničarke	2	2
(7312) Glazbalari/glazbalarke i ugađači/ugađačice glazbala		
(7313) Zlatari/zlatarice, draguljari/draguljarke i srodna zanimanja		
(7314) Keramičari/keramičarke, lončari/lončarke i srodna zanimanja	13	13
(7315) Staklari/staklarke i srodna zanimanja	2	2
(7316) Izrađivači/izrađivačice tiskarskih formi i klišeja, dekorateri/dekoraterke, graveri/graverke, jetkači/jetkačice stakla, keramike i ostalih materijala		
(7317) Izrađivači/izrađivačice tradicijskih proizvoda od drva i srodnih materijala, pletači/pletačice košara		
(7318) Izrađivači/izrađivačice tradicijskih proizvoda od tekstila, kože i srodnih materijala	1	1
(7321) Slagari/slagarke	2	2
(7322) Tiskari/tiskarice	6	6
(7323) Rukovatelji/rukovateljice tiskarskim, knjigoveškim i sličnim strojevima	5	5
(7411) Elektroinstalateri/elektroinstalaterke i srodna zanimanja	83	83
(7412) Elektromehaničari/elektromehaničarke	16	16
(7413) Monteri/monterke električnih vodova		
(7421) Mehaničari/mehaničarke i serviseri/serviserke elektronike	4	4
(7422) Monteri/monterke, serviseri/serviserke informacijsko-komunikacijskih uređaja		
(7511) Mesari/mesarice i srodna zanimanja	1	1
(7512) Pekari/pekarice, slastičari/slastičarke i srodna zanimanja	23	23
(7513) Prerađivači/prerađivačice mlijeka		
(7514) Prerađivači/prerađivačice voća, povrća i srodna zanimanja		
(7515) Kušači i ocjenjivači/kušateljice i ocjenjivačice namirnica		
(7521) Prerađivači/prerađivačice drva		
(7522) Stolari/stolarice i srodna zanimanja	29	29

(7523) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za preradu drva i srodna zanimanja	4	4
(7531) Krojači/krojačice, krznari/krznarice i klobučari/klobučarke	2	2
(7532) Krojitelji/krojiteljice tekstila i srodna zanimanja	1	1
(7533) Šivači/šivačice, vezilje i srodna zanimanja	19	19
(7534) Tapetari/tapetarke i srodna zanimanja		
(7535) Kožari/kožarice		
(7536) Obučari/obučarke, kožni galanteristi/kožne galanteristice i srodna zanimanja		
(7541) Ronioci/roniteljice		
(7542) Mineri/minerice, pirotehničar/pirotehničarke i srodna zanimanja		
(7544) Raskužitelji/raskužiteljice i srodna zanimanja		
(7549) Zanimanja u obrtu i srodna zanimanja, d. n.		
(8111) Rudari/rudarke, kamenolomci/kamenolomke		
(8112) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima za obradu rude i kamena		
(8113) Bušači/bušačice bušotina i srodna zanimanja		
(8114) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju cementnih, mineralnih proizvoda i ostalih proizvoda od kamena	5	5
(8121) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima za proizvodnju metala		
(8122) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima za proizvodnju legura	1	1
(8131) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima za kemijsku preradu i proizvodnju kemijskih proizvoda	4	4
(8132) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za izradu fotografskih proizvoda		
(8141) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju gumenih proizvoda	20	20
(8142) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju plastičnih proizvoda	1	1
(8143) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju papirnatih proizvoda		
(8152) Rukovatelji/rukovateljice tkalačkim, pletačkim i sličnim strojevima		
(8153) Rukovatelji/rukovateljice šivaćim strojevima		
(8154) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za bijeljenje, bojenje, čišćenje tekstila, kože i krzna	2	2
(8155) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za preradu krzna i kože		
(8156) Rukovatelji/rukovateljice obučarskim i sličnim strojevima		
(8157) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za pranje	1	1
(8159) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju tekstilnih, krznenih i kožnih proizvoda, d. n.		
(8160) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za proizvodnju prehrambenih i sličnih proizvoda	1	1
(8171) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima za pripremu papirne mase i proizvodnju papira		
(8172) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima za preradu drva	21	21
(8181) Rukovatelji/rukovateljice staklarskim i keramičarskim strojevima i uređajima		
(8182) Strojari/strojarkе kotlovnica i srodna zanimanja	1	1
(8183) Rukovatelji/rukovateljice strojevima za pakiranje, obilježavanje i sličnim strojevima		
(8189) Rukovatelji/rukovateljice strojevima i uređajima, d. n.		
(8211) Sastavljači/sastavljačice strojeva i uređaja		
(8212) Sastavljači/sastavljačice električne i elektroničke opreme	5	5
(8219) Sastavljači/sastavljačice strojeva, uređaja i opreme, d. n.		
(8311) Strojovođe/strojovotkinje		
(8312) Željeznička prometno-prijevozna zanimanja		
(8321) Vozači/vozačice motocikala		
(8322) Vozači/vozačice osobnih vozila, taksija i lakih dostavnih vozila	50	50
(8331) Vozači/vozačice autobusa i tramvaja	16	16
(8332) Vozači/vozačice teretnih vozila i kamiona	90	90

(8341) Rukovatelji/rukovateljice pokretnim poljoprivrednim i šumarskim strojevima	2	2
(8342) Rukovatelji/rukovateljice građevinskim i sličnim strojevima	33	33
(8343) Rukovatelji/rukovateljice dizalicama i sličnim uređajima	7	7
(8344) Rukovatelji/rukovateljice teškim kamionima s dizalicom	6	6
(8350) Kormilari/kormilarice, brodske strojovođe/brodske strojovotkinje i mornari/mornarke		
(9111) Čistači/čistačice i kućne pomoćnice i srodna zanimanja		
(9112) Domaćinska zanimanja u uredima, hotelima i ostalim objektima	108	108
(9121) Pralje i glačarice	6	6
(9122) Ručni perači/ručne peračice automobila	5	5
(9123) Ručni perači/ručne peračice prozora		
(9129) Ostali čistači/ostale čistačice		
(9211) Radnici/radnice na ratarskoj farmi	12	12
(9212) Radnici/radnice na stočarskoj farmi	8	8
(9213) Radnici/radnice na poljoprivrednom gospodarstvu mješovite proizvodnje (biljne i stočarske)	8	8
(9214) Radnici/radnice za jednostavne vrtlarske i hortikulturne radove	47	47
(9215) Radnici/radnice za jednostavne šumarske radove	5	5
(9216) Radnici/radnice u ribarstvu i akvakulturi	2	2
(9311) Radnici/radnice u rudnicima i kamenolomima		
(9312) Radnici/radnice u niskogradnji	65	65
(9313) Radnici/radnice u visokogradnji	43	43
(9321) Ručni pakiratelji/ručne pakirateljice	5	5
(9329) Jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji, d. n.	223	223
(9331) Rukovatelji/rukovateljice ručnih vozila i vozila na pedale		
(9332) Vozači/vozačice zaprežnih vozila i strojeva		
(9333) Rukovatelji/rukovateljice teretom	92	92
(9412) Kuhinjski pomoćnik/kuhinjske pomoćnice	15	15
(9510) Ulični prodavači/ulične prodavačice i srodna uslužna zanimanja	3	3
(9520) Ulični prodavači/ulične prodavačice (osim hrane)		
(9611) Radnici/radnice na odvoženju otpada		
(9612) Radnici/radnice na razvrstavanju otpada		
(9613) Čistači/čistačice ulica i srodna zanimanja		
(9621) Dostavljači, nosači/dostavljačice, nosačice i srodna zanimanja	22	22
(9622) Radnici/radnice za jednostavne poslove	12	12
(9623) Praznitelji/prazniteljice prodajnih automata, parkirališnih satova i sl.		
(9629) Djelatnici/djelatnice jednostavnih zanimanja, d. n.		